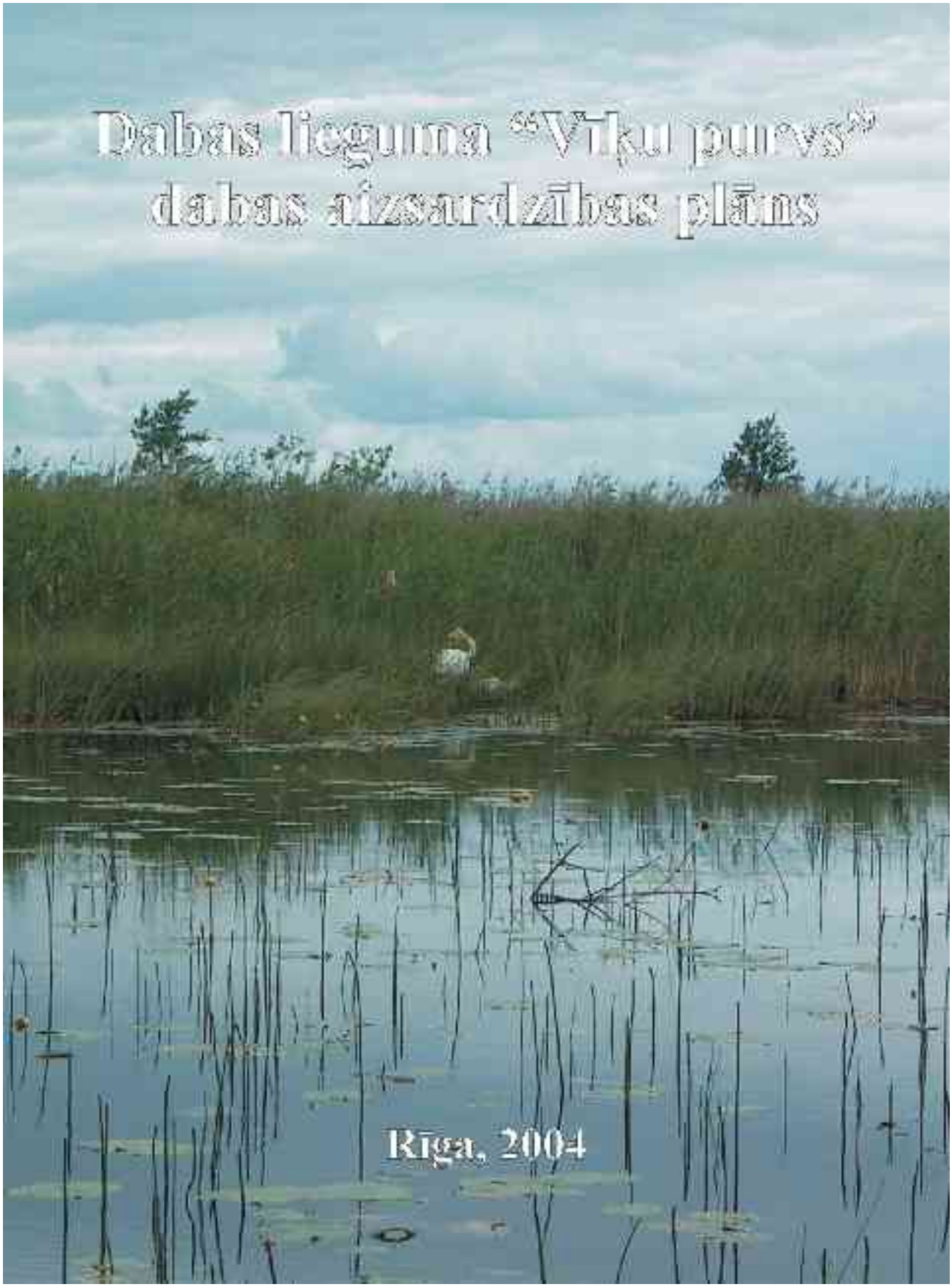

Dabas lieguma "Vīķu purvs" dabas aizsardzības plāns

Rīga, 2004

DABAS AIZSARDZĪBAS PLĀNS

Vispārējā daļa

Dobeles rajons Lielauces pagasts
Plāns izstrādāts laika periodam no 2005.gada līdz 2015.gadam.
Apstiprināts 01.03.2005 ar Vides ministra rīkojumu Nr. 90

Pasūtītājs

LATVIJAS VALSTS MEŽI

Izstrādātājs
BO SIA "Latvijas ezeri"
projekta vadītājs Jānis Sprūds
Plāna nodošanas datums 20.12.2004

Plāna izstrādē iesaistītie eksperti / speciālisti
Lelde Eņģele, botānika
Māris Pūpols, ihtioloģija
Edmunds Račinskis, ornitoloģija
Viesturs Vintulis, ornitoloģija
Jānis Sprūds, jurisdikcija

Plāna izstrādes konsultanti
Vita Līcīte, limnoloģija
Agris Lācis, sapropeļa ieguve

Uzraudzības grupa

Guntis Bergmanis, Lielauces pagasta padomes priekšsēdētājs;
Aldis Lerhs, Īles pagasta padomes priekšsēdētājs;
Meldra Priedēna, Jelgavas Reģionālās vides pārvaldes vecākā inspektore;
Mārtiņš Turkopulis, AS "LVM" Rekreācijas un medību Rietumu iec. vadītājs (līdz 17.10.2004);
Agris Strazds, AS "LVM" "Rekreācija un medības"speciālists (no 18.10.2004);
Sandra Galiņa, AS "LVM" Zemgales mežsaimniecības vides speciāliste;
Gundars Freimanis, AS "LVM" Zemgales mežsaimniecības Īles meža iecirkņa vadītājs;
Guntis Šēfers, VMD Dobeles virsmežniecības Benkavas mežniecības mežzinis;
Dace Kroģere, VMD Meža pētīšanas stacijas vecākā mežkope;
Ligita Bergmane, Lielauces pamatskolas bioloģijas skolotāja;
Aija Bensone, LOB Auces reģionālās grupas vadītāja;
Anita Biseniece, Dobeles rajona Tūrisma konsultatīvās padomes gide;
Valērijs Hišovs, iedzīvotāju pārstāvis;
Gundega Freimane, Dabas aizsardzības pārvaldes Sugu un biotopu daļas vecākā referente.

Saturs

Vispārējā daļa..... 2
Pasūtītājs..... 2
Izstrādātājs..... 2
Plāna izstrādē iesaistītie eksperti / speciālisti..... 2
Plāna izstrādes konsultanti..... 2
Saturs..... 4
Ievads..... 6
Uzraudzības grupas sanāksmes..... 6
Dabas aizsardzības plāna kopsavilkums..... 7
1.Teritorijas apraksts..... 8
1.1.Vispārējā informācija par teritoriju:..... 8
1.2.Teritorijas zemes lietojumi 8
1.3.Esošais funkcionālais zonējums..... 8
1.4.Aizsardzības un apsaimniekošanas īsa vēsture..... 8
1.5.Kultūrvēsturiskais raksturojums..... 10
2.Teritorijas juridiskās saistības un problēmas..... 12
2.1.Teritorijai tieši saistošie normatīvie akti un pārvaldes lēmumi..... 12
2.2.Teritoriju ietekmējošie normatīvie akti..... 13
2.3. Konstatētās teritoriju ietekmējošo normatīvo aktu un pārvaldes lēmumu ievērošanas problēmas..... 14
2.4.Normatīvo aktu nepilnības..... 14
3.Teritorijas īss fiziski – ģeogrāfiskais apskats – ģeoloģija, hidrogrāfija, augsnes..... 16
3.1.Ģeoloģija..... 16
3.2.Hidrogrāfija..... 16
3.3.Augsnes..... 16
4.Teritorijas sociālā un ekonomiskā situācija..... 19
4.1.Iedzīvotāji (pastāvīgie, atpūtnieki, uz vietas nedzīvojošie īpašnieki, apmeklētāji), apdzīvojums (apdzīvotās mājas, centri), nodarbinātība..... 19
4.2.Pašreizējā un paredzamā antropogēnā slodze uz teritoriju..... 19
4.3.Teritorijas izmantošanas veidi..... 19
5.Teritorijas pamatvērtību un to ietekmējošo faktoru detalizēta analīze 22
5.1.Ezers (hidrobioloģija)..... 22
5.2.Putni..... 25
5.3.Flora..... 28
5.4.Meži..... 31
5.5.Zivis..... 36
6.Teritorijas novērtējuma kopsavilkumi un ieteikumi..... 39
6.1.Biotopi kā dabas aizsardzības vērtība, to sociālekonomiskā vērtība un ietekmējošie faktori... 39
6.2.Sugas kā dabas aizsardzības vērtība, to sociālekonomiskā vērtība un ietekmējošie faktori..... 40
6.3.Teritorijas vērtību apkopojums 40
6.4. Aizsargājamo biotopu un kostatēto aizsargājamo sugu atradņu karte..... 44
7.Esošie un potenciālie apdraudējumi..... 45
7.1.Lieguma apdraudējumu saraksts 45
8. Teritorijas aizsardzības un apsaimniekošanas mērķi..... 47
8.1. Ilgtermiņa mērķi (vispārējie virzieni)..... 47
8.2.Īstermiņa mērķi (dabas aizsardzības plāna darbības periodam)..... 47
9.Aizsardzības un apsaimniekošanas pasākumi..... 48
9.1.Pasākumu shēma..... 48
9.2.Pasākumu tabula..... 49
9.3.Aizsardzības un apsaimniekošanas pasākumu detalizēts apraksts..... 52
9.4.Mežu aizsardzības un apsaimniekošanas pasākumi pa nogabaliem..... 56

10.Teritorijas individuālo aizsardzības un izmantošanas noteikumu vadlīnijas.....59
10.1.Individuālo aizsardzības un izmantošanas noteikumu vadlīnijas.....59
10.2.Zonējuma apraksts.....59
10.3. Zonējuma karte.....60
10.4.Zonējuma melnbalta shēma.....61
11.Nepieciešamie grozījumi teritorijas statusā, citos normatīvajos aktos, un plānojumos.....62
12.Termini, saīsinājumi, informācijas avoti 63
13. Pielikumi.....64
Sanāksmju protokoli.....65
Nolikumi, noteikumi..... 80
Informācija par atļaujām..... 84
Robežu apraksts un shēma..... 85
Lielauces pagasta padomes saskaņojums..... 88

Ievads

Līgums par dabas aizsardzības plāna izstrādi noslēgts 2004.g. martā.

Dabas aizsardzības plāns izstrādāts, par pamatu izmantojot VIDM 04.07.2002. rīkojumu Nr. 120.

Plāna pasūtītājs un finansētājs - "Latvijas valsts meži" - organizācija, kas Latvijas valsts uzdevumā apsaimnieko valsts īpašumā esošos mežus.

Pasūtītājs plāna izpildes sākumā izvirzījis sekojošas vēlmes (vadlīnijas) izstrādājamajam dabas aizsardzības plānam:

(2.pielikums pie līguma par Dap izstrādāšanu - "Papildus informācija par dabas liegumu "Vīķu purvs" (Vīķu purvs ar Lielauces ezeru))":

1.Pastāv licencētās makšķerēšanas problēmas Lielauces ezerā:

- VAS "LVM" un privātpersonu laivu atrašanās ezerā, nosacījumi (pamatojoties uz dabas aizsardzību, nepieļaut laivu (darvotas, piķotas laivas u.tml.), kas atstāj nelabvēlīgu ietekmi uz vidi, turēšanu un iebraukšanu ezerā);
- licenču izsniegšanas kārtība;
- ezera apsardzība.

2. Pārdomāt iespējamo laipu izvietojumu Lielauces ezerā. Patreiz laipu daudzums varētu būt pietiekams. Vēlami divi putnu novērošanas torņi uz „Mednieku saliņas" pie kuriem nokļūst ar laivu palīdzību, lai netiktu traucēti putni un drošu ligzdvietu izveide meža pīlēm.

3. Pastāv ezera aizaugšanas, sapropeļa iegūšanas problēma. Varētu pieļaut sapropeļa ieguvi noteiktā ezera sektorā. Tas padziļinātu ezeru un novērstu zivju slāpšanu, kā arī radītu jaunas nārsta vietas.

4. Pastāv ūdens līmeņa regulēšanas problēma. Būtu vajadzīga slūžu izveide, lai varētu regulēt ūdens līmeni.

5. Jāanalizē rekreācijas iespējas saistībā ar Valsts nozīmes kultūras un vēstures pieminekli "Lielauces pili", „Stirnu muižu", kā arī jādomā par atpūtas vietu ierīkošanu.

Izpildītājs - BO SIA "Latvijas ezeri" - organizācija, kuras darbības mērķis ir tīro ezeru aizsardzība, kā arī informācijas par valsts ezeriem apkopošana un izplatīšana..

Uzraudzības grupas sanāksmes

Informatīvā sanāksme 27.04.2004 (2.pielikums)
Uzraudzības grupa apstiprināta ar DAP direktora 10.05.2004 rīkojumu Nr.11.
Uzraudzības grupas 1.sēde - 30.06.2004 (3 .pielikums)
Uzraudzības grupas 2.sēde - 29.09.2004 (4.pielikums)
Uzraudzības grupas sastāva izmaiņas apstiprinātas ar DAP direktora 18.10.2004 rīkojumu Nr.43
Uzraudzības grupas 3.sēde – 20.10.2004 (6 .pielikums)
Uzraudzības grupas 4.sēde – 09.12.2004 (7 .pielikums)

Dabas aizsardzības plāna kopsavilkums

Dobeles rajona Lielauces pagasta Vīķu purvs ir aizsargājama teritorija no 1977.g. 1987.g.pārveidota par dzērvenāju liegumu, 1999.g. pievienots ezers ar piekrastes mežu, 2003.g. pievienotas papildus mežu teritorijas, vadoties no ornitoloģiskiem apsvērumiem. Pašlaik ĪADT kopējā platība – 876 ha, no tās ezera platība – 375 ha, meži - 104 ha, purvs – 397 ha. AS ”LVM” valdījumā – 761 ha, privātīpašumā – 38 ha, VMD Kalsnavas Meža pētīšanas stacijas valdījumā – 79 ha. Teritorijas kods 5047. Centra koordinātes: garums: 22° 54' 32" platums: 56° 31' 47" LKS_X= 432879 LKS_Y= 265583.

Lieguma galvenās aizsargājamās vērtības:

- ūdensputni - migrējošie (sējas zosis, to dēļ ezers atzīts par Eiropas nozīmes PNV, kods LV025) un ligzdojošie- (ziemeļu gulbji, cekuldūkuri). Vīķu purva dabas lieguma teritorijā pavisam konstatētas vismaz 24 Latvijas vai Eiropas Savienības līmenī nozīmīgas putnu sugas (5. tabula). No tām 21 suga iekļauta Latvijas īpaši aizsargājamo sugu sarakstā, bet 17 – Eiropas Savienības Putnu direktīvas I pielikumā. Tas ir augsts sugu daudzveidības rādītājs, kas pārsniedz vidējo direktīvas sugu skaitu uz vienu iekšzemes putniem nozīmīgo vietu (vid. 15 sugas; n=64, Račinskis 2004);
- hāru ezers (viens no ~ 100 hāru ezeriem valstī, vidēji raksturīgs). Ezers ir galvenais teritorijas īpaši aizsargājamais biotops;
- zemais purvs ar īpaši aizsargājamiem augiem. Purvs ir izcils Zemgales un Latvijas mērogā.

Aizsargājamie biotopi: hāru ezers 375 ha, nogāžu un gravu meži 0.6 ha, pārmitri platlapju meži 38 ha, zemais purvs (ES aizsarg. biotops, Latvijā nav noteikts kā aizsargājams biotops).

Liegumam izveidojušās divas funkcionāli atšķirīgas daļas - ezers ar stabilu ekosistēmu, kurā tiek iepludināti notekūdeņi, ir regulēts līmenis, notiek licencēta makšķerēšana. Ezerā atrodas 40 laivas. Savukārt teritorijas dienvidos purvā un daļā ezera jau ilgstoši (~ 30 gadus) pastāv putnu sezonas liegums, purvs maz apmeklēts.

Galvenie aizsargājamo vērtību apdraudējumi:

- migrējošo ūdensputnu medības;
- bioloģiski attīrītu, nesenā pagātnē arī neattīrītu, notekūdeņu ieplūde;
- nedrošs aizsprosts uz iztekošās upes.

Plāna mērķis ir nodrošināt ainavu un biotopa kompleksa, galvenokārt ūdensputnu un ezera ekosistēmas aizsardzību, iespēju robežās attīstot un nepieciešamības gadījumos aprobežojot rekreāciju.

Paredzēts optimizēt teritorijas aizsardzību - nodrošināt to juridiski un praktiski tieši nepieciešamajās vietās un laikos (medību aizliegums, sezonālie apmeklēšanas aizliegumi un aprobežojumi), tai pašā laikā bez vajadzības nekaitējot vietējo iedzīvotāju un rekreācijas interesēm (pieļaujot licencēto makšķerēšanu un vēžošanu, melioratīvo zveju, zemūdens medības, peldvietu ierīkošanu).

Pamatpasākumu saraksts:

- medību aizliegums, sezonas lieguma zonu, pastāvīgo lieguma zonu, sezonālo aprobežojumu noteikšana;
- ieplūstošā piesārņojuma būtiska samazināšana, aizsprosta remonts;
- teritorijas nosaukuma un juridiskā statusa maiņa: no “dabas liegums Vīķu purvs” uz “dabas parks Lielauces ezers”;
- individuālo aizsardzības un izmantošanas noteikumu vadlīniju sagatavošana.

1.Teritorijas apraksts

1.1.Vispārējā informācija par teritoriju:

Dobeles rajons, Lielauces pagasts. Latvijas karte no www.uzkartes.lv (SIA Interaktīvās Tehnoloģijas). Teritorijas kods 5047. Centra koordinātes: garums: 22° 54' 32" platums: 56° 31' 47" LKS_X= 432879 LKS_Y= 265583. Kopējā platība 876 ha.

1.attēls. ĪADT atrašanās vieta Latvijā.

1.2.Teritorijas zemes lietojumi

Teritorija sastāv no purva 45 %, ezera 43 %, meža 12 %. Lauksaimniecībā izmantojamās zemes nav. Teritorijā nav apbūves.

1.3.Esošais funkcionālais zonējums

Pašlaik dabas liegumā "Vīķu purvs" ar licencētās makšķerēšanas nolikuma 8.1. punktu noteikta sezonas lieguma robeža ezerā, aiz kuras aizliegta laivu pārvietošanās no ledus kušanas līdz 30.jūnijam. Robeža iezīmēta dabā. Juridiski aprobežojums attiecas tikai uz makšķerniekiem.

1.4.Aizsardzības un apsaimniekošanas īsa vēsture

Dobeles rajona Lielauces pagasta Vīķu purvs ir aizsargājama teritorija no 1977.g. - valsts aizsargājamais dabas objekts. 1987.g. pārveidota par dzērvenāju liegumu, 1999.g. pievienots ezers ar piekrastes mežu, 2003.g. pēc Emerald projekta ĪADT inventarizācijas pievienotas papildus mežu un purva teritorijas, vadoties no ornitoloģiskiem apsvērumiem. Pašlaik ĪADT kopējā platība – 876 ha, no tās ezera platība – 375 ha, meži - 104 ha, purvs – 397 ha. AS "LVM" valdījumā – 761 ha, privātīpašumā – 28 ha, VMD Kalsnavas Meža pētīšanas stacijas valdījumā – 87 ha.

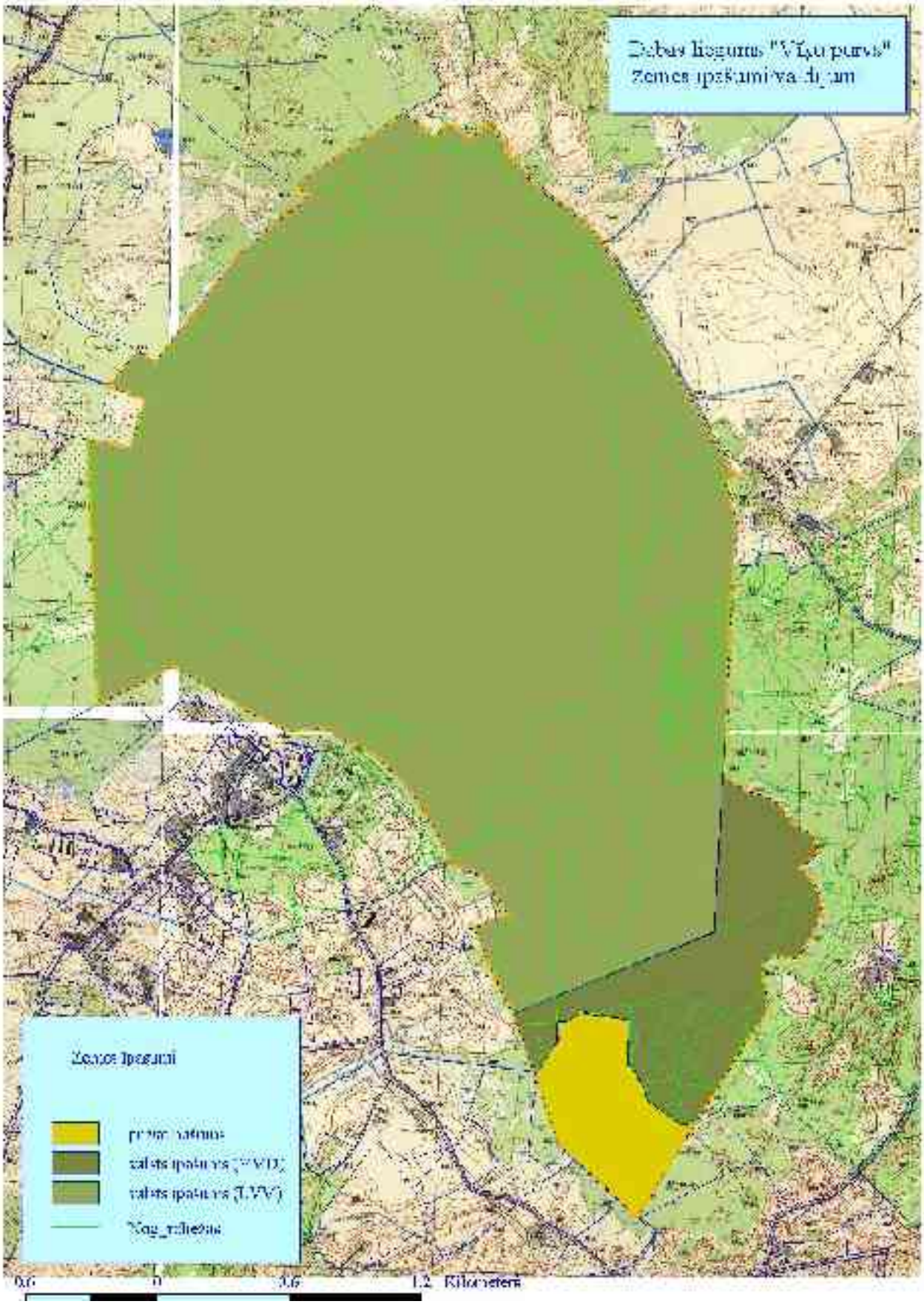

2.attēls. Īpašumu shēma.

Pašlaik Lielauces ezeru un arī pārējās teritorijas lielāko daļu pārvalda AS "LVM". Ezerā notiek licencēta makšķerēšana. Ezers tiek pārraudzīts, uzraugot licencēto makšķerēšanu, līdz ar to licencētā makšķerēšana ir galvenais ezera uzraudzības finansiālais avots. Licencētās makšķerēšanas veicināšanai un kontrolei Lielauces pils pusē ir izbūvēta laipa uz AS "LVM" laivu bāzi.

3.attēls. Sapropeļa nosēddīķis.

Ezera paliene pie laivu bāzes, kas bija aizaugusi krūmiem, tagad ir no krūmiem attīrīta. Otra laipa ierīkota ~ 300 m uz ziemeļiem. Tās virzienā izcirsta skatu stiga purvainajā piekrastes mežā ~ 40 m platumā.

Sapropeļa ieguve 20.gs. 70. gados zinātniskos nolūkos notika ezera dienvidu krastā – purvā. No sapropeļa ieguves purvā ir izveidojušies padziļinājumi un kanāls.

4.attēls. Kanāls purvā (no sapropeļa ieguves). Viena no 2 vietām, kur iespējams piebraukt pie ezera ar automašīnu.

1.5.Kultūrvēsturiskais raksturojums

Teritorijas tiešā tuvumā atrodas divas pilis – Lielauces pils un Stirnu muiža.

Stirnas (Stirnu) muiža

Stirnas muiža celta no 19.gs. beigām - 20.gs. sākumam. Muižas apbūves ansambli veido kungu māja, kalpu māja, kūts, stallis, vējdzirnavas, parks. Muiža bijusi RAF īpašumā un kalpojusi par atpūtas bāzi. Pašlaik netiek apsaimniekota. Muižas parks nekopts, ar nokaltušiem ošiem.

5.attēls. Stirnu muiža. Kādreiz pārbūvēta RAF atpūtas bāzes vajadzībām. Tagad iekonservēta.

6.attēls. Lielauces pils. Lielāko daļu pils Lielauces pagasta padome nomā pamatskolas vajadzībām.

Lielauces pils.

Muiža pastāv no 17.gs. Pašreizējais muižas apbūves ansamblis pamatā veidojies 19.gs. sākumā vēlā klasicisma stilā. Kompleksa saimniecības ēkas izvietotas attālāk no pils parka malā. Tajā saglabājusies pārvaldnieka māja, kas vēlāk pārbūvēta par kultūras namu, staļļi, kalpu māja, ezera pusē - ledus pagrabs. 1900.g. Ziemassvētkos pils nodegusi. 1901.g. sākti pils atjaunošanas darbi - no vecās muižas pils nepārbūvēta palikusi viena no gala fasādēm ar palladio logu. Iekšējais interjers veidots 20.gs. sākumā, remonta laikā iebūvētas vairākas vēlā klasicisma stila krāsnis un kamīni, izbūvēts ūdensvads no pazemes avotiem Lielauces ezera krastā. 1922.g. Lielauces muižas pils ar tai piegulošo ezeru, parku, ēkām un zināmu meža platību nodota Latvijas Universitātes Lauksaimniecības fakultātes Mežsaimniecības nodaļai mācību prakšu organizēšanai. Pašlaik pils un parks ir LLU valdījumā.

Ap pili ir 58 ha liels brīvā plānojuma parks ar apmēram 60 svešzemju koku sugām, piemēram, Amūras korķakoks, Kanādas un Mandžūrijas riekstkoks, sarkanais ozols, dzeltenais bērzs, Usūrijas baltegle. Parkā ir dīķi. Pašlaik parkā bojāta ūdens novadīšanas sistēma, tāpēc parka daļā paaugstināts gruntsūdens līmenis, un kalst oši.

2.Teritorijas juridiskās saistības un problēmas

2.1.Teritorijai tieši saistošie normatīvie akti un pārvaldes lēmumi

LR Civillikuma 1.pielikuma 55. punktā noteikts Lielauces ezera kā publiska ezera statuss.
Medību likuma 9.pants nosaka, ka ūdensputnu medības publiskajos ezeros nav jāpiesaka.

Ar vides ministra 2004.gada 13.aprīļa rīkojumu Nr.102 noteikts, ka Vīķu purvs iekļauts Natura 2000 – Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju sarakstā ar kodu LV0504700 un tipu C (teritorijas, kas noteiktas atbilstoši ES direktīvai „Par savvaļas putnu aizsardzību" un direktīvai „Par dabisko biotopu, savvaļas faunas un floras aizsardzību").

MK 23.12.2003 noteikumi Nr. 760."Medību noteikumi": medību noteikumu 2. punkts nosaka, ka IADT papildus medību noteikumiem medību kārtību nosaka IADT vispārējie un individuālie noteikumi.
Zvejniecības likumā ar 2004.gada 30.septembrī pieņemtajiem grozījumiem aizliegta rūpnieciskā zveja Lielauces ezerā.
Vīķu purva dabas liegums ir valsts aizsardzībā no 1977.g., ar LPSR MP 1987.g.10.aprīļa lēmumu Nr. 107 pielik. Nr. 6 "LPSR teritorijā esošo dzērvenāju liegumu saraksts" noteikts kā dzērvenāju liegums "Purvs ap Lielauces ezeru" 388 ha platībā (purva platība bez ezera).

Ar MK 1999.gada 15.jūnija Noteikumiem Nr. 212 punktu.1.60 (60.pielikums) noteikts dabas lieguma statuss.

Ar 21.10.2003 MK noteikumiem Nr. 586 Vīķu purva dabas liegums paplašināts. (9.pielikums)

MK noteikumi Nr. 421 "Noteikumi par īpaši aizsargājamo biotopu sarakstu" - pašreizējā MK noteikumu grozījumu projekta redakcijā 4.18. punktā paredzēts, ka "Ezeri ar mieturaļģu *Charophyta* augāju" ir īpaši aizsargājams biotops.

Zivju resursu pārvaldību Lielauces ezerā AS "LVM" veic, pamatojoties uz Lielauces ezera zivsaimnieciskās apsaimniekošanas noteikumiem. (7.pielikums)
Licencētā makšķerēšana ieviesta, pamatojoties uz Licencētās makšķerēšanas nolikumu.
Jelgavas RVP ir izsniegusi saskaņojumus uz sekojošām darbībām, kas ietekmē dabas lieguma teritoriju:
1)2002.15.jūlijā - laipas izbūves atļauja uzņēmumam IU "Lielauces kliņģeris".

7.attēls. IU "Lielauces kliņģeris" laipa (2.laipa).

8.attēls. AS “LVM” laipa (1.laipa), ainavu cirte.

2)17.03.2003. Nr.1-3/391 - ainavu cirtei pretī Lielauces pilij, SO "Falks". Noteikts, ka nepieciešams saskaņot ar VAS " LVM" kā teritorijas apsaimniekotāju.

2.2.Teritoriju ietekmējošie normatīvie akti

Eiropas Padomes direktīva 92/43/EEC par dabisko biotopu un savvaļas dzīvnieku un augu aizsardzību.

Eiropas Padomes direktīva 79/409/EEC par savvaļas putnu aizsardzību.

Likums “Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām”.

Likums “Par vides aizsardzību”.

MK 22.07.2003. noteikumi Nr.415 “Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības noteikumi”.

Likums “Par piesārņojumu”.

Aizsargjoslu likums.
Aizsargjoslu likuma 7.panta 2.daļas 1.punkta “k” apakšpunkts Lielauces ezeram (ūdenstilpes spoguļa laukums robežās no 100 līdz 1000 ha) nosaka 300 m platu aizsargjoslu, kurā aizliegts ierīkot dažādu ūdeņiem bīstamu materiālu glabātavas, kā arī izgāztuves.

Likums “Par sugu un biotopu aizsardzību”.

Ūdens apsaimniekošanas likums.

Likums “Par ietekmes uz vidi novērtējumu”.

MK 17.02.2004. noteikumi Nr.93 „Noteikumi par virszemes ūdensobjektu tipu raksturojumu, klasifikāciju, kvalitātes kritērijiem un antropogēno slodžu noteikšanas kārtību”.

MK 13.02.2001. noteikumi Nr.67 “Makšķerēšanas noteikumi”.

MK 14.10.2003. noteikumi Nr.574 “Licencētās amatierzvejas – makšķerēšanas – kārtība”.

MK noteikumu projekts: Noteikumi par kuģošanas līdzekļu satiksmi iekšējos ūdeņos.

2.3. Konstatētās teritoriju ietekmējošo normatīvo aktu un pārvaldes lēmumu ievērošanas problēmas

Būvniecība – AS "LVM" laivu piestātnes mājiņas būve nav saskaņota ar RVP. Tā kā, pēc dabas lieguma izpētes konstatēts, ka būve nekaitē lieguma aizsargājamajām sugām un biotopiem, un ir noderīga ezera uzraudzībai, tiek ierosināts saskaņot darbību normatīvajos aktos paredzētajā kārtībā.

Rekreācija - liegumā tiek veiktas aktīvas rekreācijas darbības - ir izbūvētas 2 laivu piestātnes, ezerā atrodas 32 "LVM" laivas, 2 joslās veikta koku un krūmu izciršana. Minētās darbības nav kaitīgas aizsargājamajām vērtībām, tomēr to virziens un mērogs nav atbilstošs dabas lieguma statusam.

Medības - kaut gan Lielauces ezerā kā publiskajā ezerā ir atļautas ūdensputnu medības, jāņem vērā, ka ūdensputnu medības notiek ĪADT, kura atzīta par Eiropas mēroga putniem nozīmīgu vietu tieši migrējošo ūdensputnu dēļ.

Notekūdeņi – kaut gan notekūdeņi tiek novadīti ezerā, kas ir dabas lieguma sastāvdaļa, netiek izpildīta likuma "Par piesārņojumu" 7.panta prasība: "Operators nodrošina novērojumus apkārtnē, kur tiek veikta piesārņojoša darbība, un reģistrē mērījumus, lai laikus konstatētu izmaiņas vidē." Tiek kontrolēta tikai no attīrīšanas iekārtām izplūstošā koncentrācija, bez piesārņojuma faktiskās ietekmes noteikšanas.

Lielauces pils notekūdeņi tika novadīti ezerā bez attīrīšanas. 2004.gada septembrī nodots ekspluatācijā un sākts lietot spiedvads notekūdeņu padošanai uz attīrīšanas iekārtām.

Licencētās makšķerēšanas nolikuma 8.3. punkts: "Lielauces pagasta iedzīvotāji ir tiesīgi turēt un izmantot personīgām vajadzībām tikai Reģionālajā vides pārvaldē un Lielauces ezera laivu bāzē reģistrētās airu laivas, noslēdzot ar licencētās makšķerēšanas organizētāju līgumu par laivu bāzes izmantošanu un ievērojot visus licencētās makšķerēšanas noteikumus" neatbilst Ūdens apsaimniekošanas likuma prasībām. Prasībai veikt visu ezerā esošo laivu reģistrāciju laivu bāzē nav juridiska pamata, kaut gan var prasīt reģistrēt laivu bāzē tur turētās Lielauces pagasta iedzīvotāju laivas.

Nelikumīga zveja - Tā kā AS "LVM" algo ezera / laivu bāzes uzraugu, un ezers ir grūti pieejams, maluzvejnieku ietekme tajā ir minimāla. Ir ziņas par atsevišķiem tīkliem un lamatām.

Vispārēji

Pārējos gadījumos normatīvo aktu noteiktās prasības pašlaik tiek ievērotas. Pamatā tas saistīts ar teritorijas uzraudzību un teritorijas apgrūtināto pieejamību.

Nākotnē potenciāli iespējama motorlaivu lietošana ezerā. Ja tiks lietotas motorlaivas ar spēcīgiem dzinējiem, hārām tiks nodarīti bojājumi, un biogēni vairāk pāries fitoplantonā un niedrēs, kā rezultātā palielināsies fotosintēzes produktivitāte un paātrināsies ezera aizaugšana.

Paredzot, ka liegumā tiks attīstīts ekotūrisms, individuālajos noteikumos savlaicīgi jāparedz nepieciešamos aprobežojumus.

2.4.Normatīvo aktu nepilnības

LR normatīvajos aktos nav paredzētas atšķirīgas prasības attīrīto notekūdeņu parametriem atkarībā no to ieplūdes vietas. Konstatēta hāru neesamība ~ 300 m zonā no Lielauces ciemata attīrīto notekūdeņu ieplūdes vietas. Pēc attīrīšanas iekārtu apskates nav konstatēta to neatbilstoša ekspluatācija vai neatbilstošas ekspluatācijas pazīmes. Ir uzskatāms, ka notekūdeņu attīrīšanas sistēmas sasniedzamā attīrīšanas pakāpe ir principiāli nepietiekama ezera aizsardzības nodrošināšanai, tāpēc nepieciešams meklēt alternatīvus risinājumus. Tādēļ izveidojusies situācija, ka iepludinātie notekūdeņi prasībām atbilst, bet ezeram tiek nodarīts kaitējums.

ĪADT nosaukums neatbilst pamatteritorijas toponīmam. Kādreiz aizsargājamā teritorija bija tikai purvs, tad nosaukums "Vīķu purvs" bija atbilstošs. Tagad teritorijas centrs un atpazīstamākais objekts ir Lielauces ezers, kura nosaukums bez tam sakrīt ar to ietverošās administratīvās teritorijas nosaukumu. Arī ĪADT galvenā aizsargājamā vērtība ir ezera īpaši aizsargājamais biotops.

ĪADT statuss kopumā neatbilst nepieciešamajam aizsardzības līmenim un faktiskajam izmantošanas veidam. Ja tiek saglabāts dabas lieguma statuss, individuālajos noteikumos aprobežojumi mijas ar atļāvumiem, kas būtiski apgrūtina to uztveri un ir nesaderīgi ar vienu no likumdošanas pamatprincipiem - ka atļauts ir tas, kas nav aizliegts.

Savukārt dabas parka gadījumā tiek precīzāk pozicionēta nostādne par rekreācijas pieļaujamību un pat vēlamību teritorijā. Savukārt papildus aprobežojumu eksistence ĪADT (īpaši aizsargājamā dabas teritorijā) ir prognozējama, un nerada to uztveres grūtības.

3.Teritorijas īss fiziski – ģeogrāfiskais apskats – ģeoloģija, hidrogrāfija, augsnes

3.1.Ģeoloģija

Dabas liegums "Vīķu purvs" atrodas Lielauces pauguraine, kas ir 45 km gara (R - A virzienā) un 18 km plata (Z - D virzienā). Pauguraines virsas augstums pakāpeniski palielinās no 10 m v.j.l. (austrumos) līdz 110 m v.j.l. (rietumos). Lielauces ezera vidējais augstums ir 101.1 m v.j.l., augstākā vieta ezera apkārtnē, kas ietilpst dabas liegumā, ir 113.0 m v.j.l. esošais Raga kalns. Pauguraines pamatiežus veido dolomīti, dolomītmerģeļi, smilšakmeņi, māli, aleirolīti, smiltis. Pamatiežus sedz 20 - 50 m bieza ledāja un tā kušanas ūdeņu nogulumu sega - galvenokārt smilšaini grantainie, retāk putekļaini mālainie nogulumi. Paugurainei raksturīga labi izteikta paugurmasīvu un plašāku ieplaku mija, ieplakās - ezeri vai purvi, lielākie absolūtie augstumi ir ZR daļā (138 - 141 m v.j.l.).[1]

Lielauces ezera ezerdobes dziļums ir 9 m. Lielāko daļu ezerdobes aizpilda sapropelis – vietām līdz 9 m biezs (purvā). Sapropeļa nogulumi sastāv galvenokārt no mālaini-kaļķaina/kaļķaini mālaina un kūdraina sapropeļa (VĢD, 1996).

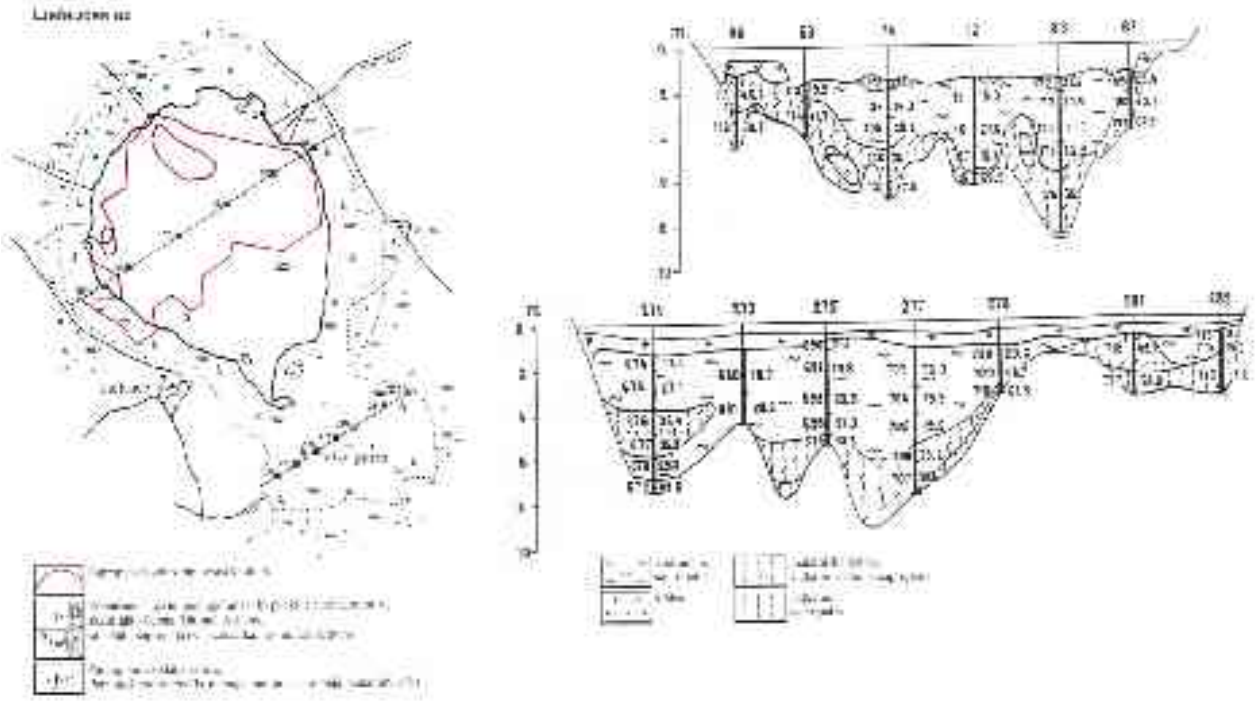

9.attēls. Lielauces ezera sapropeļa iegulas shēma (VĢD, 1996).

3.2.Hidrogrāfija

Lielauces pauguraines hidrogrāfisko tīklu veido Lielupes baseina upes un ezeri, tas ir ezeriem bagātākais apvidus visā Austrumkursas augstienē. No Lielauces ezera, kas izvietojies plašā pazeminājumā, iztekošā Auce ir otra garākā pauguraines upe. Daudzviet (sevišķi pauguraines A daļā) ir noslēgtas starppauguru ieplakas, kurās virszemes ūdeņu sastrēgumu un pazemes ūdeņu pieplūdes dēļ izveidojušies pārmitri pazeminājumi un zemie purvi, plašākās ieplakās - purvi ietver ezerus.[1]

3.3.Augsnes

Dominē vāji un vidēji podzolētās velēnu podzolaugsnes, mitrās ieplakās sastopamas velēnglejotās un velēnpodzolētās glejotās augsnes, arī purvu augsnes. Velēnu podzolaugsnes sastopamas aramzemēs, zālājos, mežos, veidojušās uz mazkarbonātiskiem vai bezkarbonātiskiem cilmiežiem zem egļu un jauktajiem mežiem ar sūnu un lakstaugu zemsedzi. Vāji podzolētās velēnu podzolaugsnes aizņem lielāko daļu tīrumu, ir labi vai vidēji iekultivētas. Augsnes reakcija ir vāji

skāba, samērā labi izveidots trūdvielu horizonts (apm. 20 cm biezs), zem kura dažkārt manāmas podzola horizonta pazīmes. Vidēji podzolētās velēnu podzolaugsnes sastopamas zem dabiskiem zālājiem un jauktiem mežiem. Augsnes reakcija ir skāba, trūdvielu horizonts un podzola horizonts apmēram vienādā biezumā.

Velēnpodzolētās glejotās augsnes sastopamas kopā ar velēnu podzolaugsnēm reljefa pazeminājumos vietās, kur slikti noteces apstākļi. Velēnpodzolētās glejotās augsnes veidojas, pārpurvojoties podzolaugsnei. Augsnes reakcija ir skāba visā profilā. Velēnglejotās glejaugsnes veidojas uz ķīmiski bagātiem cilmiežiem seklu, cietu gruntsūdeņu ietekmē, tām glejošanās process ir sākumstadijā - zem trūdvielu horizonta (20 - 30 cm biezs) ir tikai gleja plankumi. Augsnes reakcija ir vāji skāba. Pārejas purva kūdraugsnes veidojas no zemā purva kūdraugsnēm - palielinoties kūdras slāņa biezumam un samazinoties minerālvielām bagāto gruntsūdeņu ietekmei uz augu barošanos. Augsnes reakcija ir skāba līdz ļoti skāba.[2]

10.attēls. Dabas lieguma “Vīķu purvs” topogrāfiskā karte.

4.Teritorijas sociālā un ekonomiskā situācija

4.1.Iedzīvotāji (pastāvīgie, atpūtnieki, uz vietas nedzīvojošie īpašnieki, apmeklētāji), apdzīvojums (apdzīvotās mājas, centri), nodarbinātība

Lielauces pagasta iedzīvotāju skaits plāna izstrādes laikā (2004.g.) ir 605, to sadalījums pa vecumu grupām: bērni un jaunieši līdz 14 g.v., skaits 117;
darbspējas vecuma no 15-60 g.v., skaits 398;
pensijas vecuma, vecāki par 61 g.v., skaits 95.
Pagasta ekonomisko situāciju raksturo sekojoši skaitļi:
- kopējais pašvaldības gada budžeta apjoms Ls 151172;
- gadā iemaksātais iedzīvotāju ienākuma nodoklis Ls 33072.

Lielauces ezers ir nozīmīga rekreācijas vieta Lielauces un Īles pagasta iedzīvotājiem, kā arī Auces pilsētas tuvākais (7 km) ezers. Lielauces ezera krastā atrodas Lielauces ciemats. Sakarā ar licencētās makšķerēšanas organizēšanu un laivu piestātņu attīstību liegumā ierodas relatīvi daudz citur dzīvojošu makšķernieku un atpūtnieku. Pašlaik pārējā ezera apkārtne ir mazapdzīvota. Agrāk pie ezera uzceltā, vēlāk par RAF atpūtas bāzi pārbūvētā Stirnu muiža ir daļēji iekonservēta un netiek izmantota. Teritorijai ir daļēji izbūvētas notekūdeņu attīrīšanas iekārtas, kurām nepieciešami remonts un rekonstrukcija, ja atpūtas kompleksu sāks ekspluatēt. Par īpašnieka muižas izmantošanas plāniem nav informācijas, ir ziņas, ka ir juridiskas grūtības. Lielauces pils lielāko daļu no īpašnieka - LLU - nomā Lielauces pagasta padome Lielauces pamatskolas vajadzībām, mazāko daļu SO "Falks" pamazām remontē un pielāgo viesu nama un citām atpūtas un rekreācijas funkcijām. Izmantošana atpūtas, reprezentācijas un rekreācijas funkcijām pagaidām ir neliela.

Purvs tiek izmantots kā sēņošanas un dzērveņošanas vieta.

4.2.Pašreizējā un paredzamā antropogēnā slodze uz teritoriju

Pašreizējā antropogēnā slodze ir divu veidu: notekūdeņu ieplūde no Lielauces ciemata attīrīšanas iekārtām un pamatskolas, un tiešie teritorijas apmeklētāji. Paredzams, ka notekūdeņu slodze var un tai vajag samazināsies, bet tiešo apmeklētāju slodze ievērojami pieaugs. Ja Stirnu muižas notekūdeņu sistēma tiks restaurēta, saglabājot sākotnējos principus (notekūdeņu sākotnējā aizvadīšana pāri ceļam, ar turpmāku attīrīšanu un aizvadīšanu uz Auci, neiepludinot ezerā), piesārņojums pat sistēmas avāriju gadījumā teritoriju neapdraudēs.

4.3.Teritorijas izmantošanas veidi

4.3.1.Tūrisms un atpūta

AS "LVM" laivu bāzes laivas tiek izmantotas makšķerēšanai un atpūtas braucieniem. Lielauces pils tūrismam un atpūtai pagaidām tiek minimāli izmantota, tomēr notiek telpu remonti. IU "Lielauces kliņģeris" pie jaunās laipas būvē nelielu viesnīciņu, no tās papildus slodze uz teritoriju nav paredzama. Stirnu muiža ir iekonservēta, tajā aktīvas darbības nenotiek.

4.3.2.Lauksaimniecība

Lauksaimniecība teritorijā pašlaik ir maz attīstīta. 330 m attālumā no ezera krasta atrodas Lielauces ciemata iedzīvotāju individuālo mājlopu kūtis, kurās lopu skaitam ir tendence samazināties, un kuru piesārņojums ezeru neietekmē.

4.3.3.Zivsaimniecība

Pašlaik ezerā notiek licencētā makšķerēšana. AS "LVM" papildina zivju krājumus ar līdaku kāpuriem. Paredzēts attīstīt arī vēžošanu un zemūdens medības. Ezerā ir divas laivu piestātnes, kopumā 32 AS "LVM" laivas un 8 citu īpašnieku laivas. Zivsaimniecība un laivu noma ir galvenie ezera uzraudzības finansiālie avoti. Bruto ieņēmumi ir ~ Ls 4000 gadā, no tiem ap 75 % par laivu nomu.

11.attēls. Ezera lietošanas noteikumi.

12.attēls. Laivas netālu no 1.laipas.

4.3.4.Medības

Lielauces ezerā kā publiskā ezerā ūdensputnu medības notiek bez ierobežojumiem, praktiski neatkarīgi no ĪADT eksistences. Medības ezera apsaimniekošanā rada minimālus papildu ienākumus (~ Ls 400 gadā, kas tiek iegūti medībām paredzēto laivu iznomāšanā par augstākām cenām nekā makšķerēšanai). Galvenās negatīvās ietekmes ir medību norise apdzīvotas vietas tiešā tuvumā un migrējošo ūdensputnu traucējums.

4.3.5.Citi izmantošanas veidi

Ezers tiek izmantots kā Lielauces ciemata nepietiekami attīrītu, spriežot pēc ieplūdes sekām vidē, notekūdeņu ieplūdes vieta.

13.attēls. Lielauces notekūdeņu attīrīšanas iekārtu nosēddīķis.

4.3.6. Mežsaimniecība

Meža zemes aizņem 104 ha no ĪADT.

Teritorijā ietilpst VMD Mežu pētīšanas stacijas “Kalsnava” 14.kvartāls, daļa 8.kvartāla un daļa 15.kvartāla, un AS “LVM” 224.kvartāls, kā arī privātīpašnieka 1.kvartāla daļa.

Teritorijā mežsaimnieciskā darbība nenotiek, izņemot neliela apjoma kopšanas cirtes, un meža atjaunošanu 4 ha pēc galvenās cirtes. Lielākajā teritorijas daļā mežsaimniecisko darbību ierobežo paaugstināts mitrums un neizturīgas augsnes, kas rada ievērojamas grūtības iegūto materiālu izvešanā, tātad būtiski apgrūtina pat kopšanas cirtes.

Lielākajās mežu teritorijās, kas ir AS “LVM” un VMD valdījumā, notikusi mežu inventarizācija, kā dabiskie meža biotopi izdalīti 23 ha.

5.Teritorijas pamatvērtību un to ietekmējošo faktoru detalizēta analīze

5.1.Ezers (hidrobioloģija)

5.1.1.Lielauces ezera morfometrija un hidroloģija:

1.tabula. Ezera morfometrija un hidroloģija (VMPI, 1972)

Spoguļa laukuma platība, ha	372
Vidējais dziļums, m	1.5
Maksimālais dziļums, m	3.5
Minimālais augstums v.j.l., m	101.0
Vidējais augstums v.j.l., m	101.2
Maksimālais augstums v.j.l., m	101.6
Tilpums, milj.m^3	5.56
Krasta līnijas garums, km	7.8
Sateces baseina platība, km^2	25.0
Gada vidējā notece, mm	200
Veģetācijas perioda vidējais caurplūdums, m^3/sekundē	0.110

14.attēls. Skats uz ezeru no Lielauces pils.

Lielauces ezers ir Lielupes baseina ūdenstilpe, kas iekļauta Lielupes upju baseina apgabalā (MK 15.04.2003. not. Nr.179 „Noteikumi par upju baseinu apgabalu robežu aprakstiem"). Lielauces ezera sateces baseins ir salīdzinoši mazs, ezerā ietek vairāki meliorācijas grāvji, iztek Auce (ZA pusē), pēc hidroloģiskā režīma ezers ir noteces. Ūdens ezerā apmainās vienreiz 1,1 gada laikā (Zīverts, 1995). Tā kā ezers ir sekls, ūdens slāņi regulāri apmaisās, un vasarā stratifikācijas nav, izņēmums ir ziemā zemledus apstākļos - ūdens noslāņojas, tādēļ piegrunts slānī var veidoties bezskābekļa zona, jo daudz skābekļa tiek tērēts atmirušo makrofītu mineralizēšanai.

Ezera ūdens līmenis kopš 20.gs. 20-tiem gadiem nav īpaši mainījies. Uz Auces upes bijis aizsprosts ar slūžām, šobrīd slūžas ir sabrukušas. Lai pēc apkārtnes meliorācijas un Auces padziļināšanas ezerā nepazeminātos ūdens līmenis, uzbūvēta pārgāze. 90-to gadu vidū pārgāze tika izskalota, tad saremontēta. Pēdējais remonts izdarīts 2004.gada rudenī, pašreizējais stāvoklis viduvējs.

Ezera krasts 200 - 500 m platā joslā visapkārt ezeram ir zems, pāraudzis, purvains, nepieejams, izņemot DA krastu, kur izbūvētas laipas, un kanālu, kur 70-tos gados izsūknēts sapropelis. Sevišķi slīkšņains krasts ir Auces iztekas rajonā. Tā kā apkārtnes meliorācijas darbu dēļ ezera ūdens līmenis nav izmainīts, jāuzskata, ka ezera krasta aizaugšana un pārpurvošanās notiek dabiski, kā arī Lielauces ciemata kanalizācijas ietekmes rezultātā. Zemajā krastā visapkārt ezeram dominē pārejas purvs, vietām purvains mežs. Aiz purvainā krasta joslas paceļas krasta krauja – vietām dažus metrus augsta, vietām pat 12 m augsta (pie Raga kalna).

Ezera dibens un piekraste dūņaina, ezerā atsevišķās vietās nelielās platībās smilšaina grunts. Pārējā ezera daļā līdz 9 m biezs sapropeļa slānis.

Sapropelis zinātniskos nolūkos 70-tos gados nedaudz sūknēts ezera D daļā. Šim nolūkam ezera DR krastā tika izbūvēti divi sapropeļa nosēddīķi, uz kuriem sapropelis sūknēts atūdeņošanai.

Atbilstoši MK 17.02.2004. not. Nr.93 „Noteikumi par virszemes ūdensobjektu tipu raksturojumu, klasifikāciju, kvalitātes kritērijiem un antropogēno slodžu noteikšanas kārtību" Lielauces ezers pieder pie 1.tipa - ļoti seklais dzidrūdens ezers ar augstu ūdens cietību (kritēriji – vidējais dziļums < 2 m; elektrovadītspēja > 165 µS/cm; ūdens krāsainība < 80 Pt-Co).

5.1.2.Fizikāli-ķīmisko un hidroķīmisko datu analīze

2001.gada vasarā paraugi ņemti ezera centrālajā daļā 0.5 m horizontā hidroķīmisko un hidrobioloģisko rādītāju noteikšanai (LVA, 2001). 2004.gada vasarā ūdens caurredzamība mērīta ezera dziļākajā vietā (Z daļā) un kanālā (D daļā) virs bedres, kur izsūknēts sapropelis (dziļums 5.0 m). 2004.gada rudenī lauka mērījumi veikti ezera centrālajā daļā.

Mērījumu un analīžu rezultāti

2.tabula. Fizķīmija un hidroķīmija(23.07.2001.).

Caurredzamība pēc Seki diska, m	līdz gruntij (> 1.5)
pH	8.3
Elektrovadītspēja, µS/cm	193
Krāsainība, mg Pt/l	40
Kopējais fosfors, mg/l	0.055
Kopējais slāpeklis, mg/l	1.010
Hlorofils-a, µg/l	3.7

2004.gada mērījumi (15.07.2004. un 09.09.2004.):

Caurredzamība pēc Seki diska (Z daļā), m	2.55
Caurredzamība pēc Seki diska (D daļā), m	1.40
pH	8.6
Elektrovadītspēja, µS/cm	212

Ūdens caurredzamība. Caurredzamības noteikšanas metode ar Seki disku ļoti seklos ezeros nav piemērota, jo caurredzamība parasti pārsniedz ezera maksimālo dziļumu, kā tas redzams 2001.gada mērījumos (dziļums paraugu ņemšanas vietā – 1.5 m). 2004.gada vasarā ūdens caurredzamību izdevās izmērīt ezera Z daļā virs dziļākās vietas (Seki 2.55 m). Karlsona trofiskā stāvokļa indekss (TSI) ūdens caurredzamībai ir 46, kas atbilst mezotrofam stāvoklim (Carlson, 1996), taču Lielauces ezera gadījumā seklam eitrofam ezeram neraksturīgi augstās caurredzamības cēlonis ir lielā hāru izplatība, kas klāj 80-90 % ezera platības. Hāras samazina barības vielu daudzumu ūdenī un nomāc fitoplanktona attīstību, kā rezultātā pieaug ūdens caurredzamība – nevis barības vielu trūkuma dēļ (kā tas ir mezotrofos ezeros), bet barības vielu nepieejamības dēļ.

Lielauces ezera D daļā, t.sk., kanālā, kas izveidots, izsūknējot sapropeli, ūdens caurredzamība ir ievērojami mazāka (Seki 1.40 m) galvenokārt tādēļ, ka šai ezera daļā ir daudz lielāka ūdens krāsainība (ūdens ir brūns humusvielu dēļ). Otrs iemesls - ezera D daļā - sapropeļa ieguves vietās nav hāru.

Biogēni. TSI kopējam fosforam (62) atbilst eitrofa ezera rādītājiem, arī kopējā slāpekļa TSI (55) atbilst eitrofam stāvoklim (Carlson, 1996).

Hlorofils-a. Karlsona TSI hlorofilam (43) norāda uz mezotrofu stāvokli. Jāņem vērā apstāklis, ka hlorofila, resp., fitoplanktona zemo koncentrāciju nosaka ūdensaugu dominējošā loma ezerā.

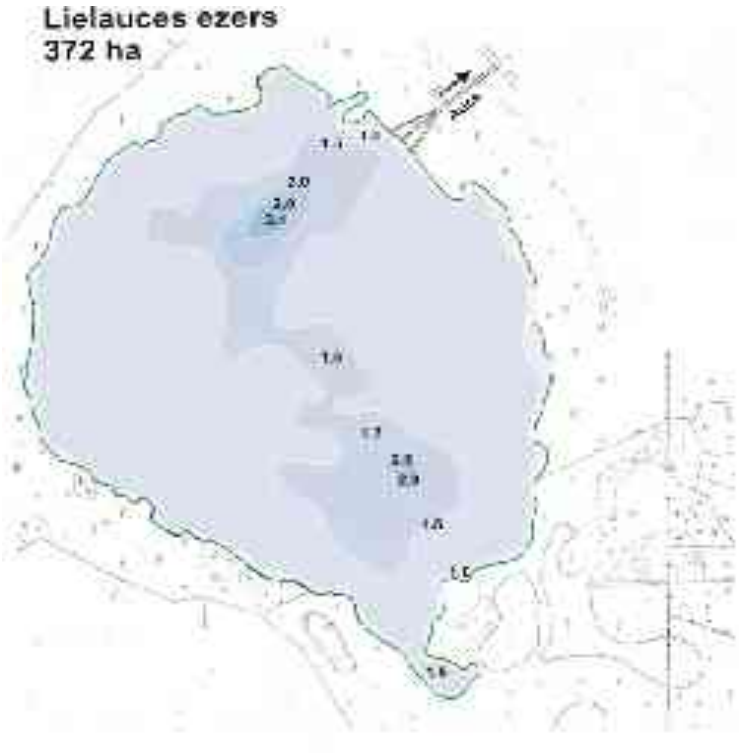

15.attēls. Lielauces ezera dziļumu karte (VMPI, 1972).

3.tabula. Izšķīdušā skābekļa un ūdens temperatūras mērījumi ezera centrālajā daļā (23.07.2001.):

Dziļums, m	Temperatūra, ºC	O_2, mg/l	O_2 piesātinājums, %
0.5	24.1	9.4	112
1.0	23.7	9.2	109
1.5	23.6	8.3	97

ezera centrālajā daļā (09.09.2004.):

Dziļums, m	Temperatūra, ºC	O_2, mg/l	O_2 piesātinājums, %
0.5	15.0	8.8	88
1.0	15.1	9.1	91

Izšķīdušais skābeklis. Vasarā skābekļa apstākļi labi visā ūdens slānī – tā maksimālā vērtība ir 9.4 mg/l un minimālā vērtība pie grunts – 8.3 mg/l. Arī rudenī (veģetācijas sezonas beigās, kad sākas makrofītu atmiršana) ūdens visā ezerā ir labi apmaisījies, tādēļ piegruntī nav skābekļa deficīts, un nenotiek sērūdeņraža uzkrāšanās, kas zivīm radītu nelabvēlīgus apstākļus.

Kopumā pēc fizikāli – ķīmiskajiem rādītājiem ezers vērtējams kā eitrofs ar labu ekoloģisko kvalitāti, tomēr makrofītu ezera galīgajam vērtējumam jābalstās pamatā uz bioloģiskajām analīzēm.

Fitoplanktona datu analīze

Fitoplanktona biomasa zema (0.9 mg/l), pie tam 77 % no biomasas veido dinofīti *Ceratium hirundinella, Peridinium cinctum, Gymnodinium* sp. - kompleksā ar hrizofītiem *Dinobryon* sp. tie liecina par zemu trofiju. Cenozē nozīmīga vieta arī kriptofītiem *Cryptomonas* sp., kas raksturo makrofītu ezeru, rodami arī daži eitrofijas indikatori kā zilaļģes *Anabaena* sp., zaļaļģes *Crucigenia rectangularis*, tomēr to īpatsvars nav liels, kopumā ezera trofija vērtējama kā vidēji zema, šai gadījumā tas saistīts ar makrofītu klātbūtni.

Zooplanktona datu analīze

Kopējais zooplanktona skaits ir samērā neliels – 118 tūkst.eks./m^3. Skaitliski lielākā ir *Rotatoria* grupa – 55 % no kopējā skaita, *Copepoda* grupa sastāda 40 % no kopējā skaita, *Cladocera* grupa – 5 % no kopējā skaita. *Rotatoria* grupā dominē *Keratella cochlearis*, dažas no konstatētajām sugām raksturīgas litorāles zonai – *Lecane* sp., *Trichotria pocillum*. Oligotrofijas indikators ir *Polyarthra major*, eitrofijas – *Brachionus quadridentatus, Trichocerca capucina*. *Copepoda* grupa sastāv galvenokārt no *Cyclopoida*, *Calanoida* vēzīšu ir maz, dominē naupliju attīstības stadija. *Cladocera* grupā konstatētas 7 sugas, *Diaphanosoma brachyurum* ir skaitliski nedaudz lielāka par citām sugām. Eitrofijas indikatori ir *Bosmina coregoni lilljeborgii, Daphnia cucullata*, oligotrofijas indikators – *Bosmina obtusirostris*, litorāles suga ir *Polyphemus pediculus*. Kopumā pēc zooplanktona kvalitatīviem (sugu sastāvs) un kvantitatīviem rādītājiem ezers vērtējams kā eitrofs makrofītu ezers.

5.2.Putni

5.2.1. Situācijas vispārējs raksturojums

Ņemot vērā teritorijas aizsardzības statusu un paredzot plānam nepieciešamo informāciju par retajām un īpaši aizsargājamajām putnu sugām, apkopojumā likts uzsvars uz Latvijas un Eiropas mērogā aizsargājamo putnu sugām. Šīs sugu grupas pārstāv attiecīgi Latvijā (14.11.2000. MK noteikumi Nr. 396) un Eiropas Savienībā (Putnu direktīvas I pielikums[1]) īpaši aizsargājamo putnu sugu saraksti.

Par Vīķu purva dabas liegumā ietilpstošā Lielauces ezera putnu faunu pieejamas dažas fragmentāras vai vispārīga rakstura publikācijas (Kasparsons 1961, Petriņš u.c. 1996, Račinskis 1996, Račinskis un Stīpniece 2000), taču sistemātiski pētījumi teritorijā nav veikti. Šajā apkopojumā izmantotas Latvijas Ornitoloģijas biedrības (LOB) projektos „Putniem nozīmīgās vietas", „Latvijas ligzdojošo putnu atlants" (2000-2004) un „Emerald" ekspedīciju laikā iegūtās nepublicētās ziņas par retajām un īpaši aizsargājamajām putnu sugām Lielauces ezerā, kā arī papildus izpētes rezultāti, kas iegūti 2004. gadā.

Ezeram, atšķirībā no lielākās daļas seklo ezeru, raksturīga maz fragmentēta krasta līnija, bez ūdenī esošiem ciņiem, saliņām, utml. Tas nosaka samērā lielas ūdensputnu traucēšanas iespējas ligzdošanas periodā.

Lai uzlabotu ūdensputnu ligzdošanas apstākļus, ezerā uzstādītas 18 mākslīgās pīļu ligzdas, no tām pašlaik apdzīvotas 4-5.

5.2.2. Materiāls un metodika

Kopsavilkuma par putniem pamatā ir LOB pieejamo ekspedīciju datu un gadījuma novērojumu apkopojums, kas 2004. g. sākumā projekta „Emerald" ietvaros ļāva atjaunot un papildināt dabas lieguma „Vīķu purvs" teritorijā sastopamo īpaši aizsargājamo putnu sugu sarakstu un skaita vērtējumus. Populāciju lieluma (skaita) vērtējumi balstīti tikai uz reāliem putnu novērojumiem, kas veikti pēdējo 10 gadu laikā. Tā kā dotā teritorija ir salīdzinoši neliela un ģeogrāfiski vienveidīga, skaita vērtējumu iegūšanai izmantotais skaita ekstrapolācijas apjoms ir nebūtisks, proti, iegūtie skaita vērtējumi vairākumam sugu maz atšķiras no maksimālā reāli novērotā īpatņu vai pāru skaita. Vēsturiskās ziņas par teritorijā sastopamajām putnu sugām šeit nav izmantotas.

Projekts „Latvijas īpaši aizsargājamo dabas teritoriju analīze un *Natura 2000* tīkla izveide".

Projekta „Emerald" rezultātā iegūtās ziņas par pētīto dabas teritoriju putnu faunu kopumā bija pietiekošas šo teritoriju vispārīgam salīdzinājumam un aizsardzības nozīmības izvērtējumam, tomēr ne tik detalizētas, lai katrai teritorijai atsevišķi būtu pietiekamas dabas aizsardzības plānu izstrādei. Tāpēc 2004. gadā plānoti un īstenoti papildus lauka pētījumi dabas lieguma „Vīķu purvs" izpētei – tajā sastopamo nozīmīgo putnu sugu populāciju lielumu un teritoriāla izvietojuma precizēšanai. Ierobežotā darbu izpildes termiņa un nepietiekošā finansējuma dēļ šie pētījumi skāra tikai putnu ligzdošanas sezonu, bet ne pavasara un rudens migrācijas laiku. Darba uzdevumi bija:

---

[1] *The Directive on the Conservation of Wild Birds (79/409/EEC), Annex I.*

1) veikt nakts maršrutu ezerā ar laivu, lai uzskaitītu dziedošos lielos dumpjus, pārbaudītu ormanīša un mazā ormanīša sastopamību, kā arī uzskaitītu visus citus dziedošos putnus (ķauķus *Acrocephalus sp*. un *Locustella luscinioides*);

2) veikt dienas novērojumus ezera krastos, lai novērtētu ezera un piekrastes biotopu – īpaši mežu – stāvokli no reto un īpaši aizsargājamo putnu populāciju saglabāšanas, lieguma zonējuma un biotopu apsaimniekošanas viedokļa, kā arī uzkartētu putniem īpaši nozīmīgos biotopu elementus.

2004. gadā liegums apsekots vienu reizi jūlijā un trīs reizes augustā. Naktī no 3. uz 4. jūliju veikta nakts uzskaite ezerā, bet augustā apsekoti gk. meža un purva malas biotopi lieguma ziemeļu, austrumu un dienvidu malās, nedaudz arī rietumu malā, lai novērtētu biotopus pēc to piemērotības ES Putnu direktīvas I pielikuma sugām, kā arī meklējot lielo plēsīgo putnu ligzdas. Apsekošanas laikā veiktie maršruti parādīti 1. pielikumā. Orientācijai dabā un novērojumu reģistrēšanai izmantots GPS uztvērējs, topogrāfiskās kartes M 1:50 000 ortofoto karte M 1:10 000, kā arī mežaudžu nogabalu shēma valsts meža 224. kvartālam. Ekspedīciju saraksts dots 4. tabulā.

4. tabula. Dabas lieguma „Vīķu purvs" ornitofaunas raksturojumā izmantoto datu avoti (ekspedīcijas hronoloģiskā secībā).

Datumi	**Novērotāji**	**Piezīmes**
25.09.1996.	O. Keišs, A. Kalvāns, E. Račinskis	PNV projekta ekspedīcija: novērojumi divās vietās no krasta (ZA un DR malā)
04.10.1996.	I. Millers	Vēstule Z96/03 LOB PNV projekta arhīvā
21.10.1996.	Anonīms	Vēstule Z96/05 LOB PNV projekta arhīvā
20.12.1996.	J. Šteinerts	Vēstule LOB PNV projekta arhīvā
28.09.1997.	E. Račinskis, R. Lebuss	PNV projekta ekspedīcija: novērojumi no krasta DR malā
22.04.2000.	R. Matrozis u.c.	Ekspedīcija: novērojumi no krasta DR malā
6.-8.06.2000.	A. Kalvāns	Ekspedīcija: novērojumi ezerā no laivas. Ligzdojošo putnu atlanta anketas 00/1464-5
23.06.2000.	E. Dzenis	Ligzdojošo putnu atlanta anketa 00/531
14.04.2001.	I. Mārdega, I. Štrausa	Emerald projekta ekspedīcija: novērojumi R un D krastā
07.06.2001.	A. Petriņš	Emerald projekta ekspedīcija: novērojumi D krastā
14.10.2001.	E. Račinskis	Emerald projekta ekspedīcija: novērojumi D krastā
14.10.2001.	O. Keišs, J. Granāts, M. Granāts	Emerald projekta ekspedīcija: novērojumi no laivas ezerā
28.06.2001.	L. Salmiņa u.c.	Emerald projekta ekspedīcija: gadījuma novērojumi
5.-6.07.2001.	A. Kalvāns	Ligzdojošo putnu atlanta anketa 01/995
10.-11.07.2001.	A. Kalvāns	Ligzdojošo putnu atlanta anketa 01/1000
11.08.2001.	J. Gailis	Emerald projekts: gadījuma novērojumi
05.06.2002.	E. Račinskis, A. Kalvāns	Emerald projekta ekspedīcija: novērojumi D-DR krastā
12.06.2002.	A. Klepers	Ligzdojošo putnu atlanta anketa 02/1296
3./4.07.2004.	A. Kalvāns, E. Lediņš	Maršruts ar laivu ezerā – gk. nakts laikā aktīvo putnu uzskaite
07.08.2004.	V. Vintulis	Purva malas un meža biotopu apsekošana lieguma ziemeļu, austrumu un dienvidu malās.
12.08.2004.	V. Vintulis	
24.08.2004.	V. Vintulis	

5.2.3.Nozīmīgās putnu sugas

Vīķu purva dabas lieguma teritorijā pavisam konstatētas vismaz 24 Latvijas vai Eiropas Savienības līmenī nozīmīgas putnu sugas (5. tabula). No tām 21 suga iekļauta Latvijas īpaši aizsargājamo sugu sarakstā, bet 17 – Eiropas Savienības Putnu direktīvas I pielikumā. Tas ir augsts sugu daudzveidības rādītājs, kas pārsniedz vidējo direktīvas sugu skaitu uz vienu iekšzemes

putniem nozīmīgo vietu (vid. 15 sugas; n=64, Račinskis 2004). Ņemot vērā lieguma un PNV salīdzinoši nelielo platību (lieguma kopējā platība 876 ha), teritorijas relatīvā nozīme putnu sugu daudzveidības ziņā ir jo lielāka. Vairāk nekā puse – vismaz 14 no konstatētajām nozīmīgajām putnu sugām teritorijā ir ligzdojošas (iespējama, ticama vai pierādīta ligzdošana), piecas sastopamas migrāciju laikā.

Teritorijā sastopamās sugas pēc to dzīvesvietas veida pārstāv divas grupas – vairākums (*n* = 17; 71%) ir tipiski ūdensputni vai ar ūdeņiem saistīti sauszemes putni (piemēram, jūras ērglis, niedru lija un zivjērglis); pārējās septiņas ir visai raksturīgas mežu sugas (t.sk. mazais ērglis, kas barojas galvenokārt atklātā lauku ainavā). Šī nozīmīgā reto sugu grupu attiecība labi atbilst biotopu sadalījumam teritorijā pēc to platības (apm. 83 % aizņem mitrāji un 17 % meži; Račinskis 2004).

5.tabula ĪADT sastopamās putnu sugas

Nr.	**Sugas nosaukums latīniski**	**Sugas nosaukums latviski**	**LR īpaši aizs. suga**[2]	**ES īpaši aizs. suga**[3]	**Skaits**[4]	**Dzīves cikls, uz kuru attiecas aizsardzība**
1	*Botaurus stellaris*	Lielais dumpis	*	*	1–2 p.	Ligzdo
2	*Cygnus cygnus*	Ziemeļu gulbis	*	*	1 p.	Ligzdo
					4–10 i.	Migrē
3	*Anser fabalis*	Sējas zoss		+	500–3000 i.	Migrē
4	*Anser albifrons*	Baltpieres zoss		+	500–5000 i.	Migrē
5	*Mergus albellus*	Mazā gaura		*	4 i.	Migrē
6	*Mergus merganser*	Lielā gaura	*		1 i.	Migrē
7	*Haliaeetus albicilla*	Jūras ērglis	*	*	1 i.	Nometnieks
8	*Circus aeruginosus*	Niedru lija	*	*	3 p.	Ligzdo
9	*Aquila pomarina*	Mazais ērglis	*	*	1 p.	Ligzdo
10	*Pandion haliaetus*	Zivjērglis	*	*	1–3 i.	Barojas
11	*Bonasa bonasia*	Mežirbe	*	*	1–5 p.	Nometniece
12	*Porzana parva*	Mazais ormanītis	*	*	>=1 p.	Ligzdo
13	*Grus grus*	Dzērve	*	*	4–5 p.	Ligzdo
14	*Tringa totanus*	Pļavas tilbīte	*		P	Barojas
15	*Sterna hirundo*	Upes zīriņš	*	*	>1 i.	Barojas
16	*Chlidonias niger*	Melnais zīriņš	*	*	1–10 i.	Barojas
17	*Aegolius funereus*	Bikšainais apogs	*	*	0–1 p.	Ligzdo
18	*Picus canus*	Pelēkā dzilna	*	*	0–2 p.	Nometniece
19	*Dryocopus martius*	Melnā dzilna	*	*	1–2 p.	Nometniece
20	*Dendrocopos leucotos*	Baltmugurdzenis	*	*	1–3 p.	Nometnieks
21	*Picoides tridactylus*	Trīspirkstu dzenis	*	*	1–2 p.	Nometnieks
22	*Locustella luscinioides*	Seivi ķauķis	*		8–15 p.	Ligzdo
23	*Panurus biarmicus*	Bārdzīlīte	*		1–3 p.	Ligzdo
24	*Remiz pendulinus*	Somzīlīte	*		P	Ligzdo
Σ			21	17/19		

[2] – Latvijā īpaši aizsargājamās sugas (MK Nr. 396, 1. pielikums).

[3] – ES Putnu direktīvas (79/409/EEC, *Council Directive on the Conservation of Wild Birds*) I pielikuma sugas (*) un direktīvas 4. panta 2. punkta prasībām būtiskās migrējošās sugas (+).

[4] – Apzīmējumi: p. – pāri, i. – īpatņi, P – suga sastopama, bet skaits nav zināms.

5.3.Flora

5.3.1.Ezera flora

Lielauces ezerā makrofītu veģetācija ir ļoti bagāta: konstatētas 27 ūdensaugu sugas, virsūdens augājs aizņem 10 %, zemūdens augājs – līdz 90 % ezera platības.

Virsūdens augāju veido niedre *Phragmites australis*, vietām arī upes kosa *Equisetum fluviatile* un ezera meldrs *Scirpus lacustris*. Jāatzīmē, ka ezera ziemeļaustrumu daļā sastopama Latvijā naturalizējusies Ziemeļamerikas ūdensaugu suga ūdens tuskarora *Zizania aquatica*.

Krastmalas slīkšņās dominē niedre, purvāju purvpaparde *Thelypteris palustris*, grīšļi *Carex sp.*, krūmu stāvā – melnalksnis *Alnus glutinosa*, bērzi *Betula sp.*, kārkli *Salix sp.*, grimoņi *Cornus sp.* Vietām melnalksnis un bērzi sastopami arī koku stāvā.

Peldlapu augājā dominē dzeltenā lēpe *Nuphar lutea*, vietām – peldošā glīvene *Potamogeton natans* un sniegbaltā ūdensroze *Nymphaea candida*.

Iegrimušo augāju veido galvenokārt mieturaļģes (Charophyta), bieži sastopamas glīvenes *Potamogeton lucens*, *P. perfoliatus*, *P. pectinatus*.

16.attēls. Mieturu daudzlapes pie ezera dienvidu krasta purva.

Pētījumos konstatētas sešas mieturaļģu sugas, kuras pieder hara (*Chara*) ģintij. Ezerā dominē *Chara aspera* Deth. Ex Willd., *C. tomentosa* L., *C. hispida* L. un *C. intermedia* A. Br., bet retāk sastopamas *C. contraria* Kütz. un *C. rudis* A. Br. Salīdzinot ar Z. Spura pētījumiem (Spuris, 1952), ir palielinājies mieturaļģu daudzums ezerā (sedz līdz 90 % ezera platības) un konstatētas jaunas sugas: *C. contraria*, *C. hispida* un *C. tomentosa*. Savukārt divas Z. Spura minētās sugas netika konstatētas: maz iespējama Lielauces ezerā ir *Chara canescens* (sinonīms *C. crinita* Wallr.), kas parasti sastopama jūras līčos un citās iesāļās ūdenstilpēs, bet piemēroti biotopi šeit ir Z. Spura minētajai *C. fragilis*.

5.3.2.Purvu flora

Dabas liegumā esošie zāļu purvi ir sugām bagāti. Tajos dominē grīšļi *Carex lasiocarpa*, *C. elata*, *C. acutiformis*, raksturīgas un bieži sastopamas sugas ir trejlapu puplaksis *Menyanthes trifoliata*, purva vārnkāja *Comarum palustre*, purvāju purvpaparde *Thelypteris palustris*, sūnas *Drepanocladus sp.*, *Scorpidium scorpioides*. Bieži sastopama purva dzeguzene *Epipactis palustris* un stāvlapu dzegužpirkstīte *Dactylorhiza incarnata*, nereti – Lēzela lipare *Liparis loeselii*, reti – plankumainā dzegužpirkstīte *Dactylorhiza maculata* un iedzeltenā dzegužpirkstīte *D. ochroleuca*.

17.attēls. Ar bērziem aizaugošs purvs.

Pārejas purviem raksturīgi grīšļi *Carex lasiocarpa*, *C. rostrata*, *C. limosa*, purva dzērvene *Oxycoccus palustris*, parastais baltmeldrs *Rhynchospora alba*, Alpu mazmeldrs *Trichophorum alpinum*, sūnu stāvu veido sfagni *Sphagnum sp.*, sastopamas daudzas citas tipiskas pārejas purvu augu sugas. Reti satopama purvāja vienlape *Malaxis monophyllos* un purva sūnene *Hammarbya paludosa*, stāvlapu dzegužpirkstīte *Dactylorhiza incarnata*.

18.attēls. Aizaugošs zāļu - pārejas purvs pie Dūņupes.

Lakstaugu un krūmu stāvā purviem raksturīgs zemais bērzs *Betula humilis* un vilku kārkls *Salix rosmarinifolia*. Vietām purvi aizaug ar niedrēm, bērziem un kārkliem.

Purvos sastopamas Latvijas īpaši aizsargājamās augu sugas: Lēzeļa lipare *Liparis loeselii*, purvāju vienlape *Malaxis monophyllos*, purva sūnene *Hammarbya paludosa*, dzegužpirkstītes *Dactylorhiza incarnata*, *D. ochroleuca*, *D. maculata*

Aizsargājamo augu sugu saraksts

6.tabula Dabas liegumā "Vīķu purvs" konstatētās īpaši aizsargājamās augu sugas

N.p.k	Nosaukums		SG	ES	BK	ĪAS	Ml
	Ziedaugi un paparžaugi						
1.	Stāvlapu dzegužpirkstīte	Dactylorhiza incarnata	4			1	
2.	Plankumainā dzegužpirkstīte[1]	Dactylorhiza maculata	4			1	
3.	Iedzeltenā dzegužpirkstīte	Dactylorhiza ochroleuca				1	
4.	Purva sūnene	Hammarbya paludosa	3			1	
5.	Lēzeļa lipare	Liparis loeselii	3	HD II; IV	I	1	+
6.	Gada staipeknis[1]	Lycopodium annotinum	4	HD V		2	
7.	Purvāja vienlape[1]	Malaxis monophyllos	3			1	

Saīsinājumi:
SG – piemērota Latvijas Sarkanās Grāmatas aizsardzības kategorija;
ES – Eiropas Savienības direktīvas (HD – Biotopu Direktīva, suga minēta norādītajā pielikumā);
BK – Bernes konvencija
ĪAS – īpaši aizsargājama suga (1. un 2. pielik. MK not. Nr. 396, 14.11.2000., grozījumi 27.07.2004.)
Ml – sugas aizsardzības nodrošināšanai var dibināt mikroliegumu (MK noteik. Nr. 45, 30.01.2001.)

[1] – projekta EMERALD dati

5.3.3.Mežu flora

Koku stāvā mežos dominē melnalksnis *Alnus glutinosa* un bērzi *Betula pubescens* un *B. pendula*, atsevišķos nogabalos – priede *Pinus sylvestris*, egle *Picea abies*, kā arī platlapji – osis *Fraxinus excelsior*, liepa *Tilia cordata*, ozols *Quercus robur*.

19.attēls. Ozols nogāzē pie Raga kalna, 37.nogabals.

20.attēls. Purvains mežs.

Paaugu, krūmu stāvu un zemsegu veido sastopamajiem mežu tipiem raksturīgās sugas. Slapjajos melnalkšņu un bērzu mežos bieži sastopamas lakstaugu sugas ir grīšļi *Carex sp.*, iesirmā ciesa *Calamagrostis canescens*, meža zirdzene *Angelica sylvestris*, bebrukārkliņš *Solanum dulcamara* u.c., platlapju mežā uz ezera senkrasta nogāzes – zilā vizbulīte *Hepatica nobilis*, pavasara dedestiņa

Lathyrus vernus. Jāatzīmē, ka slapjajos melnalkšņu un bērzu mežos ļoti izplatīts ir grimonis *Cornus sp*. Sugām bagātāki ir niedrāji, kas robežojas ar purvu, kā arī vecākie bērzu un melnalkšņu meži.

Atsevišķās vietās meža-purva pārejas joslā izveidojies krūmājs, kur dominē kārkli *Salix sp.* un grimoņi *Cornus sp.*, sastopama spireja *Spirea sp.* un pīlādžlapu spireja *Sorbaria sorbifolia*.

5.3.4.Zālāju flora

Liegumā sastopamās zālāju platības agrāk izmantotas kā aramzeme, tās ietver arī bijušās mājvietas. Šajās platībās dominē kamolzāle *Dactylis glomerata*, smiltāju ciesa *Calamagrostis epigeios*, bezakotu zaķauza *Bromopsis inermis*, meža suņuburkšķis *Anthriscus silvestris*, sarkanā auzene *Festuca rubra*, mazā mauraga *Pilosella oficinarum*.

Sastopamas arī dabīgo pļavu indikatorsugas: parastais vizulis *Briza media*, dzirkstelīte *Dianthus deltoides*, parastais zeltdadzis *Carlina vulgaris*.

Mājvietā saglabājušās apstādījumu sugas: ceriņš *Syringa vulgaris* un ošlapu kļava *Acer negungo*, zālājā uz Raga kalna sastopama savvaļā pārgājusī dārzbēgļu suga Kanādas zeltslotiņa *Solidago canadensis*.

Atevišķos aizaugošu slapju pļavu fragmentos krūmāja-zāļu purva robežjoslā augāju veido iesirmā ciesa *Calamagrostis canescens*, grīšļi *Carex lasiocarpa*, *C. elata*, *C. cespitosa*, purva rūgtdille *Peucedanum palustre* u.c. slapju augteņu sugas.

5.4.Meži

Dabiskie meža biotopi noteikti 23 ha no 104 ha ĪADT mežiem. Kopumā valstī pašlaik konstatēti 38727 ha DMB un 12184 ha PDMB, Dobeles raj. ~ 1000 ha DMB.

7.tabula 224.kvartāla dabiskie meža biotopi

nog.	***apraksts***	***DBM tips***	***platība, ha***	***apsaimniekošana***
2	bērzu pieaug. audze	LAP	6.67	neiejaukšanās
3	priežu briestaudze	SKUJ (pDMB)	0.42	neiejaukšanās
19	melnalkšņu pieaug. audze	MELN	8.17	neiejaukšanās
30	melnalkšņu pieaug. audze	MELN	3.48	neiejaukšanās
37	ozola vid. vecuma audze	NOGĀZ	0.63	ozolu atbrīvošana no apauguma
35	melnalkšņa briestaudze	MELN (pDMB)	1.36	neiejaukšanās
41	pieaugusi bērzu audze	BEBR	1.12	neiejaukšanās
45	melnalkšņa briestaudze	MELN (pDMB)	0.97	neiejaukšanās

Atbilstoši Latvijas meža apsaimniekošanas sertifikācijas FSC standarta projektam, teritorijā esošie meži kopumā nav uzskatāmi par bioloģiskās daudzvērtības ziņā augstvērtīgiem ("viens no kritērijiem no bioloģiskās daudzveidības viedokļa augstvērtīgo mežu identifikācijai Latvijā ir sekojošs: par 100 ha lielākas meža teritorijas, kur dabisko meža biotopu un/vai īpaši aizsargājamo biotopu platības sastāda: - meža masīvā no 100 ha līdz 200 ha - ne mazāk kā 50 %"). Lai arī lieguma meži nav uzskatāmi par mežu masīviem, šo principu var ekstrapolēt arī uz atsevišķu meža kvartālu kopumu, it īpaši ĪADT.

Dabisko meža biotopu apsaimniekošanas metode - neiejaukšanās. Šādu metodi nosaka arī ĪADT pamatuzdevums - putnu aizsardzība.

Kā īpašs ainaviskā un meža biotopu ziņā atzīmējams Raga kalna apvidus.

37.nogabals (gravu un nogāžu meži) ir izcils gan lieguma ainavas, gan valsts DMB kontekstā, gan putnu aizsardzībai. Kopā valstī ir konstatēti 256 ha attiecīgā biotopa, un, protams, lielākā daļa apvidos ar attiecīgu reljefu. Nogabala vērtību palielina nogāžu un gravu meža un vidēja vecuma ozolu audzes pārklāšanās. Turpat blakus ir 24.nogabals - lauce.

No mežu apsaimniekošanas pasākumiem nepieciešama ozolu pakāpeniska atbrīvošana no apauguma 37.nogabalā (0.63 ha), un lauces periodiska atbrīvošana no krūmiem 34.nogabalā (5.32 ha).

Šai teritorijas daļā atrodas 7.5 ha no lieguma DMB.

Pārējie lieguma meži

Pārējiem DMB apsaimniekošanas pasākums ir neiejaukšanās.

Pieļaujamie apsaimniekošanas pasākumi - lauču privātā īpašuma 1.kvartālā atbrīvošana no krūmiem.

Liegumu zonās jāievēro vispārējie mežsaimnieciskās darbības aprobežojumi, kas noteikti dabas liegumiem.

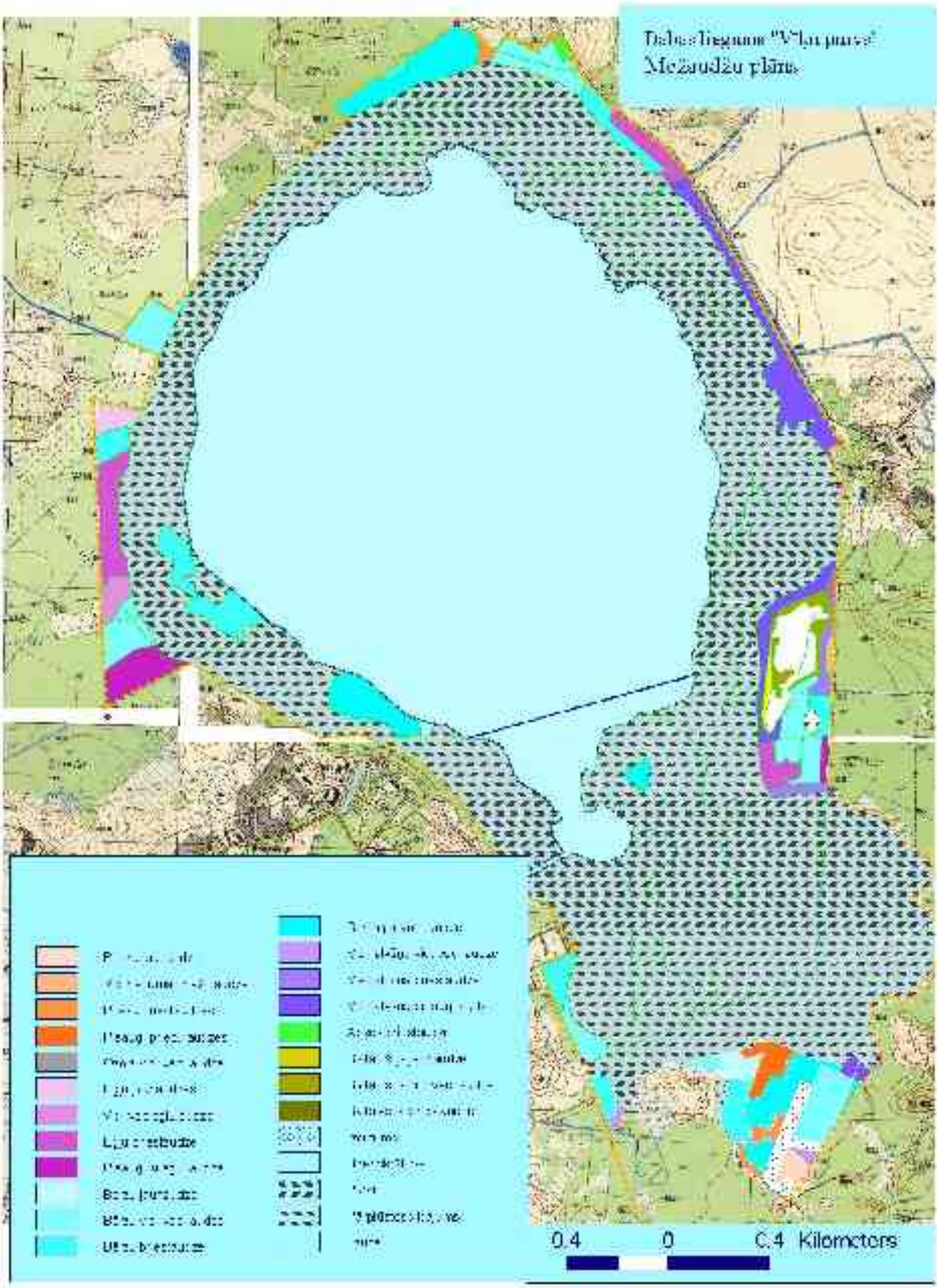

21.attēls. Mežaudžu plāns.

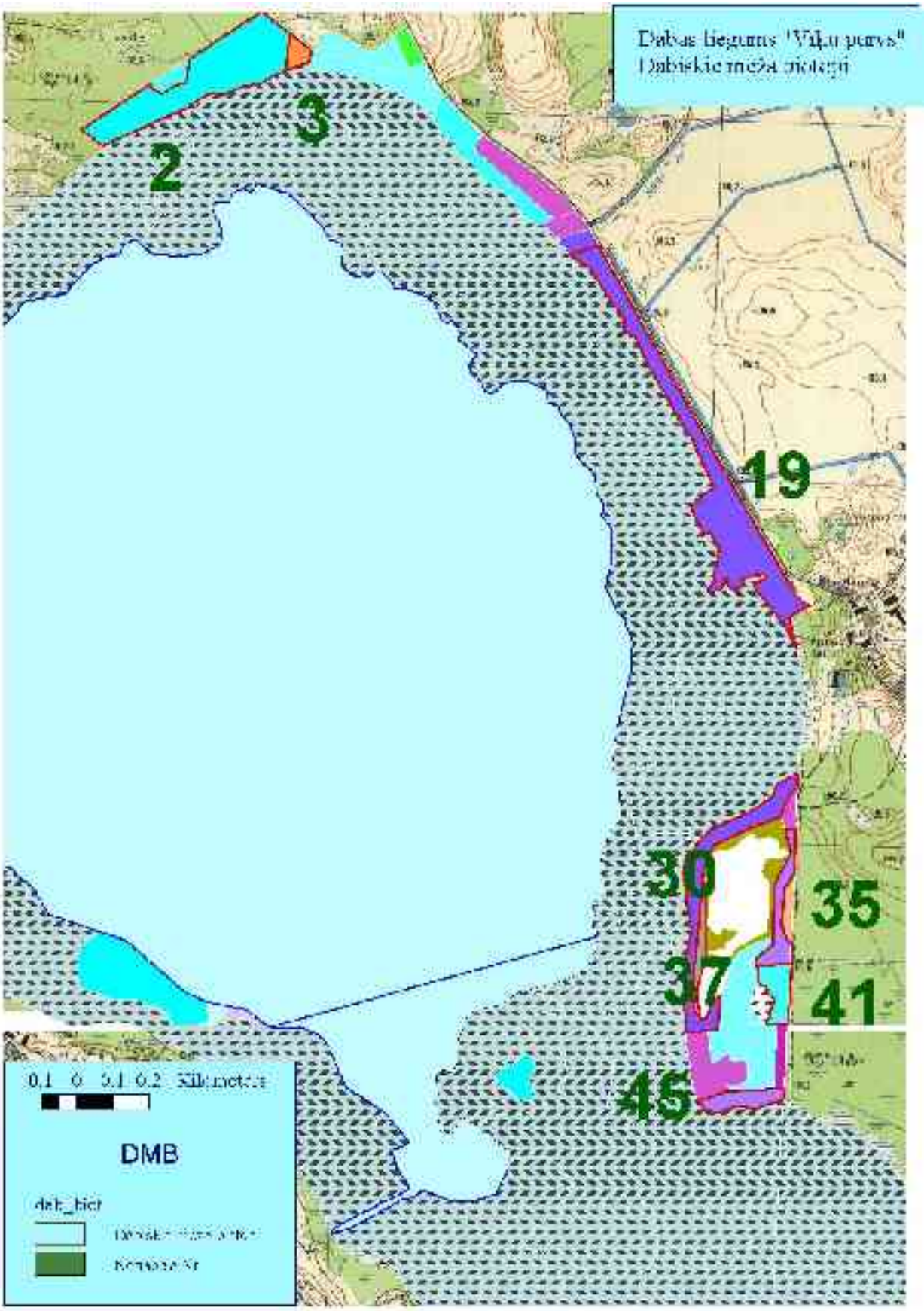

22.attēls. Dabiskie meža biotopi.

23.attēls. Raga kalna mežaudžu plāns un topogrāfiskā karte.

5.5.Zivis

Ezera vidējais dziļums 1,5 m, maksimālais 3,0 m. Lielāko grunts daļu aizņem sapropeļa nogulsnes – vietām līdz 9 m dziļumam. Ir arī atsevišķi smilšainas grunts laukumi – platība relatīvi neliela, nav noteikta. Virsūdens aizaugums pēc 1974. g. datiem 40 %, kas, ņemot vērā krastu pārpurvošanos, varētu būt uz šodienu samazinājis ezera spoguļvirsmu, tomēr pēc mūsu uzskatiem tuvākā pārskatāmā nākotnē ezera platību neapdraud. Kopējais ezera aizaugums (zemūdens, virsūdens, peldlapu) ar makrofītiem 80 %. Sateces baseins apskatītai ūdenstilpei 25,0 kvadrātkilometri (purvi, meži), ezerā ietek tikai daži meliorācijas grāvji, iztek Auces upe (86 km), kas tālāk ietek Svētes upē. Jāņem vērā, ka uz Auces upes atrodas divi dzirnavu aizsprosti un Lielauces ezera līmeņa regulēšanas hidrobūve, kas praktiski izslēdz migrējošu zivju iekļūšanu ezerā. Vidējais ezera caurplūdums veģetācijas periodā 0,110 m^3/sek., vasaras mazūdens – 0,001-0,002 m^3/sek., ziemas caurplūdums pie dažādiem temperatūras apstākļiem nav zināms. Tādējādi vasaras sezonā ūdens apmaiņa ezerā praktiski nenotiek, pieņemam, ka tas pats notiek ziemā stipra sala laikā. Ūdens līmenis Lielauces ezerā ar neregulējamas pārgāzes palīdzību noregulēts ar minimālo līmeni 101,0, vidējo 101,2, maksimālo 101,6 m augstumā. Pēc krastu morfoloģijas redzams, ka ūdens līmenis kaut kad ir pacelts appludinot krastā seklākas vietas. Lielākajā daļā krasta joslas ir izveidojies lāsmenis, kura mala atrodas ezerā 0,3-0,5 m dziļumā, tādējādi nepieļaujot neizaugušu seklo krasta zonu (0-0,5 m) izveidošanos. Optimāli šādai zonai, lai veģetācijas perioda sākumā izveidotos siltūdens zonas, kurās notiktu paātrināta zooplanktona attīstība, kas savukārt labvēlīgi ietekmē zivju kāpuru un mazuļu barošanos, ir jābūt vairāk kā 20 % no ūdenstilpes perimetra. Atrisināt šo problēmu ar ezera līmeņa izmainīšanu ir sarežģīti un to varētu neatļaut apkārtnes dabas lieguma statuss, kā arī izveidot seklo krasta zonu mehāniski nebūtu ekonomiski lietderīgi, jo tās trūkumu daļēji kompensē seklās vietas ezera pārējā daļā. Iespējamā ezera padziļināšana prasa dziļākus pētījumus, jo tā saistīta ar ekonomiskiem apsvērumiem, ūdenstilpes piesārņošanu ar suspendētām daļiņām padziļināšanas laikā. Mūsu priekšlikums šādu darbību neveikt, jo vairāk tādēļ, ka, apsekojot vecās sapropeļa iegūšanas vietas, konstatēts, ka šajās vietās bentosa organismi nav attīstījušies. Lielauces ezers ir vāji piesārņots ar labu pašattīrīšanās potenciālu.

Lielauces ezerā ir veiktas vairākas kontolzvejas: 2004.g., 1999.g., 1993.g. – LZPI, 1974-1991.g. LLA. Piecdesmitajos gados pētījumus veikuši arī ZA Bioloģijas institūta darbinieki. Ezers rūpnieciski apzvejots no 1950.g. līdz 1971.g. un 1991.g. No 1957.g. līdz 1983.g. Lielauces ezers bija nodots lietošanā LLA zinātniskiem mērķiem. Rūpnieciskā zveja veikta ar nelielu intensitāti un ar pārtraukumiem. Maluzvejnieku slodze, ņemot vērā apgrūtināto pieejamību, neliela.

Lielauces ezerā ielaisti: plauži (1974.), līņi (1965.-1970., 1974., 1979., 1981.), karūsas (1966., 1968.-1972., 1974., 1979., 1981.), sudrabkarūsas (pirms 1977., 1981., 1986.), karpas (1950., 1966., 1970., 1982.), ālanti-orfas (pirms 1977.g.) un zuši (1933., 1935.).

8.tabula. AS "LVM" veiktā zivju krājumu papildināšana.

datums	daudzums, veids
27.04.2000	100 tūkst.līdaku kāpuru
28.04.2001	200 tūkst.līdaku kāpuru
22.04.2002	250 tūkst.līdaku kāpuru
26.04.2003	100 tūkst.līdaku kāpuru
24.04.2004	200 tūkst.līdaku kāpuru

1999.g. kontrolzvejā tika konstatētas 7 zivju sugas: līdaka, rauda, rudulis, līnis, karūsa, ausleja, asaris. 2004.g. kontrolzvejā noķertas 7 sugu zivis: līdaka, rauda, rudulis, līnis, karūsa, asaris, ķīsis. LLA veiktajās kontrolzvejās no 1974.g. līdz 1991.g. konstatētas 9 zivju sugas: līdaka, plaudis, rauda, rudulis, līnis, karūsa, karpa, asaris un ķīsis, kā arī vēži. Plaužu neparādīšanos 1999.g., kā arī 2004.g. kontrolzvejā varētu izskaidrot ar masveida zivju slāpšanu 1995./1996. gada ziemā. Jākonstatē, ka šīs sugas zivis gājušas bojā tādā mērā, ka nav bijusi iespēja pašatjaunoties. Plaužu sugu ezerā iespējams atjaunot tikai iepērkot un ielaižot šīs sugas mazuļus. Karpu esamību un līdz ar

to izdzīvošanas iespēju vēl jāpārbauda, jo ar parastiem kontrolzvejas paņēmieniem šīs sugas zivis vecākas par 4-5 gadiem noķert nevar. Pēc mūsu pieņēmumiem karpu dabiskās nārsta iespējas ezerā nav, un, ja tiek ielaisti karpu mazuļi, pastāv problēmas ar šīs sugas zivju nozveju. Ieviešot ezerā zemūdens medības, šis jautājums būtu pārskatāms - jālaiž divvasaru karpas, kuras varēs sākt medīt jau nākošajā gadā. 2004.g. 8.septemberī veiktā kontrolzveja uzrādīja interesantus rezultātus.

9.tabula. Lielauces ezera zivju un vēžu garumi un svari*.

Suga	Garums (cm)			Svars (g)		
	min	max	vid	min	max	vid
Asaris	11	25	19	25	838	290
Karūsa	6	25	16	7	615	237
Ķīsis	8	8	8	11	11	11
Līdaka	38	80	54	515	4803	1851
Līnis	24	39	30	173	1351	671
Rauda	5	24	15	3	294	95
Rudulis	6	23	16	4	284	132
Šaurspīļu vēzis	7	16	12	9	122	50

*Norādīti analizēto zivju minimālie, maksimālie un vidējie parametri.

Zivīm mērīts "rūpnieciskais" garums jeb garums no zivs purna gala līdz astes spuras pam

Salīdzinot ar 1999.g., līdaku un karūsu augšanas temps nav būtiski izmainījies, bet raudu un ruduļu uzlabojies, un zivju īpatsvars šajā kontrolzvejā parāda, ka intensīvāk jāizmanto raudu, asaru, līdaku un līņu krājumi, bet galvenais slēdziens, kas iegūts no šīs kontrolzvejas ir tas, ka vēžu krājumi ezerā ir labā stāvoklī, kas pašlaik robežojas ar pārprodukciju, un tos ieteicams izmantot. Kontrolzvejā ar vēžu 20 murdiem tika noķerti 202 šaurspīļu vēži, kas ir labs rādītājs Latvijas ezeriem un šai vēžu sugai. No noķertajiem vēžiem 97 % garums bija vienāds vai lielāks par 10 cm, kas ir atļautais nozvejas garums. Vidējais garums bija 12,0 cm, svars- 52 g. Rūpnieciskās zvejas statistikā par 1991.g., kurai būtu jādod precīzāki rezultāti par kontrolzveju, tās biežumu un, ņemot vērā zvejas rīku izvietojumu pa visu ūdenstilpi, minētas 6 zivju sugas, no kurām pēc masas: līņi – 57 %, līdakas – 25 %, raudas un asari – pa 6 %, plauži – 4 % un karūsas 2 %. Jāņem vērā, ka dažas sugas, ja noķerts ir neliels daudzums, zvejas žurnālā, kā rāda pieredze, neatzīmē. Spriežot pēc kontrolzveju rezultātiem, Lielauces ezera zivju krājumu pamatmasu veido līņi un raudas, mazāk ruduļu, karūsu, asaru un līdaku. Zivju augšanas tempa analīze liecina, ka, salīdzinot ar citiem Latvijas ezeriem, līdakām un raudām tas ir vidējs, ruduļiem starp vidēju un augstu, bet karūsām zem vidēja. Līņiem nav pieejamas augšanas tempa noteikšanas metodikas.

Vienlaikus ar kontrolzveju 1999.g. tika ievākti arī zooplaktona un zoobentosa paraugi dažādās gruntīs un dziļumos zivju barības bāzes noteikšanai.

Zooplanktona biomasa svārstās no 0,350 g/m^3 līdz 3,935 g/m^3 un vidēji sastāda 1,762 g/m^3. Zooplanktona organismu maksimālās biomasas konstatētas seklajā piekrastes daļā ūdens slānī 0 - 1 m. Ezerā zooplanktons ir viduvēji attīstīts, un tā biomasu var raksturot kā samērā nabadzīgu, jo paraugos dominē sīkās formas, bet sugu sastāvs norāda, ka veģetācijas periodā zivju mazuļi un planktonēdājas zivis pie esošās ihtiomasas ir nodrošinātas ar barību.

Zoobentosa organismu skaits ezerā svārstās no 300 eks/m^2 līdz 6500 eks/m^2, bet biomasa no 0,6 g/m^2 līdz 18,3 g/m^2 un vidēji sastāda 7,9 g/m^2. Dominējošā grupa ezera zoobentosā ir trīsuļodu kāpuri, kas ir vērtīga bentosēdāju zivju barība. Pēc zoobentosa organismu biomasas un skaita rādītājiem ezeru var raksturot kā bagātu, un uzskatām, ka šīs barības kapacitāte pagaidām nenoteiktu iemeslu dēļ netiek pilnībā izmantota un pašreiz zivju krājumi ir mazāki par potenciāli iespējamiem. Tas varētu būt 1995./1996.g. zivju slāpšanas rezultāts, vai tam varētu būt arī cits cēlonis, kurš jāizpēta.

Ezera ūdens paraugiem 2001.g. jūlijā ir veikta ūdens sastāva ķīmiskā analīze. Šīs analīzes rezultāti neuzrāda ingradientus, kas būtu nelabvēlīgi ihtiofaunas normālai attīstībai. Tomēr jāatzīmē, ka nav

datu par ūdens ķīmisko sastāvu vasaras beigās un rudenī, sevišķi tas attiecas uz izšķīdušā O_2 daudzumu un H_2S klātbūtni, kas var ietekmēt zivju augšanu un fiziologisko stāvokli. Šajā sezonā to klimatisko apstākļu dēļ nebija iespējams pārbaudīt, un attiecīgo datu par citiem gadiem nav.

Ihtiopatoloģiskas novirzes noķertām zivīm kontrolzveju laikā nav novērotas.

Kopš 2004.gada 1.janvāra Lielauces ezerā ir aizliegta rūpnieciskā zveja (Zvejniecības likums), tāpēc uz 2004.gadu rūpnieciskās zvejas rīku limits ezeram nav iedalīts. Uz 2003.gadu Valsts zivsaimniecības pārvaldes piešķirtais zvejas rīku limits bija 835 m, taču tas netika izmantots.

6.Teritorijas novērtējuma kopsavilkumi un ieteikumi

6.1.Biotopi kā dabas aizsardzības vērtība, to sociālekonomiskā vērtība un ietekmējošie faktori

Dabas lieguma teritorijas lielāko daļu aizņem dabīgi un cilvēka darbības maz ietekmēti biotopi – ezers, purvi un meži. Zālāji, kas veidojušies pēc tiešas cilvēku saimnieciskās darbības, aizņem nelielu teritorijas daļu.

10.tabula Aizsargājamie biotopi

Biotops, ES kods	Platība, ha	Platība % no dabas lieguma teritorijas	ES	LV pašr.	LV proj.
Mezotrofas ūdenstilpes ar bentisku mieturaļģu augāju 3140	372	42	*		*
Pārejas purvi un slīkšņas 7140	113	13	*		
Melnalkšņu staignāji 9080	18.5	2.1	*	*	
Purvaini meži 91D0*	19.1	2.2	*	*	*
Nogāžu un gravu meži 9180*	0.63	0.07	*	*	*

Dabiskie meža biotopi 22.9 ha (2.6. % no lieguma teritorijas) – AS "LVM" mežos.

6.1.1.Ezers

Lielauces ezers atbilst Eiropas Savienības aizsargājamam biotopam *Mezotrofas ūdenstilpes ar bentisku mieturaļģu augāju 3140*, šis biotops ar līdzīgu formulējumu iekļauts arī Latvijas īpaši aizsargājamo biotopu saraksta grozījumu projektā.

Lielauces ezera visraksturīgākais biotops (Kabucis, 2001) ir hāru audzes. Ezerā sastopamas arī upes kosas, dzeltenās lēpes u.c. ūdensaugu audzes, kā arī jaukts nimfeīdu un elodeīdu augājs ezera dienvidu galā.

Ezera krastos izveidojusies plaša niedru, parastās purvpapardes un niedru-sfagnu slīkšņas josla, kas cieši saistīta ar zāļu un pārejas purvu. Atšķirībā no klajajiem un pieejamajiem zāļu un pārejas purviem, ezera krastmalas slīkšņa ir sugām nabadzīgāka, vairāk aizaugusi melnalkšņiem un bērziem, peldoša, bieži veidojusies no atsevišķiem fragmentiem un nepieejama.

Starp slīkšņām teritorijas austrumu daļā saglabājušās atsevišķas lāmas no kādreizējā ezera.

6.1.2.Purvi

Zāļu un pārejas purvu biotopi (Kabucis 2001) ir sastopami galvenokārt lieguma dienvidu daļā – Vīķu purvā. Pārējā teritorijas daļā starp slīkšņām sastopami atsevišķi zāļu un pārejas purvu fragmenti. Dažādas purvu augu sabiedrības parasti saistītas mozaīkveida kompleksā, vietām nodalāmas atsevišķas zāļu un pārejas purvu biotopu platības.

Sugām bagātie pārejas un zāļu purvi atbilst ES aizsargājamam biotopam *Pārejas purvi un slīkšņas 7140*. Šeit sastopamas vairākas Latvijas īpaši aizsargājamās augu sugas kā arī plašas dzērveņu audzes.

Daļa purva ir klaja, slapja un sugām bagāta, taču vietām tas aizaug ar niedri un bērziem, vietām izveidojušās skraju, kroplu bērziņu audzes. Savdabīgs, ļoti slapjš, ar zemā bērza un kārklu puduriem ir zāļu purvs teritorijas dienvidu daļā gar Dūņupi. Daļa šī purva atrodas ārpus dabas lieguma.

6.1.3.Meži

Meži dabas liegumā aizņem nelielu platību, galvenokārt tie ir slapjie melnalkšņu un bērzu meži: dumbrāji un niedrāji. Šie meži atbilst ES aizsargājamajiem biotopiem *Melnalkšņu staignāji 9080* un *Purvaini meži 91D0**. Kā dabiskie meža biotopi izdalīti 23 ha.

Slapjie meži, kas robežojas ar ezera slīkšņu un purvu, ir grūti pieejami, tādēļ attīstījušies netraucēti. Lielākā daļa slapjo mežu ir vidēja vecuma, sastopamas arī jaunaudzes un atsevišķi vecāka meža nogabali. Jauni slapjie bērzu un melnalkšņu meži veidojas uz slīkšņām.

Savdabīgs meža nogabals izveidojies uz ezera salas. Niecīgā platībā sastopama dabīga meža struktūra – liela izmēra kritalas, veci koki, arī daži veci kadiķi.

Mazākas platības aizņem sausieņu un susinātie meži. Uz ezera senkrasta nogāzes teritorijas austrumu daļā aug platlapju mežs. Par ilgstošu netraucētu attīstību liecina vecie koki, kritalas. Mežs atbilst ES aizsargājamam biotopam *Nogāžu un gravu meži 9180**, tas veido vienotu kompleksu ar nogāzes pakājē esošo slapjo ošu un melnalkšņu mežu.

Mežu platībās teritorijas dienvidu daļā ir arī jaunaudzes un izcirtumi.

Jāatzīmē, ka teritorijas DA daļai pieguļ samērā liels slapju, vietām pārplūstošu mežu masīvs ar atsevišķiem veciem priežu, egļu un ozolu sausieņu mežu nogabaliem.

6.1.4.Zālāji

Dabas liegumā (teritorijas DA un A daļā) esošie zālāji veidojušies bijušajās aramzemēs un neatbilst dabīgu pļavu kategorijai.

Niecīgi slapju, aizaugošu pļavu fragmenti sastopami purva un krūmāja pārejas joslā teritorijas DR daļā.

6.1.5.Krūmāji

Krūmāju biotopi lieguma teritorijā aizņem nelielas platības meža-purva biotopu robežjoslā.

6.2.Sugas kā dabas aizsardzības vērtība, to sociālekonomiskā vērtība un ietekmējošie faktori

Vīķu purva dabas lieguma teritorijā pavisam konstatētas vismaz 24 Latvijas vai Eiropas Savienības līmenī nozīmīgas putnu sugas (2. tabula). No tām 21 suga iekļauta Latvijas īpaši aizsargājamo sugu sarakstā, bet 17 – Eiropas Savienības Putnu direktīvas I pielikumā. Tas ir augsts sugu daudzveidības rādītājs, kas pārsniedz vidējo direktīvas sugu skaitu uz vienu iekšzemes putniem nozīmīgo vietu (vid. 15 sugas; n=64, Račinskis 2004).

6.3.Teritorijas vērtību apkopojums

6.3.1.Lielauces ezera vērtējums

Lielauces ezera ekoloģiju nosaka divas galvenās īpašības: 1) sekls eitrofs ezers; 2) makrofītu ezers - galvenie biomasas producenti ir makrofīti (galvenokārt hāras). Seklā ezerā ūdens regulāri apmaisās, un nav termiskās stratifikācijas, tāpēc veģetācijas sezonā izšķīdušais skābeklis ir līdz gruntij, un barības vielas nepārtraukti ir apritē. Uz eitrofa ezera statusu norāda sekojošas pazīmes: biogēnu (kopējais fosfors, kopējais slāpeklis) koncentrācijas, zooplanktona skaits un sugu sastāvs, ūdensaugu sugu sastāvs un kopējais aizaugums. Makrofītu ezerā atsevišķi hidroķīmiskie un hidrobioloģiskie rādītāji uzrāda zemāku trofiju, šai gadījumā - hlorofila-a koncentrācija, ūdens caurredzamība un fitoplanktona biomasa ir mezotrofa ezera līmenī, kas makrofītu ezeros saistīts ar nabadzīgo ūdens fāzi, kad biogēni akumulēti ūdensaugos nevis fitoplanktonā. Makrofītu ezera jeb ezera dzidrūdens stāvoklī priekšrocības ir sekojošas: 1) piemērotāks rekreācijai, jo nav izteiktas aļģu ziedēšanas; 2) labāki apstākļi zooplanktona un bentosa attīstībai, līdz ar to arī labāki apstākļi zivīm.

Eitrofa makrofītu ezera ekosistēma ir stabila, tomēr to izjaukt var, piemēram, ievērojama biogēnu ieplūde (piesārņojums), ūdens līmeņa izmainīšana, sapropeļa sūknēšana ezera atklātajā daļā utml. Piesārņojot hāru ezeru, tas no dzidrūdens stāvokļa var pāriet turbīdajā stāvoklī, ezerā notiek ekoloģiskās kvalitātes pasliktināšanās - savairojas fitoplanktons, samazinās ūdens caurredzamība, gaismas trūkuma dēļ iznīkst hāras.

6.3.2.Teritorijas nozīmība putnu aizsardzībai

Lielauces ezers ir iekļauts Eiropas un Latvijas putniem nozīmīgo vietu sarakstos (Heath & Evans 2000, Račinskis un Stīpniece 2000), balstoties uz tajā sastopamo ūdensputnu populācijām. ES nozīmes PNV izvēles kritērijiem šī teritorija atbilst pēc migrējošo un ezerā nakšņojošo sējas zosu

skaita (Račinskis 2004), taču ņemot vērā regulāri sastopamo nozīmīgo sugu kopējo skaitu, Lielauces ezers ir atzīts par ūdensputnu ligzdošanai un atpūtai kopumā nozīmīgu vietu valsts mērogā. Līdz ar teritorijas robežu izmaiņām un meža biotopu fragmentu pievienošanu tai, pieaugusi arī lieguma loma meža sugu aizsardzībā. Šie apstākļi jāņem vērā, plānojot turpmāko dabas lieguma teritorijas aizsardzību un apsaimniekošanu.

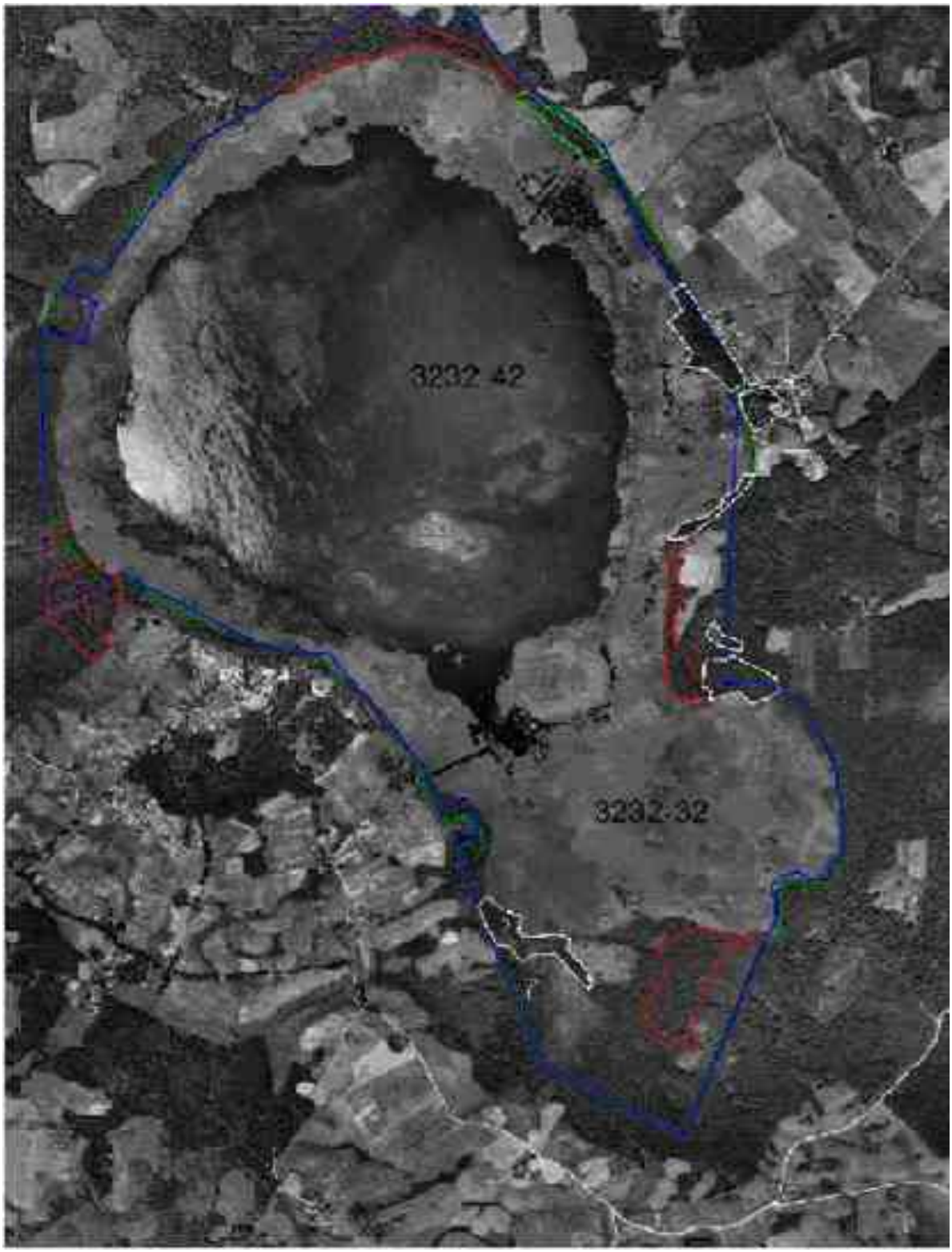

24.attēls. Putnu aizsardzībai vērtīgāko biotopu izvietojums lieguma teritorijā. Ar sarkanu – biotopi piemēroti dzeņiem un lielajiem plēsīgajiem putniem; ar baltu – biotopi piemēroti baltmugurdzenim; ar zaļu – biotopi piemēroti dienas plēsīgo putnu ligzdošanai.

6.3.3.Purvs

Purvos sastopamas vitālas Latvijas īpaši aizsargājamo augu sugu: Lēzeļa lipares, purvāju vienlapes, purva sūnenes, stāvlapu dzegužpirkstītes, iedzeltenās dzegužpirkstītes atradnes, sastopama arī plankumainā dzegužpirkstīte.

Šīs atradnes ir izcilas reģiona un Latvijas mērogā.

Minēto sugu atradnes ietekmē galvenokārt dabiskie purvu biotopu attīstības procesi. Negatīva ietekme ir purvu aizaugšanai ar niedrēm. Teritorijas apmeklētāji (ogotāji) būtisku ļaunumu nenodara.

Nākotnē nepieciešams saglabāt teritorijas hidroloģisko režīmu.

No augu sugu un biotopu viedokļa tūrisms un atpūta teritorijā ir savienojams ar dabas vērtību aizsardzību.

6.3.4.Zivis

Pašreizējais zivju sugu sastāvs un skaits atbilst dotajam ezeram, izņemot plaužus, kurus iespēju robežās var papildināt, pasūtot zivju audzētavā "Sērene". Palielinoties makšķernieku slodzei uz līdakām, var papildināt arī līdakas līdz 500 gab. kāpuru uz 1 ha ūdens platības. Līdaku kāpuru (200 tūkst. gab.) ikgadējai ielaišanai pagaidām nav pamata. Līdaku ielaišana būs pamatota, ja kontrolzvejā būs konstatēts nepietiekams līdaku procents. Šajā gadījumā jāskatās arī uz līdaku izņemšanas slodzi licencētā makšķerēšanā, jo rūpnieciskā zveja ezerā vismaz pagaidām nenotiks.

25.attēls. 2004.g. rudens kontrolzvejas rezultāti.

Apsverot plaužu ielaišanas lietderību, jāņem vērā ekonomiskie apsvērumi, ņemot vērā rūpnieciskās zvejas trūkumu un makšķernieku pieprasījumu pēc šīs sugas zivīm. Gadījumā, ja plauži netiek ielaisti, ieteicamas papildināt ūdenstilpi ar dažāda vecuma sudrabkarūsām, kā ieteikts zivsaimnieciskās ekspluatācijas noteikumos līdz 100 gab. uz 1 ha. Karpu sugu ezerā atjaunot nav ieteicams, jo tā nav ezera dabīgā ihtiofaunas sastāvdaļa, bet savā laikā bijusi introducēta, bez tam karpas savā barošanās procesā uzduļķo ūdeni, kas savukārt var atstāt iespaidu uz ezerā pastāvošo ekosistēmu.

Esošais zivju sugu sastāvs ir atbilstošs pašreizējam ezera trofiskajam stāvoklim.

ES direktīvā minētās aizsargājamās zivis Lielauces ezerā nav atrastas.

Vēžu dzīvei ezers ir piemērots, t.i., pieļauj vēžu augšanu, vairošanos (barība - bentoss, piemērots biotops - smilšaina grunts). Ieviešot ezerā licencēto vēžošanu, ko atļauj pašreizējais vēžu daudzums, jārēķinās ar to, ka, kā rāda pieredze, Zivsaimniecības pārvalde kā obligātu nosacījumu noteiks vēžu ielaišanu ezerā vismaz reizi trijos gados.

26.attēls. Vēžu loms kontrolzvejā.

Lai paceltu ezera kā zivsaimnieciska objekta vērtību, pastāv iespēja introducēt ūdenstilpē zušus. Ezers tam ir piemērots, to pierāda arī kādreizējā zušu nozveja ezerā. Sākumā ielaižamo zušu mazuļu (stikla zušu) daudzums varētu būt 10 tūkst. gab., kas atkarībā no izdzīvošanas un augšanas ātruma pēc 6-8 gadiem dotu 1-2,5 t rūpnieciski apzvejojamu zušu daudzumu. Pastāv iespēja uz ezera izteces izvietot zušķērāju, kā arī palielināt ienākumus no licencētās makšķerēšanas. Specializēta rūpnieciska zušu zveja ir atļauta arī pastāvot rūpnieciskās zvejas liegumam ezerā, kā tas ir pašreizējā laikā. Minētais zušu mazuļu daudzums varētu izmaksāt 5-6 tūkst. Ls. Šie dati var būt novecojuši.

Jāpievērš uzmanība zušu mazuļu izlaišanai, jo, kā pieredze rāda, mazuļus visvieglāk iepirkt martā, aprīļa sākumā, kad mūsu ūdenstilpēs temperatūra vēl nav sasniegusi 3^0 C, kas nepieciešams, lai stikla zutis varētu ierakties gruntī un nekļūt par vieglu laupījumu. Šajā gadījumā iespējams izmantot kādas zivju audzētavas pakalpojumus un izturēt līdz vajadzīgās temperatūras sasniegšanai zušu mazuļus tās baseinos.

Arī līdaku kāpuru izlaišanā precīzi jāseko labai praksei: jāizlīdzina temperatūra transporta tilpnē ar ūdenstilpes temperatūru, jāizlaiž izklaidus lielā platībā seklā zāļainā vietā, nekādi nedrīkst pieļaut uzduļķojumu izlaišanas vietā.

Izstrādātais un apstiprinātais "Nolikums par licencēto makšķerēšanu Lielauces ezerā" visumā atbilst pastāvošām prasībām. Licenc. makšķ. nolikuma 8.2.punkts pretrunā ar Ūdens apsaimniekošanas likuma 17.pantu. Jāsakārto peldošo līdzekļu kustība ezerā atbilstoši pastāvošiem normatīviem aktiem. Nolikumu jāpapildina ar vēžošanu, medībām, kontrolzveju, nepieciešamības gadījumā varētu lietot melioratīvo apzveju, samazinot raudu daudzumu, arī brekšu ielaišanas gadījumā. Melioratīvās zvejas gadījumā jārēķinās ar tehniskām problēmām.

Kas attiecas uz ūdens līmeņa regulēšanu ezerā, uzskatām par lietderīgu izmantot stacionāru neregulējamu pārgāzi pašreizējā augstumā, ja tiek ierīkots zušķērājs, tad konstrukcija būtu pārskatāma.

6.4. Aizsargājamo biotopu un kostatēto aizsargājamo sugu atradņu karte

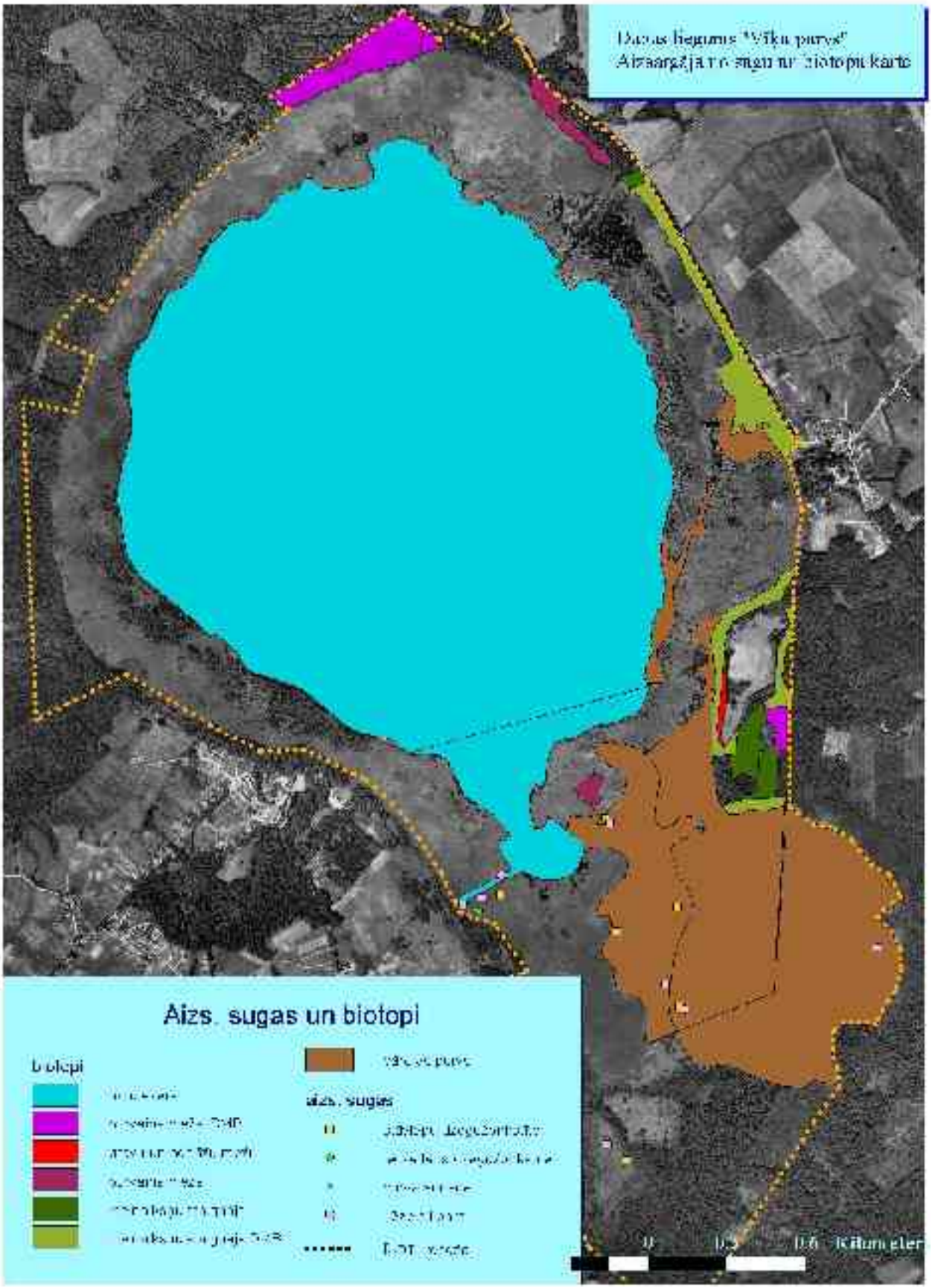

27.attēls. Īpaši aizsargājamo augu atradnes un aizsargājamie biotopi.

7.Esošie un potenciālie apdraudējumi

Nodaļā kā īpaši svarīga informācija apkopoti konstatētie ĪADT aizsargājamo vērtību apdraudējumi.

28.attēls. Izskalota pārgāze uz iztekošās upes.

7.1.Lieguma apdraudējumu saraksts

11. tabula Lieguma apdraudējumu saraksts

Nr	*Nosaukums*	*Apdraudējuma pakāpe*	*Ietekmes veids*	*Ietekmes apraksts*
1	Notekūdeņi	Vidēja, ilgtermiņā augsta	esoša	Ezera aizaugšana, dzidrūdens stāvokļa traucējumi
2	Aizsprosts	augsta	esoša	Hidroloģiskā režīma maiņa, purva aizaugšana, hāru bojājumi
3	Ezera dabiska aizaugšana	neliela	esoša	Dabiska aizaugšana ir ilgstošs process, kas raksturīgs visām ūdenstilpēm.
4	Mazjaudas motorlaivu lietošana	vidēja	potenciāla	Putnu traucējumi
5	Spēcīgu motorlaivu (virs 5 ZS) un ūdens motociklu lietošana	augsta	potenciāla	Spēcīgu motorlaivu radītā ūdens plūsma apdraud hāras.
6	Zivju resursu noplicināšana	minimāla	potenciāla	Makšķerēšanas rezultātā mainās dabiskā zivju sugu attiecība
7	Vēžu populācijas pārlieks blīvums	vidēja	esoša	Pašreizējais vēžu populācijas blīvums tuvojas kritiskai robežai
8	Putnu ligzdošanas traucējumi	Pašlaik neliela, potenciāli augsta	esoša	Pašreizējais sezonas liegums noteikts tikai licencētās makšķerēšanas nolikumā un nav juridiski saistošs pārējiem teritorijas apmeklētājiem
9	Aizsargājamo augu izbradāšana	minimāla	potenciāla	Aizs. augi pamatā zemajā purvā, kur ir minimāla pārvietošanās.
10	Teritorijas piesārņošana ar sadzīves atkritumiem	minimāla	esoša	Sadzīves atkritumi teritorijā nonāk nelielā daudzumā, tie nerada paliekošas sekas.

11	Ezera piekrastes izbraukāšana ar autotransportu	neliela	esoša	Lieguma teritorija sākas tieši ezera krastā, ezera krastu lieguma režīms neaizsargā.
12	Sapropeļa ieguve	augsta	potenciāla	Sapropeļa ieguve ilgu laiku nenotika, tagad citur Latvijā sāk atjaunoties.
13	Rekreācija ezera ziemeļu daļā	praktiski neietekmē		Esošā rekreācija (makšķerēšana, braukšana ar laivām) ezera ziemeļu daļā putnus netraucē, bet hārām šādas darbības nekaitē.
14	Būvniecība ĪADT un ezera krastā, kas robežojas ar aizsargājamo teritoriju	vidēja	potenciāla	Latvijā ļoti raksturīga ir ūdeņiem tuvu teritoriju apbūve. Pagaidām tas Lielaucei nav raksturīgi, bet noteikti aktualizēsies. Parasti apbūves gadījumos tiek veiktas arī reljefa izmaiņas.
15	Dzērveņošana	minimāla	esoša	
16	Liels laivu skaits ezerā atļautajās vietās un laikos	minimāla	potenciāla	Pārāk liels laivu skaits kļūst grūti uzraugāms, un vasaras beigās - rudenī traucē putnus, kas barojas visā ezerā.
17	Putnu novērošanas tornis Mednieku saliņā	vidēja	potenciāla	Putnu ligzdošanas traucējumi gan saliņā, gan transportēšanas rezultātā.
18	Ūdensputnu medības	vidēja	esoša	Pretrunā ar ĪADT izveidošanas mērķi.
19	Sēņošana purvā	vidēja	esoša	Traucējums ligzdojošajiem putniem

8. Teritorijas aizsardzības un apsaimniekošanas mērķi

8.1. Ilgtermiņa mērķi (vispārējie virzieni)

Saglabāt teritoriju kā nozīmīgu aizsargājamo biotopu, sugu un ainavu kompleksu.
Nodrošināt teritorijas aizsargājamo biotopu saglabāšanu.
Nodrošināt teritorijas izmantošanu rekreācijas vajadzībām, nekaitējot teritorijas aizsargājamām vērtībām.

8.2.Īstermiņa mērķi (dabas aizsardzības plāna darbības periodam)

a) Samazināt ezera aizaugšanas ātrumu un hāru bojājumus.
b) Uzlabot aizsargājamo sējas zosu migrācijas apstākļus.
c) Nodrošināt ezeru un purvu pret līmeņa izmaiņām.
d) Nodrošināt lieguma putniem atbilstošus eksistences apstākļus, tai skaitā netraucētu ligzdošanu.
e) Stabilizēt zivju krājumus un to struktūru.
f) Atļaut rekreācijas paplašināšanu aizsargājamām vērtībām nekaitīgā veidā un apjomā (vēl vienas laipas izbūve, noteiktas telšu vietas, putnu novērošanas tornis Raga kalnā, utml.)
g) Juridiski aizsargāt teritoriju pret ainavas un reljefa bojājumiem.
h) Nodrošināt vērtīgo meža nogabalu aizsardzību un saglabāšanu.

9.Aizsardzības un apsaimniekošanas pasākumi

9.1.Pasākumu shēma

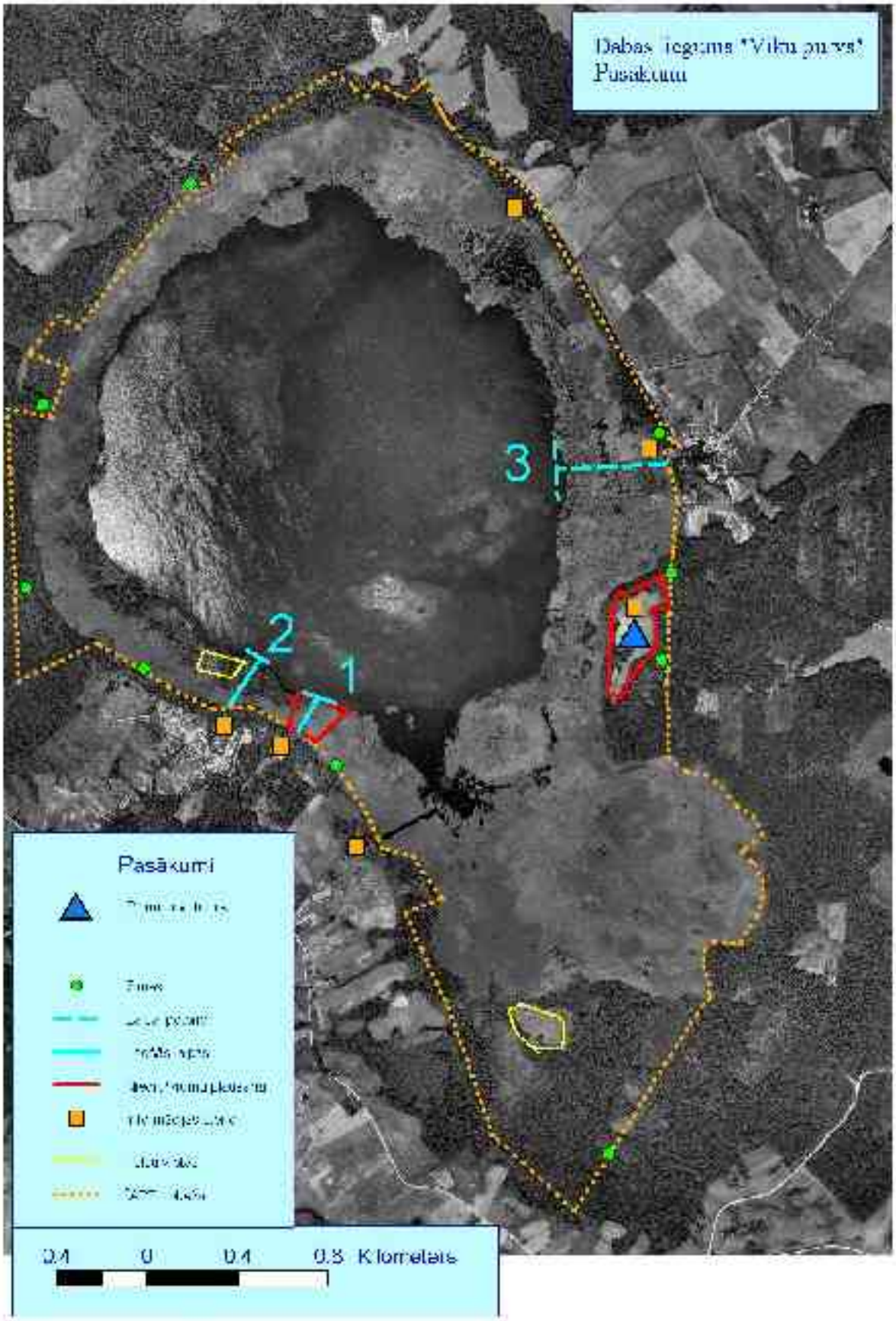

29.attēls. Aizsardzības un apsaimniekošanas pasākumu shēma.

9.2.Pasākumu tabula

Prioritātes
1 - steidzami nepieciešams
2 - nepieciešams
3 - vēlams
4 - pieļaujams

12.tabula

Nr	*Mērķi (sk. 8.2.)*	*Prioritāte*	*Nosaukums*	*Termiņš*	*Aptuvenas izmaksas, iesp. fin. avots*	*Atbildīgais par izpildi*	*Izpildes indikatori*
1	a	1	Notekūdeņu ietekmes samazināšana un pasākumu efekta novērošana	2009.g.	Ls 10000 LVAF	Lielauces pagasta padome	Hāru izplatības robežu paplašināšanās notekūdeņu ieplūdes vietas tuvumā
2	a,c	1	Aizsprosta remonts	2006.g.	Ls 3000 AS "LVM"	AS "LVM"	Aizsprosta kapitāls remonts
3	a,d	1	Peldlīdzekļu ar iekšdedzes dzinēju lietošanas aizliegums	2005.g.	Ls 100 DAP	VIDM	Attiecīgs individuālo noteikumu punkts
4	a	1	Sapropeļa ieguves aizliegums	2005.g.	-	VIDM	Attiecīgs individuālo noteikumu punkts
5	c,d	1	Medību aizliegums	2005.g.	-	VIDM	Attiecīgs individuālo noteikumu punkts
6	d	1	Sezonas lieguma noteikšana	2005.g.	-	VIDM	Attiecīgs individuālo noteikumu punkts
7	b	1	Aprobežojumi atrasties ezerā naktīs putnu migrācijas laikā	2005.g.	-	VIDM	Attiecīgs individuālo noteikumu punkts
8	f	1	Licencētās vēžošanas organizācija	2005.g.	Ls 250 AS "LVM"	AS "LVM"	Apstiprināts licencētās vēžošanas nolikums
9	g	2	ĪADT statusa izmaiņa	2005.g.	Ls 50 DAP	VIDM	Izmainīts statuss no "dabas lieguma" uz "dabas parku"
10	d	2	Sezonas lieguma robežas iezīmēšana ezerā ar bojām	2005.g.	Ls 500 AS "LVM"	AS "LVM"	Uzskatāmi iezīmēta sezonas lieguma zona
11	e	2	Kontrolzveja	Reizi 3 gados, nākošā kontrolzveja 2007.gadā	Ls 500 AS "LVM"	AS "LVM"	Veikta kontrolzveja
12	g	2	Pašvaldības saistošie noteikumi	2005.g.	Ls 100 Lielauces pagasta padome	Lielauces pagasta padome	Pieņemti saistošie noteikumi

13	b,d	2	Informatīvo plakātu/stendu uzstādīšana (4 - 6 gab.)	2005.g.	Ls 100 /gab. AS "LVM"	AS "LVM"	Uzstādīti stendi - 4 gab. 2005.g
14	b,d, g	2	Informatīvo zīmju uzstādīšana	2005.g.	Ls 100 DAP	Lielauces pagasta padome	Uzstādītas zīmes
15	d,g	2	37.nogabala ozolu atbrīvošana no apauguma	2005.-2009.g.	Ls 150 AS "LVM"	AS "LVM"	Ozoli atbrīvoti no apauguma
16	d,g	2	34.nogabala atbrīvošana no krūmiem	2005.g.;2008.g.;2011.g.; 2015.g.	Ls 100 AS "LVM"	AS "LVM"	Saglabāta neaizaugusi lauce
17	d,g	2	Mežsaimnieciskās darbības regulēšanas pasākumi	ar 2005.g.	AS "LVM"	mežu valdītāji	Mežsaimnieciskā darbība ieplānota atbilstoši Dap prasībām
18	d,g	2	Teritorijas robežu iezīmēšana dabā	2005.g.	Ls 150 DAP	mežu valdītāji	ĪADT robeža iezīmēta dabā
19	f	3	Melioratīvā zveja	Pēc vajadzības, atbilstoši kontrolzvejas rezultātiem	Ls 100 AS "LVM"	AS "LVM"	Veikta melioratīvā zveja
20	f	3	Izmaiņas zivju krājumu papildināšanā	Līdz nākošai kontrolzvejai	Ls 200 - 3000 AS "LVM"	AS "LVM"	Līdz nāk. kontrolzvejai pārtraukta līdaku kāpuru ielaišana.
21	d	3	Aizsargājamo putnu ligzdu (būru) lietderības izpēte un izvietošana	2005.gada maijā – jūnijā.	Ls 300 AS "LVM"	AS "LVM"	Izpētīta lietderība, atbilstoši izpētes rezultātiem izvietotas ligzdas.
22	f	3	Ieteikts atļaut izmantot ezera apsardzības un laivu bāzes ekspluatācijas nolūkiem mājiņu AS "LVM" laivu bāzē	2005.g.	-	AS "LVM"	Saskaņoti tehniskie noteikumi un saņemta pagaidu būves novietošanas atļauja.
23	b,d, g	3	Laivas motors ezera uzraugam	2005.g.	Ls 800, AS "LVM", Lielauces pagasta padome	AS "LVM", Lielauces pagasta padome	Elektromotora un akumulatoru iegāde
24	f	4	Pieļaujama putnu novērošanas torņa būve Raga kalnā	nav	Ls 4000	-	Uzbūvēts tornis

25	f	4	Zemūdens medības	2005.g.	Ls 250 AS "LVM"	AS "LVM"	Apstiprināts licencēto zemūdens medību nolikums.
26	f	4	Pieļaujama peldvietas izveidošana, iegremdējot plostu ar smiltīm 2.laipas galā.	-	Ls 200 IU "Lielauces kliņģeris"	-	Izveidota peldvieta
27	f	4	Pieļaujams ierīkot 4 platformas 6x6m telšu būvei ezera krastā pie 2.laipas. Ne tuvāk par 10m no ūdens, aizsegtas no ezera puses ar krūmu joslu.	-	Ls 400 IU "Lielauces kliņģeris"	-	Iekārtotas telšu vietas
28	f	4	Pieļaujams veikt koku un krūmu retināšanu peldvietā uz dienvidiem no Lielauces pils.	-	Ls 50 Lielauces pagasta padome	-	Veikta retināšana
29	f	4	Pieļaujama niedru izpļaušana Lielauces pils piekrastē.	-	Ls 150 SO "Falks"	-	Izpļautas niedres
30	f	4	Pieļaujams izbūvēt vienu laivu piestātni pie Stirnu muižas, ja tiek nodrošināta laivu uzraudzība.	-	Ls 500 īpašnieks	-	Uzbūvēta laivu piestātne

9.3.Aizsardzības un apsaimniekošanas pasākumu detalizēts apraksts

1 (a) - Notekūdeņu ietekmes samazināšana un efekta novērošana

Sakarā ar ezera nelielo ūdens apmaiņu jāveic pasākumi, lai samazinātu biogēnu ieplūdi ar notekūdeņiem, kas nozīmē notekūdeņu attīrīšanas principiālu pārkārtošanu.

Pastiprinātu ezera aizaugšanu, un hāru bojājumus ieplūdes vietas tuvumā rada Lielauces ciemata notekūdeņi. Lai gan bioloģiskās attīrīšanas iekārtas darbojas tām paredzētajā režīmā, problēma ir tā, ka bioloģiskā attīrīšana principā neaizvāc biogēnus - tā tikai nooksidē izšķīdušās un suspendētās organiskās vielas, līdz ar to novēršot notekūdeņu smaku, samazinot akūtu skābekļa deficītu ieplūdes vietas rajonā, saglabājot ūdens pH zivīm pieļaujamās robežās.

Būtu iesakāms veikt pasākumus, kas vai nu vispār novērstu notekūdeņu ieplūdi ezerā (aizvadītu ārpus ezera baseina), vai nodrošinātu to filtrēšanos caur augsni, un/vai pietiekamu absorbciju kārklu - alkšņu audzēs, niedrājos. Pēdējos gadījumos jāņem vērā, ka nepieciešama uzkrāšana (dīķos), jo ziemā process būs neefektīvs, un ka nepieciešama regulāra augu aizvākšana/izmantošana.

Viens no procesa efektivitātes indikatoriem ir hāru izplatības robeža notekūdeņu ieplūdes rajonā.

2 (g,f) - Aizsprosta remonts

Ezera nelielais dziļums un nepieciešamība nodrošināt minimālu biogēnu pieplūdi prasa stabilizēt ezera līmeni. Vēlmes ar aizsprosta palīdzību paaugstināt līmeni Dap izstrādes gaitā tika atzītas par iespējami kaitīgām - apslīkstot piekrastes mežiem, palielināsies biogēnu pieplūde ūdenī. Savukārt līmeņa pazemināšanās arī nav pieļaujama, līmenim pazeminoties, daļa hāru var nonākt virs ūdens, sāksies to pūšana. Līmeņa pazemināšanās, it seviški ledus apstākļos, var izraisīt masveida zivju slāpšanu. Stabils ūdens līmenis nepieciešams arī purva pašreizējā stāvokļa saglabāšanai.

Aizprosts uz iztekošās upes ir sliktā stāvoklī. Šoruden veikts tā remonts, kas nodrošina aizprostu pret bojājumiem 2004.-2005. gada ziemā, kā arī samazina ezera līmeņa svārstības.

Tiek atzīts par nepieciešamu turpmāk veikt aizsprosta uz iztekošās upes kapitālu remontu.

3 (c,e) - Peldlīdzekļu ar iekšdedzes dzinēju lietošanas aizliegums

Peldlīdzekļu ar jaudīgiem dzinējiem lietošana seklajā hāru ezerā var izraisīt hāru bojājumus - hāru pārklāšanu ar dūņām, ezera ūdens caurredzamības samazināšanos, hāru "segas" bojājumus. Tā kā hāras ir ezera pašreizējā labā stāvokļa noteicošais faktors, nepieciešama to aizsardzība pret potenciālu apdraudējumu.

Jaudīgi ūdens transporta līdzekļi var radīt būtisku ūdensputnu traucējumu.

Lai novērstu minētās problēmas, tiek ierosināts individuālajos noteikumos aizliegt peldlīdzekļu ar iekšdedzes dzinējiem lietošanu.

4 (a) - Sapropeļa ieguves aizliegums

Ezera izpētes laikā noskaidrots, ka zonās, kur 70.gados tika iegūts sapropelis, hāras nav atjaunojušās. Tiek uzskatīts, ka sapropeļa ieguve kā ezera stāvokļa uzlabošanas pasākums dotu negatīvu efektu - hāru zudumu sapropeļa ieguves zonās, un hāru bojājumus ezera ūdens uzduļķošanas rezultātā. Tādēļ ar individuālajiem noteikumiem tiek ierosināts sapropeļa ieguvi aizliegt, kas varētu būt īpaši nepieciešams gadījumā, ja ĪADT statuss tiktu nomainīts uz "dabas parku".

5 (d) - Medību aizliegums

Ezeriem nabadzīgajā Zemgalē seklais un plašais Lielauces ezers, kas atrodas putnu migrācijas ceļā, ir būtiski svarīga migrējošo ūdensputnu atpūtas un barošanās vieta. Migrējošo ūdensputnu medības rada putnu atpūtas un barošanās traucējumu. Bez tam medības liegumā, kas izveidots putnu aizsardzībai, ir pretrunā ar ĪADT izveidošanas mērķi.

Tiek ierosināts medības ar individuālajiem noteikumiem teritorijā pilnībā aizliegt.

6 (d) - Sezonas lieguma noteikšana

Līdz šim sezonas liegums noteikts licencētās makšķerēšanas noteikumos, kas juridiski saistoši tikai makšķerniekiem. Lai sezonas liegumu noteiktu juridiski precīzi, tiek ieteikts sezonas liegumu ezera dienvidu daļā un purvā laikā no ledus izkušanas līdz 30.jūnijam noteikt ar individuālajiem noteikumiem. Reizē ar sezonas liegumu tiek noteikti sezonālie laivu kustības un makšķerēšanas aprobežojumi, kuru mērķis ir samazināt ligzdojošo ūdensputnu traucējumu visā ezerā. Sezonas lieguma papildinājums ir vajadzīgs tāpēc, ka ezera dienvidu gals līdz šim bija vienīgā vieta ezerā, kur ūdensputni varēja patverties no cilvēkiem. Nepietiekami izrobotā un pārāk vienkāršā krasta līnija būtiski palielina cilvēka traucējumu pārējā ezera daļā. Īpaši svarīgi tas ir vietējiem, ezerā ligzdojošajiem ūdensputniem (ziemeļu gulbji, pīles, dūkuri), kuriem tas ir svarīgi netraucētai attīstībai līdz lidspējas iegūšanai, un līdz ar to izdzīvošanai vispār.

7 (d) - Aprobežojumi atrasties ezerā naktīs putnu migrācijas laikā

Putnu rudens migrācijas laikā, periodā, kad atļautas ūdensputnu medības, laivu atrašanās ezerā naktīs var ievērojami traucēt ezera izmantošanu kā atpūtas un barošanās vietu.

Lai traucējumu novērstu, tiek ierosināts ar individuālajiem noteikumiem aizliegt kuģošanas līdzekļu atrašanos ezerā rudens migrācijas periodā - aizliegts naktī uzturēties ezerā no 15.septembra līdz 1.novembrim – sākot ar stundu pēc saulrieta, beidzot ar stundu pirms saullēkta.

8 (f) - Licencētas vēžošanas organizācija

2004.gada rudens kontrolzvejā noskaidrots, ka ezerā ir blīva šaurspīļu vēžu populācija. Vēžu blīvums ne tikai atļauj to ieguvi, bet jau rada bažas par pārapdzīvotību. Tiek uzskatīts par nepieciešamu steidzami organizēt licencēto vēžošanu, jo Makšķerēšanas noteikumi vēžošanu atļauj tikai licencētās vēžošanas organizācijas gadījumā.

9 (g) - ĪADT statusa izmaiņa

Pašreizējais ĪADT statuss - dabas liegums - neatbilst teritorijas lielākās daļas izmantošanas veidam. Individuālajos noteikumos, lai nevajadzīgi neaprobežotu rekreāciju, nāktos vairākās vietās noteikt atļāvumus. Tai pašā laikā zonējumā lielā apjomā nāktos noteikt zonas ar mīkstāku režīmu, kas ir neloģiski. Tāpēc tiek ierosināts izmainīt statusu no “dabas liegums” uz “dabas parks”.

10 (e) - Sezonas lieguma robežas iezīmēšana ezerā ar bojām

Pašlaik ezera dienvidu daļā ar licencētās makšķerēšanas noteikumiem noteiktā sezonas lieguma zona ir nosprausta ar ezera gruntī (dūņās) iespraustiem mietiem. Robežas iezīmēšana ar bojām radītu robežas nepārprotamāku un leģitīmāku izskatu, kas sekmētu minētā aprobežojuma labāku ievērošanu.

11 (f) - Kontrolzveja

Lai periodiski noteiktu zivju un vēžu krājumu stāvokli, un izstrādātu rekomendācijas nepieciešamām iedarbībām - melioratīvajai zvejai un/vai zivju krājumu papildināšanai, tiek paredzēts reizi 3 gados veikt kontrolzveju. Nākošā kontrolzveja paredzēta 2007.gadā.

12 (g,h) - Pašvaldības saistošie noteikumi - (apbūves un transportlīdzekļu kustības, un reljefa izmaiņu aprobežojumi)

Daļu no problēmām, kas ietekmē vai var ietekmēt ĪADT, bet tieši neietekmē aizsargājamās sugas vai biotopus, nav iespējams aprobežot ar individuālajiem noteikumiem. Problēmu rada arī tas, ka individuālie noteikumi principā attiecas tikai uz ĪADT teritoriju, bet tā vietām noteikta tieši pa ezera krastu. Potenciāli iespējamā ezera krastu apbūve visā tā aizsargjoslā nav aizliegta ar likumiem. Reljefa aizsardzībai likumi vispār Latvijā pagaidām nav pieņemti, bet pašlaik pastāvošā būvniecības praksē bieži tiek veiktas reljefa izmaiņas, pārsvarā nevajadzīgas. Ņemot vērā pašvaldības ieinteresētību saglabāt dabisko vidi, ezera pievilcību tūristiem un vietējiem iedzīvotājiem, tiek ieteikts ar pašvaldības saistošajiem noteikumiem aizliegt jaunas apbūves veidošanu un reljefa

izmaiņas ezera 300 m aizsargjoslā, kā arī šādas prasības iekļaut teritorijas plānojumā. Lai samazinātu ezera krastu izbraukāšanu ārpus ĪADT, vēlams aizliegt transportlīdzekļu nobraukšanu no ceļiem ezera 300 m aizsargjoslā (ja tas nav saistīts ar apsaimniekošanas un citu darbu veikšanu).

13 (e,d) - Informatīvo plakātu/stendu uzstādīšana (4 -6 gab.)

Tā kā ĪADT izmantošanas noteikumi (piem., sezonas liegums un sezonālie aprobežojumi, licencētā makšķerēšana) būtiski atšķiras no vispārējām ĪADT izmantošanas prasībām, nepieciešams uzstādīt speciālus informatīvos stendus. Informatīvajos stendos jānorāda teritorijas shēmu ar zonējumu, zonu noteikumus un citas prasības, kas būtiski atšķiras no vispārējām ĪADT izmantošanas prasībām. Nepieciešamo stendu novietojums norādīts objektu shēmā (29.attēls). Divi no plānotajiem stendiem ir potenciāli vajadzīgie - pie plānotās Stirnu muižas laipas, un laucē 34.nogabalā - putnu novērošanas torņa uzcelšanas gadījumā.

14 (d,e) - Informatīvo zīmju uzstādīšana

Atbilstoši Vispārējiem ĪADT aizsardzības noteikumiem ĪADT dabā jāapzīmē ar noteikta parauga informatīvajām zīmēm. Tā kā informatīvās zīmē neatšķiras atkarībā no režīma, tad tās nav iespējams izmantot svarīgākās - sezonas lieguma zonas - iezīmēšanai. Standarta informatīvās zīmes pamatā jāizvieto teritorijas dienvidu daļā, it sevišķi vietās, kur teritorijai nav dabisko robežu. Dap norādītas ieplānotās informatīvo zīmju izvietošanas vietas. Atbilstoši likumiem par zīmju izvietošanu atbildīga ir pašvaldība.

15 (e,h) - 37.nogabala ozolu atbrīvošana no apauguma

37.nogabalā (krauja) nepieciešams pakāpeniski atbrīvot ozolus no tos noēnojošā apauguma.

16 (h) - 34.nogabala atbrīvošana no krūmiem

34.nogabalu (lauce Raga kalnā) vēlams regulāri (reizi 3 gados) atbrīvot no krūmiem, lai novērstu tās aizaugšanu, saglabājot ainavas daudzveidību.

17 (d,g) - Mežsaimnieciskās darbības regulēšanas pasākumi

Atbilstoši ornitologu izstrādātajām putnu aizsardzības prasībām, un konstatētajiem dabiskajiem meža biotopiem, Dap noteikti vairāki papildus aprobežojumi meža apsaimniekošanā, tie norādīti 7.tabulā un 13.tabulā.

18 (d,g) - Teritorijas robežu iezīmēšana dabā

Teritorijas dienvidu daļā atsevišķās vietās teritorijas robežas ir vai nu ļoti slikti pamanāmas dabā, vai, vienā vietā, pat novilktas pa mežierīcībā plānotu, bet faktiski neizcirstu stigu. Šais vietās vēlama vizīru izciršana vai pārtīrīšana.

19 (f) - Melioratīvā zveja

Sakarā ar licencētās makšķerēšanas organizāciju var notikt negatīvas izmaiņas plēsīgo zivju populācijā, vienlaicīgi palielinoties raudu daudzumam. Liels daudzums planktonēdāju zivju var negatīvi ietekmēt ezera ūdens caurredzamību - samazināsies zooplanktona daudzums, un līdz ar to pieaugs fitoplanktons. Tā kā rūpnieciskā zveja Lielauces ezerā ir aizliegta, dabas aizsardzības plānā savlaicīgi tiek paredzēta iespēja veikt melioratīvo zveju lieko planktonēdāju zivju izņemšanai.

20 (f) - Izmaiņas zivju krājumu papildināšanā

Pēc 2004.gada rudens kontrolzvejas datiem atzīts, ka līdaku kāpuru ielaišana ezerā tuvākajā laikā nav mērķtiecīga. Tiek uzskatīts par vēlamu, vismaz līdz nākošajai kontrolzvejai, zivju krājumus papildināt ar plaužiem vai sudrabkarūsām, vai zušiem.

21 (e) - Aizsargājamo putnu ligzdu (būru) lietderības izpēte un izvietošana

ĪADT viena no pamatfunkcijām ir ligzdojošo reto putnu aizsardzība. Vēlams noskaidrot, vai ar tādiem vienkāršiem un lētiem pasākumiem kā mākslīgo ligzdu izvietošana būtu iespējams uzlabot putnu ligzdošanas apstākļus.

22 (g) - Ieteikts atļaut izmantot ezera apsardzības un laivu bāzes ekspluatācijas nolūkiem mājiņu AS "LVM" laivu bāzē

Tā kā mājiņas būvei nav izņemti nepieciešamie saskaņojumi, bet Dap izstrādes laikā noteikts, ka tai nav negatīvas ietekmes uz ĪADT aizsargājamām vērtībām, dabas aizsardzības plānā tiek ieteikts atļaut mājiņas ekspluatāciju, ko nepieciešams saskaņot noteiktajā kārtībā.

23 (g) - Ezera uzrauga apgāde ar elektromotoru un akumulatoriem

Lai atvieglotu ezera kontroli, laivu bāzes uzraugu vēlams apgādāt ar motorlaivu. Iekšdzedzes dzinēja lietošanu paredzēts aizliegt individuālajos noteikumos kā ezeram kaitīgu. Līdz ar to nav iespējama argumentācija, ka iekšdedzes dzinēja lietošana uzraudzībai būtu ezeram nekaitīga. Iespējama tikai laiva ar elektrodzinēju un attiecīgu akumulatoru komplektu.

24 (g) - Putnu novērošanas torņa būve Raga kalnā

Pasūtītāja jautājums par putnu novērošanas torņa būves iespēju uz saliņas tika izlemts noraidoši. Tiek uzskatīts, ka putnu vērotāju ierašanās ar laivām būs sarežģīta un radīs traucējumu putniem. Putnu vērošanas torņa būve būtu pieļaujama Raga kalnā. Tā ir gan laba novērošanas vieta, arī labi novietota (austrumu pusē), gan ērta piekļūšanai. Tornis netiek uzskatīts par prioritāru objektu, taču, palielinoties potenciālo putnu vērotāju daudzumam ĪADT, tā būve varētu kļūt aktuāla. Torņa būves gadījumā to nepieciešams saskaņot noteiktajā kārtībā.

25 (g) - Zemūdens medības

Lielauces ezera dzidrais ūdens un lielu zivju esamība pieļauj zemūdens medību organizēšanu.

Zemūdens medības kā ĪADT aizsargājamām vērtībām nekaitīgs pasākums ir pieļaujamas.

26 (g) - Peldvietas izveidošana, iegremdējot plostu ar smiltīm 2.laipas galā

Tiek uzskatīts par pieļaujamu izveidot peldvietu 2. laipas galā, nogremdējot plostu ar smiltīm. Darbību nepieciešams saskaņot noteiktajā kārtībā.

27 (g) - Atļauts ierīkot 4 platformas 6x6m telšu būvei ezera krastā pie 2.laipas. Ne tuvāk par 10m no ūdens, aizsegtas no ezera puses ar krūmu joslu

Tiek uzskatīts par pieļaujamu 2.laipas (IU "Lielauces kliņģera" izveidotās) galā ezera krastā izveidot 4 platformas telšu būvei. Platformām jābūt ar koku un/vai krūmu joslu atdalītām no ezera. Darbību nepieciešams saskaņot noteiktajā kārtībā.

28 (g) - Atļauts veikt koku un krūmu retināšanu peldvietā uz dienvidiem no Lielauces pils

Nepieciešamības gadījumā atļauts veikt koku un krūmu retināšanu ezera krastā peldvietā, ne vairāk kā 50 m platā joslā. Darbību nepieciešams saskaņot noteiktajā kārtībā. Nocirsto koku un krūmu sadedzināšana ezera pamatbaseina teritorijā atļauta ne tuvāk par 100 m no ezera.

29 (g) - Atļauta niedru izpļaušana Lielauces pils piekrastē

Tā kā šai teritorijas daļā noteiktajā kārtībā saskaņota niedru izpļaušana jau ir notikusi, un ornitologi šādu darbību uzskata par putniem nekaitīgu, tiek atļauts arī turpmāk pēc vajadzības veikt niedru izpļaušanu 100 m joslā abpus laipai starp Lielauces pili un ezeru. Darbību nepieciešams saskaņot noteiktajā kārtībā. Nopļautās niedres un krūmus sadedzināt ezera pamatbaseina teritorijā atļauts ne tuvāk kā 100 m no ezera.

30 (g) - Atļauts izbūvēt vienu laivu piestātni pie Stirnu muižas, ja tiek nodrošināta laivu izmantošanas uzraudzība

Ņemot vērā iespējamo Stirnu muižas īpašnieka vēlmi attīstīt rekreāciju, un atzīstot, ka regulēta rekreācija ezerā nav kaitīga ne biotopam, ne putniem, tiek atļauts perspektīvā izbūvēt vienu jaunu laivu piestātni (laipu) pie Stirnu muižas ar kopējo garumu ūdenī ne vairāk par 30 m, ja tiek nodrošināta laivu izmantošanas uzraudzība. Darbību nepieciešams saskaņot noteiktajā kārtībā.

9.4.Mežu aizsardzības un apsaimniekošanas pasākumi pa nogabaliem

13.tabula

224.kv. nog. numurs	Raksturojums, tai skaitā no ornitologu viedokļa	Vēlamais režīms
1., 2., 3., 4. un 6.	Piemēroti biotopi dzeņveidīgajiem putniem (melnajai dzilnai, trīspirkstu dzenim; tuvāk ezeram arī baltmugurdzenim). Sastopami lielu dimensiju koki (īpaši dažas egles) - piemēroti ligzdas koki plēsīgajiem putniem (zivjērglim, mazajam ērglim u.c.). 2. nogabalā atrasti baltmugurdzeņa kalumi un zvirbuļvanaga šā gada lietota ligzda.	Aizliegta mežsaimnieciskā darbība.
5.	Jauns mežs, tomēr piemērots kā barošanās vieta dzeņiem.	Mežsaimnieciskā darbība pieļaujama (kopšanas cirte), atstājot sausos, kritušos kokus un stumbeņus, kā arī lielāko dimensiju dzīvos kokus.
12., 13.	Melnalkšņu u.c. koku josla gar ezeru – barošanās biotops dzeņiem, to ligzdošana mazāk ticama.	Pieļaujama koku retināšana atsevišķās vietās.
15.	Egļu meža josla ezera krastā. Lai gan nogabals nav liels, koki samērā lielu dimensiju, kas neizslēdz plēsīgo putnu ligzdošanu.	Aizliegta mežsaimnieciskā darbība.
16., 19.	Ļoti labs melnalkšņu–ošu–ozolu (gar ceļa malu) mežs. Konstatēts baltmugurdzenis, kam šī ir piemērota vieta ligzdošanai.	Aizliegta mežsaimnieciskā darbība.
26.	Ļoti labs trīspirkstu dzeņa biotops (lielas nokaltušas vai kalstošas egles), arī citiem dzeņiem piemērota vieta. Bebra dambji grāvjos nodrošina pārmitrus apstākļus, kas nodrošina mirušās koksnes rašanos. Gan 26. nog., gan meža mala uz Lielauces pusi (privātie meži?) piemēroti mazā ērgļa u.c. plēsīgo putnu ligzdošanai. Mežā ārkārtīgi savairojies plūškoks, kas veido necaurejamu pameža biezokni.	Aizliegta mežsaimnieciskā darbība.
30.	Labs dzeņu, īpaši baltmugurdzeņa, biotops (dumbrājs), turklāt ar potenciālu pēc gadiem kļūt vēl labākam.	Aizliegta mežsaimnieciskā darbība.
31.	Visai blīva pajaunu egļu audze.	Saimnieciskās darbības ierobežojumi nav nepieciešami.
33.	Pašreizējā brīdī nav īpaši vērtīgs no putnu aizsardzības viedokļa	Saimnieciskās darbības ierobežojumi nav nepieciešami.

224.kv. nog. numurs	Raksturojums, tai skaitā no ornitologu viedokļa	Vēlamais režīms
34.	Lauce, turklāt kalns. Līdz laucei pat ved visai iebraucams celiņš no Stirnu puses.	Potenciāla vieta skatu tornim, jo tas ir apkārtnes augstākais punkts, turklāt izdevīgi orientēts (austrumu puse). Tornis gan būtu jābūvē krietni augsts, lai pārsniegtu krastmalas nogāzes mežu. Lauci jāatbrīvo no krūmiem reizi 3 gados.
35., 38. un 40.	Mitri meži ieplakās, gk. melnalkšņu/bērzu mistrojums. Vidēja vecuma, bet pēc struktūras ļoti labi dzeņu biotopi. Uz austrumiem no 40. nogabala (blakus kvartālā tās pašas mitrās ieplakas turpinājumā) konstatēts baltmugurdzenis (arī mazais un dižraibais dzeņi). No citām sugām 40. nog. konstatēta purva varde (ES Sugu un biotopu direktīvas IV pielikums).	Aizliegta mežsaimnieciskā darbība.
36.		No saimnieciskās darbības būtu pieļaujama egļu izvākšana, atstājot tikai dažas lielākās, kā arī 1 milzu egli stigas malā otrā pusē blakus kvartālā. Tādējādi saglabātos skrajāks priežu – bērzu mežs ar prāvām priedēm – ligzdu kokiem.
37.	Nogāzes mežs, viens no vecākajiem un vērtīgākajiem nogabaliem liegumā vispār. Lielu dimensiju koki, kritalas – nogabals piemērots gan dzeņveidīgajiem, gan plēsīgajiem putniem, arī pūcēm (ir lieli dobumaini koki). Spriežot pēc ozolu un vecu lazdu kombinācijas, šis nogabals ir piemērota dzīves vieta arī mazajam (lazdu) susurim *Muscardinus avellanarius* – vienīgā šāda vieta liegumā.	Pieļaujama darbība ozolu saglabāšanai, periodā, kad netiek traucēti putni.
39., 43. un 45.	Šobrīd jauns mežs, bet ar potenciālu kā baltmugurdzeņa ligzdošanas biotopam nākotnē. Gk. melnalkšņi un bērzi, pārmitri apstākļi.	Atbilstoši lieguma vispārējām prasībām.
41.	Nogabala lielākā vērtība ir palielu dimensiju koki (priedes, bērzi).	Pieļaujams izvākt no 2. stāva egli, nedaudz retināt.
42.	Nogabals piemērots trīspirkstu dzenim, kura darbības pēdas arī atrastas, melnajai dzilnai (atrasta šā gada lietots dobums), kā arī lielo plēsīgo putnu ligzdošanai.	Atbilstoši lieguma vispārējām prasībām.
44.	Pieaugušas egles audze	Pieļaujams izvākt egli, lai novērstu tās pastiprinātu iesēšanos blakus dumbrāja tipa mežos, tādējādi padarot tos mazāk pievilcīgus baltmugurdzenim.
53.	No šī nogabala dzirdēts baltmugurdzenis. Biotops šīs sugas ligzdošanai acīmredzot piemērots.	Atbilstoši lieguma vispārējām prasībām.

224.kv. nog. numurs	Raksturojums, tai skaitā no ornitologu viedokļa	Vēlamais režīms
49	Saliņa	Atbilstoši lieguma vispārējām prasībām.

Uz pārējiem ĪADT mežiem attiecas tikai vispārējie saimnieciskās darbības aprobežojumi, kas atbilst to zonām (liegums, dabas parks). Sk. 5.4.nodaļu par apsaimniekošanas prasībām DMB nogabaliem.

10.Teritorijas individuālo aizsardzības un izmantošanas noteikumu vadlīnijas

10.1.Individuālo aizsardzības un izmantošanas noteikumu vadlīnijas

- Teritorija ir izveidota ezera un purva biotopu un migrējošo un ligzdojošo ūdensputnu saglabāšanai.
- Teritorijai tiek noteikta: dabas parka zona, dabas lieguma zona, sezonas lieguma zona. Zonu robežu apraksts ir 10.2.punktā, shēma 30.attēlā.
- Dabas parka zonā un sezonas lieguma zonā ir spēkā ĪADT vispārējo aizsardzības un izmantošanas noteikumu prasības, kas attiecas uz dabas parkiem, ja šajos noteikumos nav noteikts citādi.
- Dabas lieguma zonā ir spēkā ĪADT vispārējo aizsardzības un izmantošanas noteikumu prasības, kas attiecas uz dabas liegumiem, ja šajos noteikumos nav noteikts citādi.
- Noteikt sezonas lieguma zonas ligzdojošo ūdensputnu aizsardzībai – ezera dienvidu daļa un purvs, no ledus izkušanas līdz 30.jūnijam. Minētajos laikos cilvēku atrašanās sezonas lieguma zonās aizliegta.
- Noteikt sezonas aprobežojumus laivu kustībai un makšķerēšanai laikā no ledus izkušanas līdz 30.jūnijam - aizliegts ar laivu piebraukt tuvāk par 75 m no krasta, aizliegta makšķerēšana no krasta.
- Visā teritorijā aizliegtas ūdensputnu medības.
- Aizliegta kuģošanas līdzekļu ar iekšdedzes dzinējiem lietošana.
- Noteikt kopējo maksimālo laivu skaitu ezerā – 50 laivas.
- Sezonas noteikumi ezerā – aizliegts uzturēties naktīs no 15.septembra līdz 1.novembrim – stundu pēc saulrieta, stundu pirms saullēkta.
- Aizliegta sapropeļa ieguve.
- Aizliegta jaunu laivu piestātņu būve un esošo paplašināšana, izņemot vienu laivu piestātni (laipu) pie Stirnu muižas (piestātnes kopgarums ūdenī ne vairāk kā 30 m), ja tiek nodrošināta laivu kustības uzskaite un kontrole.
- Aizliegta esošo laivu piestātņu paplašināšana.
- Laivu iebraukšana ezerā atļauta tikai no dabas aizsardzības plānā paredzētajām laivu piestātnēm.
- Aizliegtas reljefa izmaiņas.
- Aizliegta būvniecība, izņemot putnu novērošanas torni Raga kalnā.
- Celt teltis un ierīkot nometnes atļauts tikai dabas aizsardzības plānā norādītās un dabā iezīmētās vietās.

10.2.Zonējuma apraksts

Sezonas lieguma zona - 224.kvartāla nogabali: 51., 32., 50., 29., 32., 71. nogabala dienvidu daļa pa līniju no 48.nogabala dienvidu stūra līdz 28.nogabala dienvidu stūrim, ieskaitot kanālu. 29. nogabala dienvidu daļa – nogabals sadalīts pa līniju rietumu virzienā no 32.nogabala ziemeļu stūra, 8.kvartāla 16.nogabals, 15.kvartāla 5.nogabals, 14.kvartāla 1.nogabals.

Pastāvīgā lieguma zona – 224.kvartāla nogabali: 19., 45., 49., 2., 26., 15., 16., 6., 2., 3., 37., 1., 42., 43., 53., 30., 35., 40., 39., 38., pārējie VMD Kalsnavas MPS Auces mežu novada ĪADT esošie meža nogabali, privātie meži.

Dabas parka zona - pārējā ĪADT, arī sezonas liegumu zonas pārējā laikā.

10.3. Zonējuma karte

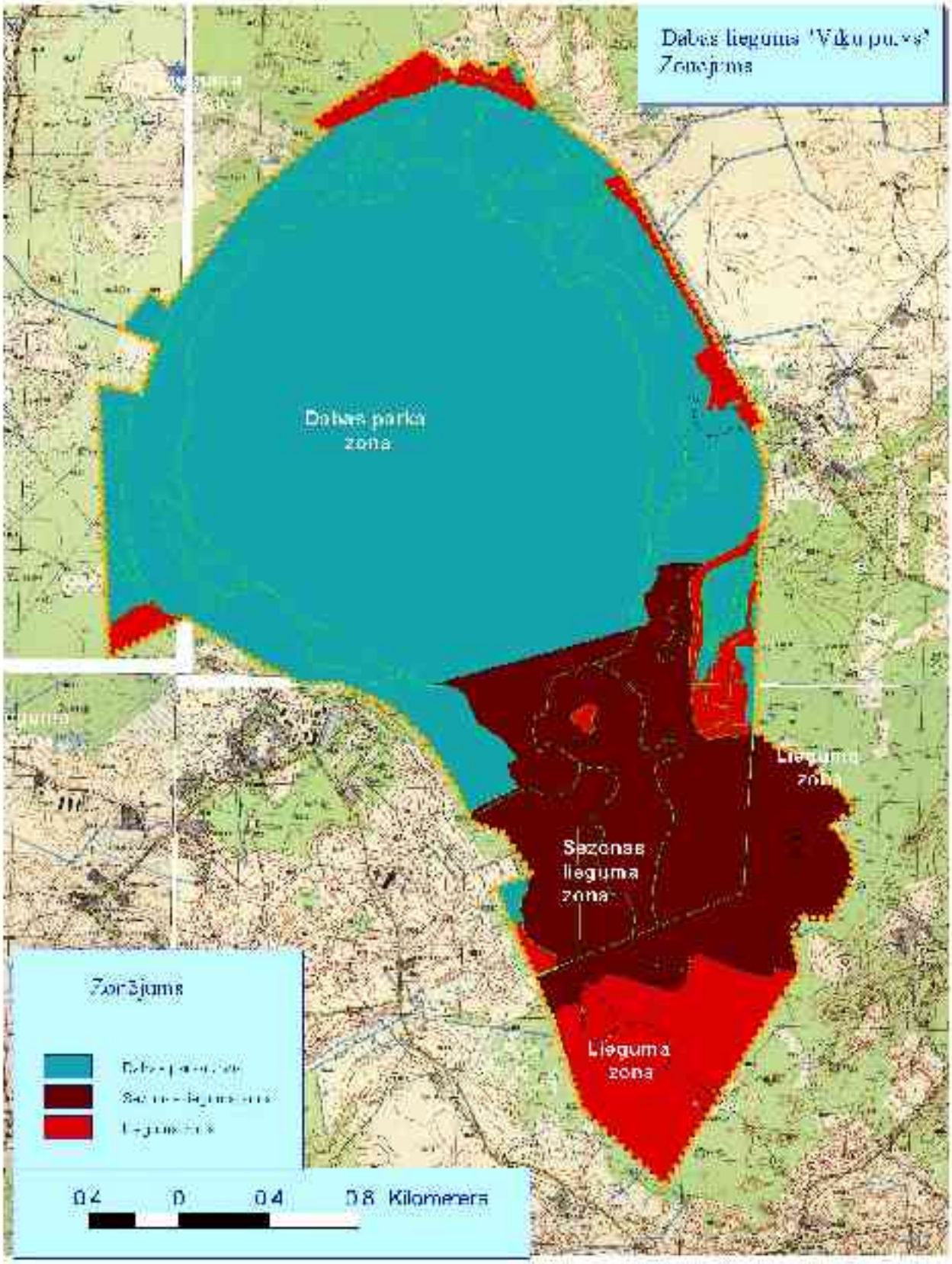

30.attēls. Dabas lieguma zonējums.

10.4.Zonējuma melnbalta shēma

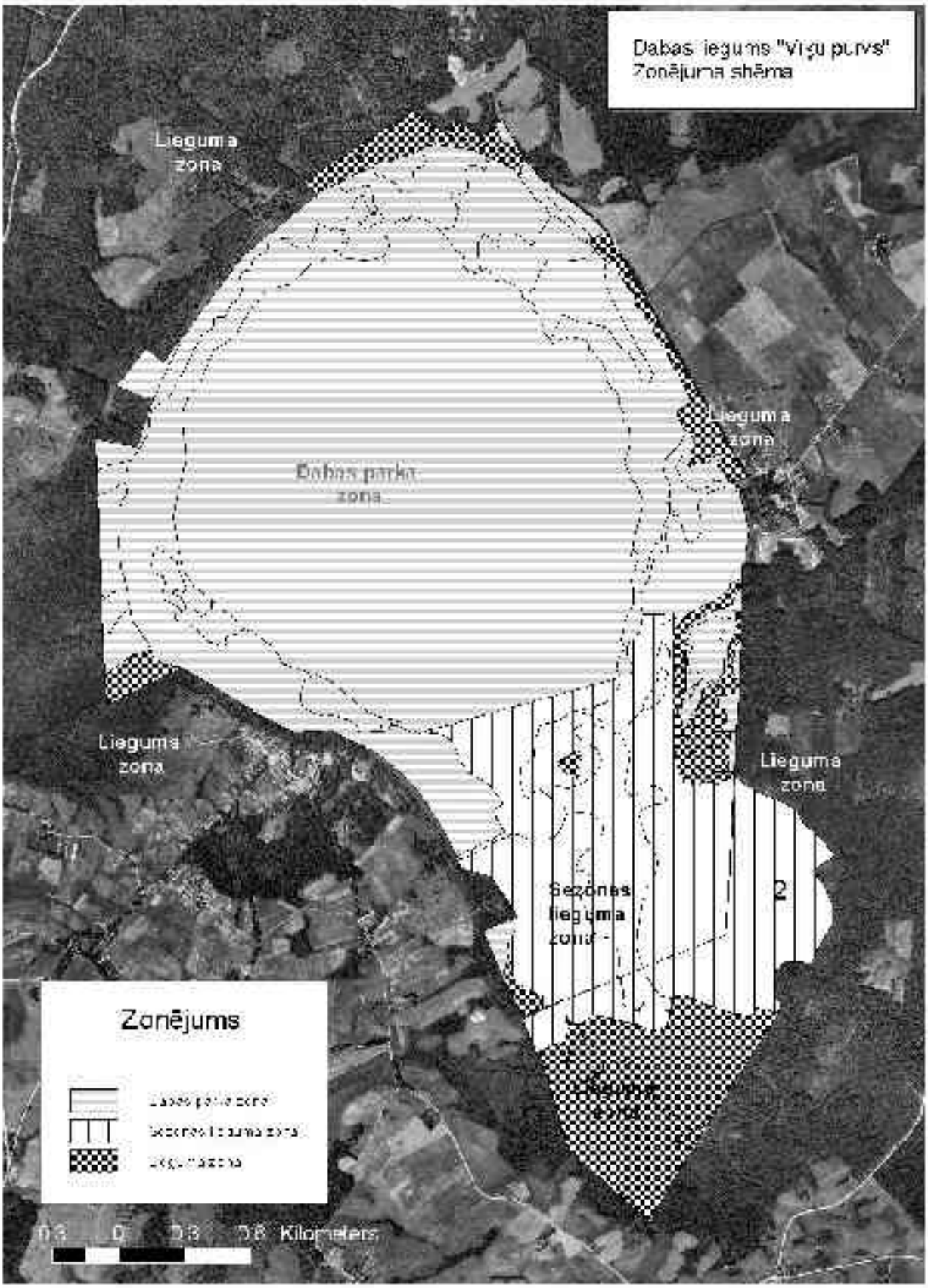

31.attēls. Dabas lieguma zonējums (melnbalts).

11.Nepieciešamie grozījumi teritorijas statusā, citos normatīvajos aktos, un plānojumos

11.1. Ierosināt izmainīt ĪADT nosaukumu no "Vīķu purvs"uz 'Lielauces ezers".

11.2. Ierosināt izmainīt ĪADT "Lielauces ezers' statusu no "dabas lieguma" uz "dabas parku".

11.3. Ierosināt likumā "Par piesārņojumu" un Ūdens apsaimniekošanas likumā izstrādāt stingrākus nosacījumus notekūdeņu ieplūdēm ezeros.

11.4. Lielauces un Īles pagastu teritoriālplānojumos jānosaka nepieciešamie apbūves aprobežojumi ezera krastā ārpus ĪADT un jāaizliedz reljefa izmaiņas ezera aizsargjoslā.

12.Termini, saīsinājumi, informācijas avoti

Termini

Makrofītu ezers - ezers, kurā galvenie biomasas producenti ir makrofīti.
Hāru ezers - ezers, kurā galvenie biomasas producenti ir hāras.

32.attēls. Hāras - bentiskas mieturaļģes.

33.attēls. Hāru saliņa.

Saīsinājumi

DAP - Dabas aizsardzības pārvalde
Dap - dabas aizsardzības plāns
VMPI - Valsts Meliorācijas projektēšanas institūts
VĢD - Valsts Ģeoloģijas dienests

Informācijas avoti

1. I.Strautnieks, enciklopēdija "Latvijas daba", 3.sējums, 130.-131.lpp.
2. R.Āva, enciklopēdija "Latvijas daba", 1.sēj., 82.-83.lpp., 88.-89.lpp., 2.sēj., 110.lpp., 4.sēj., 86.lpp., 167.-168.lpp., 6.sēj., 123.lpp.
3. A.Zīverts, Ievads hidroloģijā, Jelgava, 1995
4. Latvijas ezeru sinoptiskais monitorings, Latvijas vides aģentūra, Jūrmala, 2002
5. Carlson, R.E., J.Simpson. 1996. A Coordinator's Guide to Volunteer Lake Monitoring Methods. Noth American Lake Management Society. 96 pp.
6. AS “LVM” mežaudžu plāns 2002.gada ierīcības dati
7. VMD mežaudžu plāns, 2003.gada ierīcības dati
8. Padomju Armijas Ģenerālštāba topogrāfiskā karte M1:10 000, 1984.g.
9. VZD ortofotokarte M1:10 000, 1998.g.

13. Pielikumi

1.pielikums

Ieteikumi putnu monitoringam

Īpaši aizsargājamo teritoriju monitoringa minimālajai programmai būtu jāietver sekošanu to dabas vērtību – sugu populāciju un / vai biotopu – stāvoklim, kurām teritorija izveidota. Vīķu purvs (Lielauces ezers) ir viena no Latvijas un potenciāli – arī ES nozīmes ĪADT, kuras izvēles pamatā ir šeit sastopamo putnu fauna. Tā kā lieguma teritorija nozīmīga galvenokārt ligzdojošajiem un caurceļojošajiem ūdensputniem, putnu monitoringam Vīķu purva dabas liegumā būtu jāaptver vairākas ūdensputnu sugas vasaras un rudens sezonā. Iespējamās prioritāro putnu sugu monitoringa shēmas kopsavilkums dots 4. tabulā.

Tabula. **Prioritāro putnu sugu monitoringa kopsavilkums Vīķu purva dabas liegumam.**

Suga	Pārstāvētie biotopi	Uzskaišu laiks	Ieteiktās uzskaišu metodes
Lielais dumpis Mazais ormanītis Seivi ķauķis	Ezera krasta niedrāji un ūdensaugu slīkšņas	Nakts uzskaites katru gadu vismaz divreiz ligzdošanas sezonā (maijā-jūnijā).	Pastāvīgs lokveida maršruts, braucot ar laivu gar krastu.
Ziemeļu gulbis Niedru lija tārtiņveidīgie putni	Ezers un piekraste	Dienas uzskaites katru gadu divreiz ligzdošanas sezonā (maijā-jūnijā).	Pastāvīgs lokveida maršruts, braucot ar laivu gar krastu.
Sējas zoss Baltpieres zoss	Ezers	Vakara / rīta uzskaites ik rudeni (septembra beigas-oktobra sākums)	Nakšņojošo zosu novērojumi no pastāvīga punkta ezera krastā.

Sanāksmju protokoli
2.pielikums
Inf. sanāksme 27.04.04

Dabas lieguma "Vīķu purvs" dabas aizsardzības plāna izstrādāšana

Informatīvās sanāksmes protokols

Lielauce, 27.04.2004.

Sanāksmē piedalījās 27 dalībnieki:

Sandra Galiņa, VAS "LVM" Zemgales mežsaimniecības vides speciāliste;
Gundars Freimanis, VAS "LVM" Zemgales mežsaimniecības Īles meža iecirkņa vadītājs;
Mārtiņš Turkopulis, VAS "LVM" Rekreācija un medības, Rietumu iecirkņa vadītājs;
Aldis Lerhs, Īles pagasta padomes priekšsēdētājs
Guntis Bergmanis, Lielauces pagasta padomes priekšsēdētājs
Anita Biseniece, Dobeles rajona tūrisma konsultatīvās padomes gide
Valdis Valdovskis, VZD Zemgales reģionālās nodaļas zemes ierīkotājs;
Gundega Freimane, Dabas aizsardzības pārvaldes vecākā referente;
Sintija Upmane, Lielauces pamatskolas skolniece;
Ivita Kensmina, Auces vidusskolas skolniece;
Ilga Rutka, Dobeles tūrisma asociācijas vadītāja;
Jānis Sprūds, "Latvijas ezeri", tehniskais direktors;
Lauris Nekrasovs, Lielauces pamatskolas skolnieks;
Ingus Šutovs, Lielauces pamatskolas skolnieks;
Emīls Latišs, Lielauces pamatskolas skolnieks;
Ligita Bergmane, Lielauces pamatskolas bioloģijas skolotāja;
Valerijs Hišovs, IU "Lielauces kliņģeris", ezera uzraugs;
Aija Bensone, Auces vidusskolas skolotāja;
Meldra Priedēna, Jelgavas RVP vecākā inspektore
Leons Skromulis, Dobeles virsmežniecības ekologs;
Sergejs Repņikovs, Dobeles VVM mežsargs;
Lelde Eņģele, "Latvijas ezeri", botāniķe;
Laila Šica, VAS "LVM" vides plānošanas vadītāja;
Dace Kroģere, VMD Meža pētīšanas stacijas vecākā mežkope
Vita Līcīte, "Latvijas ezeri", limnoloģe;
Kristīne Galauska, Dabas aizsardzības pārvaldes vecākā referente;
Agris Mellis, Lielauces pamatskolas direktors.

10.15 J.Sprūds (Latvijas ezeri) - sanāksmes atklāšana

Šodienas sanāksmes mērķis - uzklausīt ieinteresēto pušu viedokļus par teritorijas apsaimniekošanas, aizsardzības problēmām

G.Bergmanis (Lielauces pag. padomes priekšsēdētājs) - problēma ar putnu medībām

Pareizi esot zosis šaut no rītiem. Iebildumi pret to, ka zosu rudens migrācijas laikā atļauts medīt vakaros un no laivas. Balstoties uz saviem 10 gadu novērojumiem secina, ka rudeņos nakšņojošo zosu skaits ezerā samazinās, jo šāvieni vakaros tās atbaida. Tā kā atsevišķos gados ziemā ir novērota zivju slāpšana (piemēram, 1996.g. ziemā), sapropeļa izsmelšana no ezera varētu nākt par labu. Ezera D daļā 70-tos gados sapropelis jau ir sūknēts - toreiz kolhoza priekšsēdētājs Laimonis Birhāns ir par to izstrādājis un aizstāvējis disertāciju.
Būtu labi, ja sapropeļa ieguve turpinātos, tad ezers tā neaizaugtu un mazāk slāptu zivis. Pašlaik situācija ir nestabila - palaikam var sākties zivju slāpšana, ja sakrīt nelabvēlīgi apstākļi, rodas problēmas.

D.Kroģere (VMD MPS vec. mežkope) - Meža pētīšanas stacija apsaimnieko dabas lieguma D daļu, un apsaimniekot vēlas, saglabājot dabas vērtības, tāpēc nepieciešama informācija par aizsargājamām sugām un biotopiem apsaimniekojamā teritorijā. Vēlas iegūt informāciju par to, kādi ciršu veidi tur varētu būt atļauti, kādi aizliegti, kurās konkrēti vietās. Vēlas meža apsaimniekošanas intereses savienot ar dabisko vērtību aizsardzību. Grib uzzināt, kur tieši ir konstatētas kādas aizsargājamās sugas.

S.Galiņa (AS "LVM" Zemgales MS vides speciāliste) – dabas aizsardzības intereses vēlas savienot ar rekreāciju un makšķerēšanu, un ezera aizsardzību.

M.Priedēna (Jelgavas RVP Dobeles raj. vec. inspektore) - ieinteresēta, lai dabas aizsardzības plāna prasības nebūtu pretrunā ar normatīviem aktiem

I.Rutka (Dobeles tūrisma asoc. vadītāja) - ierosinājumu nav, interesē, kā dabas aizsardzības plānā tiks risināti ar tūrismu saistītie jautājumi

A.Biseniece (Dobeles raj. tūrisma konsultat. padome) - panākt, lai vairāk tūristu apmeklētu Lielauces pili, radot tiem iespēju pavadīt šeit vakarus. Pret laivu bāzi, medībām neiebilst, bet neatbalsta purva takas izveidošanu D daļas purvā, jo uzskata, ka tas piesaistīs vairāk ogotāju, līdz ar to purvu vairāk izbradās un piemētās ar atkritumiem. Jau tagad šī

problēma pastāv. Ezerā laivu bāze jau ir un tā daba tiek traucēta. Mūsu rajona dzērveņotāji vairāk iecienījuši Zvārdes purvu. Purva taku Latvijā pietiek. Lai ir dabīgās takas, bet lai nebūtu takas ar laipām.

G.Freimanis (AS "LVM" Zemgales MS Īles meža iec. vadītājs) - dabas aizsardzībai jābūt savienotai ar makšķerēšanas un rekreācijas interesēm

L.Šica (AS "LVM" vides plānošanas vadītāja) - dabas aizsardzības plānam jāatrisina galvenokārt dabas aizsardzības problēmas. Apsaimniekotājam nepieciešams skaidri zināt, kādas vērtības ir aizsargājamas, kāds ir īpaši aizsargājamaās dabas teritorijas galvenais izveidošanas un aizsardzības mērķis. Kāpēc Nature 2000 izstrādes rezultātā teritorija tika paplašināta? Apsaimniekošanas pasākumu pamats būs dabas aizsardzības plāns. Jābūt informācijai, kāpēc dabas lieguma teritorija izveidota, un kāpēc tika paplašināta - kas aizsargājams ir pievienotajā teritorijā, kāds ir tās izveidošanas mērķis. Pirmkārt un galvenokārt ir tās vērtības, kas jāaizsargā.

A.Mellis (Lielauces pamatskolas direktors) - problēma, ka Lielauces pils ir LLU īpašumā, skola tikai īrē telpas, apsaimnieko parku. Nav iespējams ierobežot lielos ekskursantu barus, kas ar mašīnām izbraukā parku un pils apkārtni. Vēlas plānā iestrādāt iespējas saukt pie atbildības cilvēkus, kas naktīs ar mašīnām izbraukā puķu dobes un zālienus.

S.Upmane (Lielauces pamatskolas 9.kl. skolniece) - skolēniem interesē, lai ezers būtu tīrs, skaists, tajā varētu vasarā peldēties, rudenī purvā lasīt dzērvenes.

L.Skromulis (Dobeles virsmežniecības ekologs) - līdz šim virsmežniecībai ar ezeru nekādas darīšanas nekad nav bijušas, tāpēc arī pagaidām nav nekādu iebildumu vai priekšlikumu. Tā lieta esot pagaidām pilnīgi sveša. Esot informācija, kas virsmežniecībai iedota pagājušajā gadā, tur esot izveidoti biotopi, ko ekologi kontrolējot.

I.Kensmina (Auces vsk. 7.kl. skolniece) - interesē, kādi putni dabas liegumā sastopami

A.Bensone (LOB Auces reģ. grupas vadītāja) - uz ezeru vērot putnus brauc daudzi interesenti, t.sk., ārzemnieki. Problēma, ka ornitologiem nav izveidotas putnu vērošanas vietas, esot tikai viena piemērota vieta. Varētu veidot laipas - tās iespējams novietot tā, lai nepiekļautos dzērveņu vietām. Līdzīgi kā Ķemeru tīreļos, un putnu vērotājiem tas esot ļoti interesanti un ļoti labi. Laipas jau varētu izveidot tādās vietās, kur no tām praktiski nevar nokāpt.

L.Bergmane (Lielauces pamatskolas bioloģijas skolotāja) - ja būtu kādi apsaimniekošanas pasākumi, kas skolēniem pa spēkam, viņi varētu palīdzēt

G.Freimanis (AS "LVM" Zemgales MS Īles meža iec. vadītājs) – dabas aizsardzības plānā jābūt nosauktām visām aizsargājamām vērtībām, jo pašlaik nav īsti skaidrs, kā aizsardzībai dabas liegums izveidots. Pamatā zināms tikai tas, ka ezers ir svarīga putnu migrācijas vieta, un daži mežu biotopi. Jānosaka atļautās, aizliegtās darbības attiecībā uz makšķerēšanu, atpūtu, medībām. AS "LVM" ir izveidojuši taku, 3 gadus laiduši zivju mazuļus. Vajadzētu padziļināti papētīt, kas un cik būtu laižams, ar kurām zivju sugām vajadzētu zivju krājumus papildināt, vai līdzšinējā zivsaimnieciskā darbība bijusi pareiza.

V.Hišovs (IU „Kastaņi", ezera uzraugs) - problēma ar tūristu atstātiem atkritumiem. Būtu vēlams no tūristiem iekasēt iebraukšanas maksu. Arī purvs pilns ar dzērveņu lasītāju atstātajiem atkritumiem (pudeles, uz zariem karogi, lupatas). Vajag reglamentēt, no kura datuma drīkst uzturēties purvā, lai visas dzērvenes jau augustā neizlaupītu, tagad septembrī dzērvenes purvā vairs nav. Ezers ir iekļauts Eiropas katalogā, visi brauc, arī no ārzemēm un pilsētām. Visi nāk par brīvu, izņemot maksķerniekus, bet makšķernieki nav galvenie piesārņotāji. Uzskata, ka ja te ir liegums un aizsardzības zona, tad iebraukšanai jābūt par maksu, tāpat kā Jūrmalā. Dzērveņotāji piemētā purvu ar papīriem un pudelēm. Par ogošanu augusta mēnesī vajadzētu sodu. Ja brauc Eiropas putnu vērotāji, lai viņi ziedo arī kādus līdzekļus. Ja Rīgā kaut kur apstājas, uzreiz jāmaksā, šeit par velti. Vai nevajadzētu tomēr uzcelt putnu novērošanas torni.

M.Turkopulis (AS "LVM" Rekreāc. un medību Rietumu iec. vadītājs) - ogot vajadzētu atļaut tikai noteiktā laikā. Laipas, kas paredzētas putnu vērošanai, dārgi izmaksātu, labāk būtu uzcelt 1 putnu vērošanas torni krastā vai labāk uz Mednieku saliņas, turpat izveidot nelielu labiekārtojumu. Piekļūšana tornim uz saliņas - ar laivām. Problēma ar ezera aizaugšanu un pārpurvošanos, kādā daļā (vislabāk iepretī laivu bāzei) ezeru varētu padziļināt, iegūstot sapropeli.

V.Valdovskis (VZD) – liegumā vairāki zemes īpašnieki, apsaimniekotāji – AS "LVM", Kalsnavas meža pētīšanas stacija, pāris fiziskās personas – dabas aizsardzības plāns skar viņu intereses. Nevajadzētu dot priekšroku tikai vienam apsaimniekotājam. Jāņem vērā arī uzņēmēju intereses.

A.Lerhs (Īles pag. padomes priekšsēdētājs) – interesē tūrisma attīstība. Vajadzētu teritorijas apsaimniekošanu veidot kopīgi. Problēma ar Stirnu muižu (Īles pag.) – kā ietekmēt esošos īpašniekus teritoriju apsaimniekot.

G.Freimane (DAP) – ĪADT tiek apsaimniekota tad, ja ir izstrādāts dabas aizsardzības plāns. Šīs sanāksmes laikā jāizveido uzraudzības grupu, kuras uzdevums sekot dabas aizsardzības plāna izstrādāšanas gaitai. Informē par dabas aizsardzības plāna izstrādāšanas etapiem un saskaņošanas kārtību. Darba uzdevumā ietilpst arī teritorijas individuālo aizsardzības un izmantošanas noteikumu projekta izstrādāšana.

Citi komentāri:
Kaut arī ĪADT, kurā ir mazāk par 5 zemes īpašniekiem, dabas aizsardzības plāna sabiedriskā apspriešana nav obligāta, tomēr šajā gadījumā sabiedriskā apspriešana tiks rīkota, izņemot publikāciju vietējā laikrakstā – interesentu apziņošanai citi līdzekļi ir efektīvāki. (J.Sprūds).

Dabas aizsardzības plāns neskar teritoriju ārpus lieguma, tāpēc tas neatrisinās visu uzņēmēju problēmas (L.Šica).

Dabas aizsardzības plāns ir saistošs tikai zemes īpašniekiem un apsaimniekotājiem, bet ne trešajām personām. Reglamentēt trešo personu darbību ir iespējams gan ar individuālajiem aizsardzības un izmantošanas noteikumiem, gan arī ar pašvaldības saistošajiem noteikumiem (J.Sprūds).

Arī darbības ārpus lieguma var ietekmēt lieguma teritoriju, piemēram, artēziskās akas izrakšana ārpus lieguma, kā rezultātā izsīka lejpus esošie avotu ūdeņi. Jāizvērtē, kādu ietekmi uz visu ekosistēmu un ūdens režīmu atstās sapropeļa iegūšana vienā vietā. Daba ezeru ir veidojusi 15 000 gadu. Jāskata apvidus kopējā ūdens bilance. Jābūt ļoti uzmanīgiem, vislabāk neaizskart. (A.Biseniece).

70-tos gados sapropelis jau ir iegūts ezera DR daļā, un tagad šajā padziļinātajā vietā lielās zivis koncentrējas. Ūdens līmeņa pacelšana nav labākais risinājums, jo tad applūdīs privātīpašnieku meži.

Ezers ir sekls, stipri aizaudzis, it īpaši vasarā saaug ūdensaugi. Makšķernieki sūdzas, ka nevar makšķeri iemest, iepinas augos.

Lielauces un Īles pagastiem vēl nav izstrādāti teritorijas plānojumi. Tas atvieglos dabas aizsardzības plāna prasību iestrādāšanu plānojumos. Īles pagastam ir attīstības programma, bet ne teritoriālplāns.

Uzņēmējiem grūti attīstīties, nav atbilstošas infrastruktūras, lai piesaistītu tūristus, ceļi slikti. Varētu ieguldīt apmeklētāju naudu, ja lieguma apmeklēšana nebūtu par brīvu (V.Hišovs).

Pagasts nesaņem īpašuma nodokli no lieguma teritorijas, līdz ar to pēc būtības investē liegumā.

Dabas aizsardzība, t.sk., dabas lieguma vērtību saglabāšana ir jāuzskata kā ieguldījums nākotnei. Prioritāte ir ezers, tā saprātīga apsaimniekošana (J.Sprūds).

Apspriedes trūkums ir tas, ka diskusija nenotiek pie kartes. Nav precīzi zināms, kāda īsti teritorija tiek apskatīta.

Joprojām nav informācijas, kādas dabas vērtības liegumā ir aizsargājamas.

L.Eņģele (Latvijas ezeri) īsumā informē par īpaši aizsargājamiem biotopiem un sugām, kas iepriekšējos pētījumos liegumā konstatētas. Lielauces ezers – ES nozīmes biotops (mezotrofs ezers ar bentisko mieturaļģu augāju), Vīķu purvs – ES nozīmes biotops (pārejas purvs), teritorija iekļauta putniem nozīmīgo vietu sarakstā (galvenokārt dēļ ūdensputniem, arī meža putniem). ĪADT paplašināta, lai iekļautu visu purvu un nedaudz mežu, līdz tai robežai, kur bija putniem nozīmīgo vietu robeža.

Sapulci vadīja: J.Sprūds
Protokolēja: V.Līcīte,
07.05.2004

3.pielikums

Uzr. gr. 1.sēde 30.06.04

Dabas lieguma "Vīķu purvs"
Dap uzraudzības grupas sēdes 30.06.2004
protokols

Piedalās:
Guntis Bergmanis, Lielauces pagasta padomes priekšsēdētājs;
Aldis Lerhs, Īles pagasta padomes priekšsēdētājs;
Meldra Priedēna, Jelgavas Reģionālās vides pārvaldes vecākā inspektore;
Mārtiņš Turkopulis, AS "LVM" Rekreācijas un medību Rietumu iecirkņa vadītājs;
Sandra Galiņa, AS "LVM" Zemgales mežsaimniecības vides speciāliste;
Gundars Freimanis, AS "LVM" Zemgales mežsaimniecības Īles meža iecirkņa vadītājs;
Guntis Šēfers, VMD Dobeles virsmežniecības Benkavas mežniecības mežzinis;
Ligita Bergmane, Lielauces pamatskolas bioloģijas skolotāja;
Valērijs Hišovs, ezera uzraugs;
Gundega Freimane, Dabas aizsardzības pārvaldes Sugu un biotopu daļas vecākā referente;
Laura Nosova, Dabas aizsardzības pārvaldes Sugu un biotopu daļas vad. vietniece;
Valdis Lukjanovs, AS "LVM" Zemgales mežsaimniecības iecirkņa vadītāja vietnieks;
Māris Vilsons, Dobeles VM Benkavas mežniecības mežsargs;
Māris Pūpols, "Latvijas ezeri", eksperts;
Lelde Eņģele, "Latvijas ezeri", eksperte;
Vita Līcīte, "Latvijas ezeri", eksperte;
Jānis Sprūds, "Latvijas ezeri", tehniskais direktors

Izskatītie jautājumi:
teritorijas nosaukums
laivu bāze
laivu skaits, braukšanas kārtība
zivju resursu saglabāšana un izmantošana
slūžas
sapropeļa ieguve
peldvieta
ezera vispārējais stāvoklis
medības

Ieteikumi
Nosaukums - iesaka "Lielauces ezers"
Būs nepieciešami individuālie noteikumi, citādi publiskajā ezerā nevar noteikt nepieciešamos aprobežojumus.
Jāveic AS "LVM" laivu bāzes legalizāciju. Diskusija par laivu bāzes leģitimitāti un saskaņojumu nepieciešamību.
Ja ļaujam braukt ezerā, vai mēs gribam sabiedriski regulēt iebraukšanu ezerā. Vai atgriežoties ir noteikti jāpiereģistrējas? Mums ir jāpārdomā, ko mēs īsti gribam. Līdz ar to ir jāpieņem kompromisu. Atpakaļ braucot vajadzētu reģistrēties.
Iesaka ierobežot privāto laivu skaitu.
Principā publiskajai ūdenskrātuvei jābūt pieejamai, nevar būt tā, ka publiskajam ezeram visapkārt ir privātīpašumi, un ezers nav pieejams.
Priekšlikums Lielauces pagastam noteikt laivu skaitu, reģistrēties pagastā. Ja cilvēks ir atklāts kā pārkāpējs, tad viņam turpmāk aizliedz ezerā braukt. Tie varētu būt pagasta saistošie noteikumi.
Slūžām nepieciešams remonts.
Peldvietas izveidošana.
Vai starp abām laipām var izveidot peldvietu - izrakt, vispirms nesavienojot ar ezeru. Noteikt paredzamo veidu, kādā var iegūt sapropeli.
Varētu medības vakarā aizliegt, atļaut no rīta.
Zemūdens medības - vajadzīgi priekšnoteikumi - lielas līdakas, lieli plauži, lieli zuši;
10 - 20% no krasta garuma - seklūdens zona; problēma - nav pavasarī seklās zonas.

Fiksētās problēmas:
Pagaidām nav precīzas lieguma teritorijas kartes.
Ne visur lieguma robeža ir novilkta pa dabā eksistējošām robežām.
Trūkst zemes īpašumu robežu plānu, kas varētu būt viegli atrisināmi.

Problēma varētu būt AS "LVM" laivu izmantošanas zināma rosināšana, kas varētu būt būtiska ezera apsardzībai.

Ar gumijas laivām maluzvejnieki liek tīklus. Par laivu lietojuma aizliegumu visvairāk uztraucās maluzvejnieki. Daļa maluzvejnieku zvejo pārdošanai.

Nevajadzētu aizliegt braukt ar laivām ezerā, bet vajadzētu to kaut kā organizēt. Varbūt var limitēt laivu skaitu. Varētu individuālajos noteikumos noteikt, ka ezerā drīkst iebraukt tikai caur noteiktām piestātnēm. Varbūt varētu noteikt arī laika grafiku. Problēma - kas kontrolēs. Varētu ierakstīties žurnālā.

Ja atļaus braukt visiem, ezerā būs 30-40 laivas, un būs problēma.

Mēs nevaram reāli uzraudzīt ezeru, darba laika stundu ziņā tas nav iespējams ne ekonomisku, ne fizisku apsvērumu dēļ.

Tīklu daudzums ezerā ir būtiski samazinājies. Agrāk bija daudz vairāk. Pašlaik esot ļoti maz.

Auce ir ļoti ieinteresēta, lai ezerā būtu viņu laivas. Ja būs visiem atļauts, būs ļoti grūti kontrolēt.

Zosu daudzums samazinās.

Dokumentācija par ezera slūžām nav pieejama, dokumenti ir nozaudēti. Regulējamās slūžas - dārgākas, regulāri jākontrolē, celtniecība dārgāka.

Kūtiņu notekūdeņi? Ir sūdzības no makšķerniekiem, ka zivis smird pēc mēsliem.

Ciemata kanalizācijas notekūdeņi nonāk ezerā (Lielauces bioloģiskās NAI notekūdeņus ievada grāvī apm. 1.5 km no ezera (purvā)).

Skolas kanalizācija nonāk ezerā bez attīrīšanas.

Ieplūstošajos grāvjos bebri ierīkojuši dambjus. Divi grāvji iet iekšā, un abi ir aizsprostoti.

Jaut. par sapropeli - vai vajag tīrīt.

Pasākumi:

- noskaidrot pie PVD - kā novērš zivju slimību, infekciju ievazāšanu;
- jādomā par peldvietu iespējām;
- O_2 dati rudenī;
- 1995./1996.g. izslāpa brekši; kontrolzveja šovasar - zivju augšanas ātrums;
- jānoskaidro hidrobūves piederība;
- līdz nākamai sēdei - jaut. par sapropeli - konsultāc. ar VĢD;
- dabas aizs. plānā nepieciešams specifisko terminu skaidrojums

sanāksmi vadīja G.Freimane
protokolēja J.Sprūds

4.pielikums

Uzr.gr. 2.sēde 29.09.04

Dabas lieguma "Vīķu purvs" dabas aizsardzības plāna izstrādes
uzraudzības grupas sanāksme
Lielauce, 2004.gada 29.septembris

Piedalās

Gundega Freimane, Dabas aizsardzības pārvaldes vecākā referente;
Meldra Priedēna, Jelgavas RVP vecākā inspektore;
Sandra Galiņa, VAS "LVM" Zemgales mežsaimniecības vides speciāliste;
Anita Biseniece, Dobeles rajona tūrisma konsultatīvā padome, Pokaiņu gids;
Gundars Freimanis, VAS "LVM" Zemgales mežsaimniecība, Īles meža iecirkņa vadītājs;
Aldis Lerhs, Īles pagasta padomes priekšsēdētājs;
Valerijs Hišovs, ezera uzraugs, zemes īpašnieks;
Dace Kroģere, VMD Meža pētīšanas stacijas vecākā mežkope;
Māris Pūpols, "Latvijas ezeri", ihtiologs;
Vita Līcīte, "Latvijas ezeri", limnoloģe;
Jānis Sprūds, "Latvijas ezeri", tehniskais direktors;
Jānis Krūklītis, Lielauces pils nomnieks, LLU;
Guntis Bergmanis, Lielauces pagasta padomes priekšsēdētājs.

1. Motorlaivu atļaušana / aizliegšana Lielauces ezerā
- atļaut tikai uzraudzībai, tik mazā ezerā motori nav nepieciešami, neuztrauc zvejnieki, bet gan izklaide (M.Priedēna);
- zivīm motorlaivas netraucē, piesārņojuma praktiski nav, bet stipri ietekmē putnu ligzdošanu, motorlaivu kustību vajag ierobežot, ūdensmotocikliem ezers praktiski nav pieejams, motociklu pa niedrēm aiznest nevar (M.Pūpols);
- elektromotorus nevajag aizliegt, jo puse no makšķerniekiem tos lieto, ja aizliegs, puse makšķernieku brauks uz citiem ezeriem (V.Hišovs);
- ja elektromotorus atļauj, tad jānorāda tiem maksimālā jauda, runa ir par pārvietošanās ātrumu, pie lielāka ātruma vai resursa tiek vairāk traucēti putnu mazuļi (M.Priedēna)

2. Licencētā vēžošana Lielauces ezerā
- ja to nolemj ieviest, tad Lielauces pag. pašvaldībai un AS "LVM" jāizstrādā licencētās vēžošanas nolikums;
- lai vieglāk būtu kontrolēt un neievazātu slimības, ezera apsaimniekotājam jāpiedāvā savi murdi vēžiem (M.Pūpols).

3. Rekreācija
- platformas peldētājiem uzstādīšana laipas galā jāiekļauj Dap pasākumos un jānorāda precīza vieta;
- Dap un individ. noteikumos jāiekļauj konkrēts laivu skaits, kuras var atrasties ezerā;
- normat. aktos braukšana ar laivām naktīs bez navigācijas ugunīm ir aizliegta;
- normat. aktos lieto terminu "kuģošanas līdzekļi" nevis motorlaivas (S.Galiņa);
- Dap precīzi jānorāda visas ar rekreāciju saistītās lietas - laipas, laivu bāzes, peldvietas (M.Priedēna);
- pagastam jānosaka servitūti piekļūšanai pie ezera (M.Priedēna);
- Dap jāparedz laipas galā izvietot 4 platformas (6 x 6 m) - katru paredzēta 1 teltij un ugunskura vietai, kā arī tualetei (V.Hišovs).

4. Lielauces ezera piesārņošana
- Lielauces bioloģiskās NAI strādā labi, bet tā kā apdraud ezera kvalitāti ilgtermiņā, tad nepieciešami principiāli uzlabojumi, piem., niedru lauki utml. (J.Sprūds);
- nepieciešams nosaukt precīzas biogēnu koncentrācijas, kuras izplūdē nedrīkst pārsniegt . Avārijas nekad nav bijušas. Varbūt nepieciešami konstruktīvi pārveidojumi. (M.Priedēna);
- bitums uz laivām ezeram praktiski nekaitē (M.Pūpols).

5. ĪADT statuss
- mainīt statusu uz dabas parku ar lieguma zonām vai saglabāt pašreizējo statusu - nepieciešami 2 individ. noteikumu varianti (G.Freimane);
- sezonas lieguma zonu ezerā jāapzīmē dabā ar bojām;
- visu ĪADT dabā jāapzīmē ar speciālām zīmēm, jānorāda vietas (M.Priedēna);
- Dap jānorāda vietas, kur būs izvietoti informatīvie stendi ar īsu dabas vērtību uzskaitījumu un zonējumu.

6. Medības
- aizliegt ezerā medības vispār vai atļaut tikai no rītiem;
- bija periods, kad 2 gadus medīja vakaros, un zosu skaits samazinājās

- tā kā mednieki neatšķir sējas zosi (kuras dēļ šī teritorija ir PNV) no citām zosīm, medības ezerā jāaizliedz vispār (J.Sprūds)

7. Ūdens līmeņa regulēšana ezerā
- AS "LVM" plāno būvēt uz Auces regulējamu aizsprostu;
- regulējamam aizsprostam nepieciešamas līmeņa atzīmes

8. Zivis, licencētā makšķerēšana
- 2005./2006.g. var ielaist plaužus, tāpēc nepieciešama melioratīvā zveja, jo raudas ir barības konkurenti Līdaku ielaišana pašlaik nav nepieciešama. Jāparedz kontrolzveju. (M.Pūpols);
- Dap nepieciešams iekļaut visus ieteikumus par zivīm (S.Galiņa);
- Dap jāpapildina ar informāciju par zivju ielaišanu, ko veikuši AS "LVM" - kuros gados, kādas sugas un cik daudz (S.Galiņa).

9. Zemūdens medības
- ezerā var ieviest licencētās zemūdens medības, tad jāizstrādā licencēto zemūdens medību nolikums;
- makšķerniekiem pretenzijas pret zemūdens medībām, tāpēc ezerā jānodala zonu, kur drīkst medīt zem ūdens (V.Hišovs);
- nevajag ieviest (G.Bergmanis)

10. Citi jautājumi
- jāparedz pasākumi, kurus varētu darīt skolas bērni;
- jāparedz apkārtnes sakopšanas un ainavu uzlabojoši pasākumi, piem., koku ciršana pils priekšā, ņemot vērā, ka pils ir kultūrvēsturisks objekts ar 500 m aizsargjoslu (M.Priedēna);
- motorizētu "ūdens transporta līdzekļu" vietā "kuģošanas līdzekļi"
- 3.tabulā jauns mežs – mežsaimnieciskā darbība atļauta tikai izlases cirtes veidā - tā ir kļūda
- robežu apraksts vajadzīgs katrai zonai
- kā definēt laivu piestāni, vai tā ir tikai laipa, vai lielāks objekts
- norādīt laivu piestānes
- jautājums par ezera pieejas servitūtiem.
- Dap nepieciešams terminu skaidrojums, piem., hāras utml. (G.Freimane);
- Dap papildināt ar tabulām par īpaši aizsargājamiem biotopiem ar sekojošu informāciju: mežiem, purviem - nogabali, ha, % no ĪADT, nosaukums MK not., ES biotopa nosaukums (G.Freimane)

Nākamā paplašinātā uzraudzības grupas sanāksme - 2004.g. 20.oktobrī plkst. 10.00 Lielauces pilī.

Sapulci vadīja: G.Freimane
Protokolēja: J.Sprūds

5.pielikums

Apspriede **13.10.2004**

AS "LVM" Medību un rekreācijas iecirknī
par ĪADT "Vīķu purvs" Dap

Piedalījās
Agris Strazds
Jānis Sprūds
Egīls Ozols

nolēmumi:

1.medības ĪADT aizliedzamas.

2.elektromotoru lietošana atļaujama.

3.vajadzīga formulējumu maiņa par laivām - neder termins "reģistrācija", jo to kontekstā var saprast kā laivu, nevis iebraukšanas reģistrāciju.

4.vajadzīga formulējumu maiņa par laivu skaita ierobežošanas iemesliem - terminu "nepieciešamības" jāmaina pret "kaitējuma".

5.vajadzētu norādīt, ka esošās piestānes nedrīkst paplašināt, un potenciālā piestātne pie Stirnu muižas nedrīkst būt lielāka par esošajām.

6.izskatīt iespēju Dap norādīt, ka licencētās makšķerēšanas nolikumā var limitēt makšķerējošo laivu skaitu.

Jautājumi

1. ornitologam - vai sezonas lieguma termiņa pagarināšana līdz 31.jūlijam neizraisīs nevajadzīgu iespēju pabeigt vēlos perējumus, kuri vienalga ies bojā (jaut. nosūtīts).

2.ihtiologam - vai zemūdens mednieki un makšķernieki/spiningotāji viens otram traucē, vai ir reāla nepieciešamība nodalīt zonas.

3.ihtiologam - kā vēžošana ir savienojama ar aizliegumu braukt ar laivu naktī? Vai aizliegumam braukt naktī nevajag citu formulējumu - piem., braukšanai nepietiekama redzamība.

Jānis Sprūds
Rīga, 14.10.2004

6.pielikums

Uzr.gr. 3.sēde 20.10.2004

Vīķu purva uzraudzības grupas 3.sēde
20.10.2004

Piedalās

1 Guntis Bergmanis, Lielauces pagasta padomes priekšsēdētājs;
2 Meldra Priedēna, Jelgavas Reģionālās vides pārvaldes vecākā inspektore;
3 Sandra Galiņa, AS ”LVM” Zemgales mežsaimniecības vides speciāliste;
4 Gundars Freimanis, AS ”LVM” Zemgales mežsaimniecības Īles meža iecirkņa vadītājs;
5 Valērijs Hišovs, ezera uzraugs;
6 Gundega Freimane, Dabas aizsardzības pārvaldes Sugu un biotopu daļas vecākā referente;
7 Lelde Eņģele, “Latvijas ezeri”, eksperte;
8 Jānis Sprūds, “Latvijas ezeri”, tehniskais direktors;
9 Ingmārs Bergmanis, Dobeles virsmežniecība, inženieris ekologs;
10 Agris Strazds, “LVM Rekreācija un Medības” speciālists.

Darba kārtība:

1.Dap atsevišķu pasākumu apspriešana
2.Dap tehniskā izpildījuma un noformēšanas apspriešana.

1.Atsevišķo pasākumu apspriešana.
Sezonas lieguma termiņi.
Laivu skaita ierobežošana.
1.1.
VH – Laivu skaitu liegumā būtu jāierobežo
JS – to varētu regulēt ar licencētās makšķerēšanas noteikumiem
laivu skaits būtu viens no pamatelementiem šajā dokumentā, un lemšanu nevajadzētu atstāt pašvaldībai. Varbūt varētu atļaut papildus ierobežot kritiskā situācijā – vai ja tiek nodarīts redzams kaitējums.
MP – max. pieļaujamo laivu skaitu vajag, ĪADT, tāpēc var regulēt. Dap paredz iespēju noteikt slodzes konkrētajai vietai.
JS – reāls pamatojums? Pašlaik ir 40 laivas. Var sākties ūdens apsaimniekošanas likuma tulkošana pēc varianta – mēs gribam likt vienu laivu iekšā, jūs, lūdzu, ņemiet vienu laivu ārā.
Uzraudzības grupa nolemj ierobežot laivu skaitu uz 40, vēlāk dominē viedoklis – uz 50 laivām. Pamatot ar lieguma uzraudzības nepieciešamību un iespējām.
GF – laivu skaitu varētu noteikt ar individuālajiem noteikumiem..
GF – ko par laivu skaitu saka ornitologi?
JS – par laivu skaitu tieši ornitologiem nav jautāts.
GF – jāpajautā konkrētu ornitologu viedokli par laivu skaitu.
AS – laivu skaits ir ezera apsardzības finansiālais pamats.
1.2. Sezonas lieguma termiņi
Tiek diskutēts par lieguma termiņa pagarinājuma mērķtiecīgumu.
AS – sezonas lieguma termiņa pagarinājumam nav pamata.
Kopumā uzraudzības grupa vienojas par sezonas lieguma nepagarināšanu, jo no ornitologiem nav saņemti pārliecinoši argumenti.

2.
Konceptuālie ieteikumi:
Norādīt Dap (apsaimniekošanas) mērķus – ilgtermiņa un īstermiņa. Pēc iespējas konkrētāk. Apsaimniekošanas pasākumus sasaistīt ar mērķiem.
Dap nepieciešama izvērstāka informācija par teritorijas kultūrvēsturi. Tas padarīs Dap lasāmāku un interesantāku. GF
Vajadzīga papildus informācija par pilīm.
Sadaļai “kopsavilkums” jābūt anotācijas veidā – īsam visa Dap apkopojumam, populārajai jeb īsajai versijai. GF
Jāmēģina vairāk izcelt tieši aizsargājamās vērtības, pārveidojot plāna uzbūvi. Daļu no pielikumiem (par aizsargājamām sugām) pārcelt uz pamatdaļu.
Ievadā garāku apskatu par teritoriju, kas tā par teritoriju, kā veidojusies.
Zonām pievienot zonu APRAKSTUS, ko varētu likt MK noteikumos
Meža nogabalu analīzi – apvienot tabulā kopējo, ne tikai putnu informāciju. Pasākumus pa nogabaliem.
Apsaimniekošanas pasākumu tabulā ierakstīt termiņus un summas, kaut ļoti aptuvenus.

Svītrot dumbrvistiņas no monitoringa, ja teritoriju negrozām.
Niedru pļaušanu paredzēt konkrētās vietās.
Aizsprosta remontam – 2 gadu termiņu.
Pasākums – "neiejaukšanās"- vietās, kur tas nepieciešams.
Norādīt konkrētu nākošās kontrolzvejas termiņu.
Sezonas noteikumi ezerā – aizliegts uzturēties no 15.septembra līdz 1.novembrim – stundu pēc saulrieta, stundu pirms saullēkta.
Pie putnu monitoringa nekonkretizēt metodes.
Norādīt informatīvo zīmju izvietojumu.
Informācijas stendu skaitu samazināt.

3.

Redakcionālie ieteikumi
Izsūtīt gatavo Dap versiju 15.11.2004, papīra versiju līdz 21.11.2004.
Aizsargājamo sugu tabulu pārcelt uz plāna pamatdaļu.
Dap ielikt AS "LVM" logo.
Sākumā norādīt arī pasūtītāju.
Uzraudzības grupas sēdes numurēt.
Protokolā sapulces vad. un protokolētāja vārdus.
Individuālo noteikumu projektu nosūtīt uz VIDM Dacei Ozolai.
Ieteikumus monitoringam ielikt pasākumos.
Norādīt lieguma ģeogrāfiskās koordinātes, platību.
Norādīt lieguma atrašanās vietu Latvijā.
Īles pagastu izmest no teksta sākumā, jo liegums nav pagasta teritorijā
Putniem nozīmīgā vieta – pievienot.
Atsauces uz likumiem kā hiperlinkus, ne tekstā. Norādīt tikai normatīvo aktu nosaukumus un datumus.
Pārvaldes lēmumi? termins?
Ievērošanas problēmas: "Konstatētās normatīvo aktu un pārvaldes lēmumu ievērošanas problēmas"
Pie spiedvada – pierakstīt, ka gan nodots ekspluatācijā, gan darbojas.
Fiz. ģeogr. aprakstā – norādīt avotu.
Pie Lielauces pils – pierakstīt īpašnieku, norādīt, ka remontē SO "Falks"
Pie Stirnu muižas vārdus "visticamāk pārdot"- ņemt ārā.
Zvejas limits <> tīklu limits.? metros - ? termins?
Paskatīt Latvijas ligzdojošo putnu atlantu – vai nav dati par Lielauces ezeru?
Putniem vēlamie režīmi – salikt VIENĀDUS formulējumus.
Norādīt aptuvenu hāru izplatības (izplatības trūkuma) joslu.

Sanāksmi vadīja G.Feimane.

Protokolēja J.Sprūds.

12.11.2004

7.pielikums

Uzr.gr. 4.sēde 09.12.2004

Vīķu purva uzraudzības grupas 4.sēde
09.12.2004

Piedalās

1. Guntis Bergmanis, Lielauces pagasta padomes priekšsēdētājs;
2. Meldra Priedēna, Jelgavas Reģionālās vides pārvaldes vecākā inspektore;
3. Aldis Lerhs, Īles pagasta padomes priekšsēdētājs;
4. Gundars Freimanis, VAS ”LVM” Zemgales mežsaimniecības Īles meža iecirkņa vadītājs;
5. Valērijs Hišovs, ezera uzraugs;
6. Gundega Freimane, Dabas aizsardzības pārvaldes Sugu un biotopu daļas vecākā referente;
7. Jānis Sprūds, “Latvijas ezeri”, tehniskais direktors;
8. Ingmārs Bergmanis, Dobeles virsmežniecība, inženieris ekologs;
9. Agris Strazds, “LVM Rekreācija un Medības” speciālists
10. Ligita Bergmane Lielauces pamatskola
11. Dace Kroģere VMD MPS
12. Māris Vilsons zemes īpašnieks
13. Aija Bensone LOB Auces nodaļa
14. Jānis Krūklītis SO Falks, Lielauces pils apsaimniekotājs

Darba kārtība:
1.Dap atsevišķu pasākumu apspriešana
2.Audita ieteikumu un citu ieteikumu izvirzīšana.

1.Atsevišķo pasākumu apspriešana.
Sezonas lieguma termiņi
Ir 2 grupas:

par 30.06. - A.Strazds, G.Gergmanis, V.Hišovs
par 31.07. - E.Račinskis, J.Sprūds, G.Freimane, V.Vintulis.

Ņemot vērā, ka abām pusēm pieņemams rezultāts sarunā netika sasniegts, nolēma:
par sezonas lieguma termiņu sasaukt speciālu sanāksmi Rīgā, kur jāuzaicina ornitologus, kā arī V.Hišovu kā Lielauces pagasta pārstāvi, A.Strazdu kā AS “LVM” pārstāvi.

Citi būtiski ierosinājumi:
ielikt mežaudžu plānu
termiņu pagarināt uz 10 gadiem
saimnieciskās darbības zonās pie Lielauces ciemata noteikt ainavu aizsardzības zonu
precizēt lieguma teritorijas izmaiņu nepieciešamību

Redakcionāli ierosinājumi:
paskaidrot, kāpēc daļa teritorijas ir VMD valdījumā
biotopu kartes leģendā norādīt biotopu klasifikācijas pēc ES un LV kodiem (MK noteikumu punktiem)
mežus un purvus pieminēt īstermiņa mērķos
pārskatīt mērķus un ilgtermiņa vīziju
protokolā - dalībnieku sarakstā 2 cilvēki ir atsevišķi, jāsaliek kopā tā, lai neizskatās pēc sapulces vadītājiem
trešo reizi pieprasīts - papildināt kultūrvēsturisko apskatu, jāsaraksta vairāk info par pilīm un ĪADT apkārtni
biotopu kodus arī Dap kopsavilkumā
kartēm pievienot mērogu
karšu leģendas vienā formātā
terminu "attīrāmās zonas" nomainīt
direktīva par savvaas putnu aizsardzbu 79/409/EEC direktīvas Dap ir dažādos formātos

Sanāksmi vadīja G.Feimane
Protokolēja J.Sprūds

09.12.2004

Pielikums dabas aizsardzības plāna izstrādes uzraudzības grupas pēdējās sēdes protokolam.

Dabas aizsardzības plāns izstrādāts īpaši aizsargājamai dabas teritorijai
dabas liegumam "Vīķu parvs"

Uzraudzības grupas sēde notiek 09.12.2004 Lielauces pilī.

Uzraudzības grupas dalībnieki:
Guntis Bergmanis, Lielauces pagasta padomes priekšsēdētājs;
Aldis Lerhs, Īles pagasta padomes priekšsēdētājs;
Māldra Priedīte, Jelgavas Reģionālās vides pārvaldes vecākā inspektore;
Agris Strazds, AS "LVM" "Rekreācija un medības" speciālists;
Sandra Galupa, VAS"LVM" Zemgales mežsaimniecības vides speciāliste;
Gundars Freimanis, VAS"LVM" Zemgales mežsaimniecības Īles mežu iecirkņa vadītājs;
Guntis Šēfers, VMO Dobeles virsmežniecības Bērzaunes mežniecības mežzinis;
Dace Kreģere, VMO Mežu pētīšanas stacijas vecākā mežkope;
Ligita Bergmane, Lielauces pamatskolas bioloģijas skolotāja;
Aija Bensone, LOB Auces reģionālās grupas vadītāja;
Anita Bineniece, Dobeles rajona Tūrisma konsultatīvās padomes gide;
Valērijs Hilova, uzņēmēja pārstāvis;
Gundega Freimane, Dabas aizsardzības pārvaldes Sugu un biotopu daļas vecākā referente.

Ar šo uzraudzības grupas dalībnieki apstiprina, ka tikuši iesaistīti dabas aizsardzības plāna izstrādē, regulāri informēti par plāna izstrādes gaitu un uzklausīti sakarā ar ieteikumiem dabas aizsardzības plānam.

Apstiprinu, ka dabas aizsardzības plāns izstrādāts saskaņā ar vides ministra rīkojumu Nr.120 (04.07.2002.) "Par ieteikumiem dabas aizsardzības plānu izstrādāšanai".

1. Gunta Bergmane (vārds, uzvārds un paraksts) Guntis Bergmanis

Komentāri .....

2. Aldis Lerhs (vārds, uzvārds un paraksts)

Komentāri .....

1

3. [illegible] (vārds, uzvārds, paraksts)

Komentāri .....

4. [illegible] /Agris Strada/ (vārds, uzvārds, paraksts)

Komentāri .....

5. [illegible] /[illegible]/ (vārds, uzvārds, paraksts)

Komentāri [illegible] .....

6. [illegible] /Gunārs Freimanis/ (vārds, uzvārds, paraksts)

Komentāri .....

7. [illegible] (vārds, uzvārds, paraksts) /M. Bērziņa/

Komentāri NAV.

8. [illegible] (vārds, uzvārds, paraksts) Dace Krūze

Komentāri Piesēta [illegible] tapsen. DSP

9. Digita Bērzmane (vārds, uzvārds, paraksts) [illegible]

Komentāri Piešķīru [illegible] tapsen dabas aizsardzības plānam.

10. [illegible] (vārds, uzvārds, paraksts) Aija Bērzina

2

Komentāri Piekrītu izstādē līdzīgam darbam ziemeļ-
austrumu pusē

11. F. Freimane (paraksts, parakstītāja vārds, uzvārds)

Komentāri —

12. G. Freimane /G. Freimane/ Atbalstu.
(paraksts, parakstītāja vārds, uzvārds)

Komentāri Piekrītu 12. līdzīgajam darbam ziemeļ-
austrumu pusē

13. /M. Bergmane/ (paraksts, parakstītāja vārds, uzvārds)

Komentāri

8.pielikums

Apspriede 15.12.2004

par dabas lieguma "Vīķu purvs" sezonas lieguma termiņu

Dalībnieki:

Nr p. k.	**Vārds, uzvārds**	***Statuss***
1	Edmunds Račinskis	Vīķu purva Dap izstrādes dalībnieks, ornitologs
3	Agris Strazds	LVM "Rekreācija un medības" speciālists
4	Valerijs Hišovs	Lielauces pagasta padomes deputāts, ezera uzraugs
5	Jānis Sprūds	Vīķu purva Dap izstrādes vadītājs
6	Guntis Bergmanis	Lielauces pagasta padomes priekšsēdētājs
7	Sandra Galiņa	AS "LVM" Zemgales mežsaimniecības DA speciāliste
8	Mārtiņš Kalniņš	DAP vecākais referents

Apspriedes laikā iztektie viedokļi, par kuriem dalībnieki vienojušies:

1.Sezonas lieguma termiņš līdz 30.jūnijam dažādās formās eksistē jau vairāk kā 30 gadus.

2.Sezonas lieguma teritorija ir nozīmīga makšķerēšanai.

3.Lielauces ezera konfigurācija - maz izrobota krasta līnija praktiski bez saliņām - būtiski apgrūtina ūdensputnu ligzdošanu.

4.Lai uzlabotu ligzdošanas apstākļus, svarīgāk par lieguma termiņa pagarinājumu ir samazināt ūdensputnu traucējumu šādā ligzdošanai mazpiemērotā krasta struktūrā.

5.Sakarā ar grūtībām noteikt precīzu attālumu no krasta, un būtiskām grūtībām un nevēlamību veikt reglamentājamā attāluma marķējuma izvietošanu, reglamentējamo attālumu jānosaka pietiekami plašās robežās.

Nolēma:

1.Sezonas lieguma termiņu noteikt līdz 30.jūnijam.

2.Sezonas lieguma laikā ligzdojošo ūdensputnu traucējuma samazināšanai noteikt sekojošu papildus aprobežojumus:

aizliegt makšķerēt no krasta;

makšķerējot no laivas, aizliegt piebraukt krastam tuvāk par 50 - 100 metriem.

Protokolēja

J.Sprūds

Rīga, 15.12.2004

Nolikumi, noteikumi
9.pielikums
Licencētās makšķerēšanas nolikums

A P S T I P R I N U:
Valsts Zivsaimniecības pārvaldes priekšnieks

_____ N.Riekstiņš

Rīgā, 2003.gada ... .

NOLIKUMS
PAR LICENCĒTO MAKŠĶERĒŠANU
LIELAUCES EZERĀ

1. Vispārīgie jautājumi.
1.1. Lielauces ezers atrodas Dobeles rajona Lielauces pagasta teritorijā uz valsts meža fonda zemes.
1.2. Lielauces ezeru apsaimnieko Valsts akciju sabiedrība "Latvijas valsts meži", turpmāk AS "Latvijas valsts meži".
1.3. Lielauces ezers ir publiskais ezers un zvejas tiesības tajā pieder valstij.
1.4. Licencētā makšķerēšana Lielauces ezerā nepieciešama, lai regulētu makšķernieku ietekmi uz vidi Dabas lieguma "Vīķu purvs" teritorijā un radītu labvēlīgus apstākļus zivju krājumu aizsardzībai un racionālai izmantošanai, saskaņā ar Ministru kabineta 1998.gada 15.septembra noteikumiem Nr. 349 "Licencētās amatierzvejas – makšķerēšanas kārtība Latvijas Republikas ūdeņos".
1.5. Licencēto makšķerēšanu Lielauces ezerā organizē AS "Latvijas valsts meži" saskaņā ar 1999.gada 2.decembrī apstiprinātajiem Lielauces ezera zivsaimnieciskās ekspluatācijas noteikumiem un Lielauces pagasta padomes līgumu – pilnvarojumu.
1.6. AS "Latvijas valsts meži", juridiskā adrese Kristapa iela – 30, Rīga LV-1046, tālrunis 7610015, Zemgales mežsaimniecība, tālrunis 3007166.

2. Licencētās makšķerēšanas noteikumi.
2.1 Licencētās makšķerēšanas vieta.
Licencētā makšķerēšana tiek noteikta visā Lielauces ezera teritorijā makšķerēšanai no laivām un no krasta, ziemas sezonā arī no ledus. Putnu aizsardzības nolūkā no ledus kušanas līdz 30.jūnijam aizliegta laivu atrašanās Lielauces ezera austrumu (ar aizlieguma zīmēm norādītajā) daļā (skat.pielikumā Nr.13.3).

2.2 Makšķerēšanas tiesības.
Makšķerēt Lielauces ezerā atļauts tikai, ja makšķernieks ir iegādājies un tam ir līdz kāda no šajā nolikumā noteiktajām makšķerēšanas licencēm, personu apliecinošs dokuments, bet personām no 16 līdz 65 gadu vecumam (izņemot invalīdus) – makšķerēšanas karte. Makšķerēšanas licences tiek izrakstītas uz konkrētas personas vārda un tās aizliegts nodot citām personām.

2.3. Makšķerēšanas sezonas un laiks.
2.3.1. no 1.maija līdz 14.martam,
2.3.2. no 1.maija līdz 31.maijam makšķerēšana no laivas atļauta, izmantojot īpašu vienreizēju dienas licenci saskaņā ar šī nolikuma 3.punktu.
2.3.3. Lielauces ezerā makšķernieki drīkst atrasties stundu pirms saullēkta un līdz vienai stundai pēc saullēkta.

2.4. Makšķerēšanas rīki un veidi.
Atļautie makšķerēšanas rīki un veidi, loma lielums un citi ierobežojumi Lielauces ezerā tiek noteikti atbilstoši Ministru kabineta 2001.gada 13.februāra noteikumiem Nr.67 "Makšķerēšanas noteikumi".

3. Makšķerēšanas licenču veidi, skaits un maksa par licencēm.
3.1. Licences veids.

	Cena Ls	Skaits (gab.)
3.1.1. Gada licence, izņemot makšķerēšanu no laivas maija mēnesī.	9.00	100
3.1.2. Vienreizējā (dienas) licence, izņemot makšķerēšanu no laivas maija mēnesī.	0.50	5000
3.1.3. Vienreizējā (dienas) licence makšķerēšanai no laivas maija mēnesī.	2.00	600

3.1.4. Gada bezmaksas licence, izņemot makšķerēšanu no laivas maija mēnesī.	0.00	50

3.2. Makšķerēšanai no laivas maija mēnesī tiek piemērotas tikai šī nolikuma 3.1.3. punktā minētās licences.
3.3. Licences cenā iekļauts PVN 18%.

4. Makšķerēšanas licenču cenu atlaižu piemērošana.
4.1. Lielauces ezerā bezmaksas licences pēc Lielauces pagasta apstiprināta saraksta ir tiesības saņemt:
4.1.1. invalīdiem un politiski represētām personām,
4.1.2. vides aizsardzības sabiedriskajiem inspektoriem,
4.1.3. piekrastes zemju īpašniekiem un viņu ģimenes locekļiem,
4.1.4. bērniem un pusaudžiem līdz 16 gadiem,
4.1.5. maznodrošinātiem iedzīvotājiem.

5. Licenču noformēšana un realizācija.
5.1. Licencētās makšķerēšanas organizētājs makšķerēšanas licences katru gadu reģistrē Jelgavas reģionālajā vides pārvaldē, tās apzīmogojot. Katra licence satur sekojošus rekvizītus:
5.1.1. kārtas numurs,
5.1.2. derīguma termiņš,
5.1.3. makšķerēšanas organizētāja rekvizīti,
5.1.4. licences saņēmēja vārds un uzvārds,
5.1.5. licences izsniedzēja un saņēmēja paraksti,
5.1.6. izsniegšanas datums.
5.2.Vienas dienas licencē tās izmantošanas datumu ieraksta licences izdevējs. Licences ar labojumiem uzskatāmas par nederīgām.
5.3. Licences noformējums parādīts pielikumos Nr.13.1.1. – 13.1.4.
5.4. Licenču realizācija.
Makšķerēšanas licenci var saņemt:
Lielauces ezera laivu bāzē, tālr. 6556771, katru dienu no 8.00 līdz 19.00.

6. Lomu uzskaite.
6.1. Lomu uzskaiti veic licencētās makšķerēšanas organizētājs saskaņā ar makšķernieku deklarētajām ziņām.
6.2. Makšķernieka pienākums ir 5 darba dienu laikā pēc licences derīguma termiņa beigām, licenci nodot Lielauces ezera laivu bāzē vai izsūtīt pēc adreses "Zemgales mežsaimniecība Tērvetes 85, Jelgava, LV – 3001", aizpildot licencē paredzēto makšķernieka lomu uzskaites formu. Licencētās makšķerēšanas organizētājam ir tiesības turpmāk neizsniegt licences makšķerniekiem, kuri šī punkta prasības neievēro.

7. No licenču realizācijas iegūto līdzekļu izlietojums.
No makšķerēšanas licencēm iegūtos līdzekļus sadala sekojoši:
7.1. Zivju fondā – 30 %,
7.2. Lielauces pagasta pašvaldībai – 20 % vides aizsardzības pasākumu organizēšanai dabas liegumā,
7.3. Licencētās makšķerēšanas organizētājam – 50 %. Licencētās makšķerēšanas organizētājs savu līdzekļu daļu izlieto Lielauces ezera apsaimniekošanai saskaņā ar 02.12.1999. apstiprinātajiem Lielauces ezera zivsaimnieciskās ekspluatācijas noteikumiem, saskaņā ar pielikumā Nr. 12.2. pievienoto Lielauces ezera apsaimniekošanas plānu licencētās makšķerēšanas organizēšanas pasākumu nodrošināšanai.

8. Vides aizsardzība.
8.1 Putnu aizsardzības nolūkā no ledus kušanas līdz 30.jūnijam aizliegta laivu atrašanās Lielauces ezera austrumu (ar aizlieguma zīmēm norādītajā) daļā (skat.pielikumā Nr.13.3.).
8.2.Lielauces ezera tuvumā aizliegts trokšņot, kurināt ugunskurus, izmest atkritumus un novietot transporta līdzekļus ārpus tam speciāli ierīkotām un nozīmētām vietām, izmantot motorlaivas un citus peldošus līdzekļus bez licencētās makšķerēšanas organizētāja rakstiskas atļaujas.
8.3. Lielauces pagasta iedzīvotāji ir tiesīgi turēt un izmantot personīgām vajadzībām tikai Reģionālajā vides pārvaldē un Lielauces ezera laivu bāzē reģistrētās airu laivas, noslēdzot ar licencētās makšķerēšanas organizētāju līgumu par laivu bāzes izmantošanu un ievērojot visus licencētās makšķerēšanas noteikumus.
8.4. Aizliegta biotopu, savvaļas augu, dzīvnieku un zivju dzīvotņu iznīcināšana vai bojāšana.
8.5.Makšķernieki pārvietojoties un makšķerējot no krasta drīkst izmantot tauvas joslu, kuras platums 10 m.

9. Licencētās makšķerēšanas un vides aizsardzības prasību kontrole.
Kontroli par licencētās makšķerēšanas un vides aizsardzības noteikumu ievērošanu veic Vides valsts inspekcijas un Jelgavas reģionālās vides pārvaldes inspektori, vides aizsardzības sabiedriskie inspektori, kā arī licencētās makšķerēšanas organizētāji, policija un citas pašvaldības pilnvarotas personas savas kompetences ietvaros.

10. Licencētās makšķerēšanas organizētāja pienākumi.
Licencētās makšķerēšanas organizētāja pienākumi ir:
10.1. ik gadus sniegt sabiedrības informācijas līdzekļos informāciju par licencētās makšķerēšanas kārtību Lielauces ezerā un izvietot norādes zīmes pie šīs teritorijas.

10.2. nodrošināt makšķerēšanas licenču pieejamību saskaņā ar šī nolikuma 5.4. punktu,

10.3. reģistrēt, uzskaitīt un realizēt makšķerēšanas licences atbilstoši normatīvajos aktos noteiktām prasībām,

10.4. nodrošināt to līdzekļu, kas iegūti, realizējot makšķerēšanas licences, izlietošanu atbilstoši šī nolikuma 7.punktam,

10.5. reģistrēt izsniegtās makšķerēšanas licences uzskaites žurnālā,

10.6. piedalīties vides un zivju resursu aizsardzības un uzraudzības pasākumos,

10.7. iepazīstināt makšķerniekus ar šo nolikumu,

10.8. veikt makšķernieku lomu uzskaiti atbilstoši šī nolikuma 6.1. punktā noteiktai kārtībai un sniegt ziņas Jelgavas reģionālajā vides pārvaldei un Latvijas Zivsaimniecības pētniecības institūtam,

10.9. līdz kārtējam ceturksnim sekojošā mēneša 10.datumam iesniegt Zivsaimniecības pārvaldē finansu pārskatu par pārskaitījumiem Zivju fondā un no licenču realizācijas iegūto līdzekļu izlietojumu,

10.10. sagatavot makšķerēšanas vietas un iznomāt laivas.

11. Atbildība.

Šo noteikumu neievērošanas gadījumā makšķerniekiem tiek piemēroti sodi saskaņā ar pastāvošo likumdošanu.

12. Nolikuma darbības laiks.

Šis nolikums stājas spēkā pēc apstiprināšanas Zivsaimniecības pārvaldē un attiecīgās publikācijas laikrakstā "Latvijas Vēstnesis" un Dobeles rajona preses izdevumā. Nolikuma darbības laiks līdz 2006.gada 14.martam.

13. Nolikuma pielikumi.

13.1.1. – 13.1.4. licenču paraugi.

13.2. Lielauces ezera apsaimniekošanas plāns 2003.-2005.gg.

13.3. Lielauces ezera shēma.

Pielikums Nr. 13.2. nolikumam

"Licencētā makšķerēšana Lielauces ezerā"

Lielauces ezera apsaimniekošanas plāns 2003.-2005.gg.

Nr.p.k.	Darbu veids	2003.gads	2004.gads	2005.gads
1.	Pieņemt darbā ezera uzraugu	1 cilvēks	1 cilvēks	1 cilvēks
2.	Saskaņā ar Lielauces ezera zivsaimnieciskās ekspluatācijas noteikumiem ezerā ielaist zivju mazuļus – līdaku kāpurus	200000	200000	200000
3.	Laivu bāzei blakus esošās atpūtas vietas labiekārtošana un uzturēšana	pastāvīgi	pastāvīgi	pastāvīgi

Ezera uzrauga darba pienākumi:

Regulāri veikt ezera apsardzību.

Pilnveidot laivu bāzi.

Makšķerēšanas vietu aprīkošana, sakopšana un sakārtošana.

Makšķernieku konsultācijas par makšķerēšanas vietām.

Laivu uzturēšana, remonts.

Makšķerēšanas licenču pārdošana un citi ar to saistītie pienākumi.

10.pielikums

Informācija par atļaujām

1)Jelgavas RVP 2002.15.jūlijā ir saskaņota laipas būvniecība Lielauces ezerā IU "Lielauces kliņgeris",Vairāk nekādi citi saskaņojumi vai atļaujas nav izsniegti.

2)Sīkākas ziņas par Jelgavas RVP saskaņoto laipu IU " Lielauces kliņģeris":

* Vienošanās noslēgta 11.07.02. ar VAS " LVM" , kā minētās teritorijas tiesisko valdītāju.

* Laipas būve saskaņota 15.07.02. , jo minētā darbība nav pretrunā ar 21.10.97. MK not. Nr.354.

3) Sīkākas ziņas par ainavu cirti ezera krastā, pretī pils ēkai:

Saskaņota ar Jelgavas RVP 2003.gadā, vienošanās ar apsaimniekotāju VAS" LVM" noslēgta 2003.gadā

11.pielikums

Robežu apraksts un shēma

Ministru kabineta noteikumi Nr.586
Rīgā 2003.gada 21.oktobrī (prot. Nr.55, 13.§)
Grozījumi Ministru kabineta
1999.gada 15.jūnija noteikumos Nr.212
"Noteikumi par dabas liegumiem"

Dabas lieguma "Vīķu purvs" robežu apraksts

I. Robežposmu apraksts

Nr. p.k.	Robež-posmu Nr. pēc plāna	Pa kādiem plāna situācijas elementiem robeža noteikta
Dobeles rajons. LLU mācību un pētījumu mežsaimniecība		
1.		Lielauces pagasts
1.1.	1–2	No 4.kvartāla 2.nogabala ziemeļu stūra uz dienvidaustrumiem pa Lielauces un Īles pagasta robežu līdz kvartālstigai 4/6
1.2.	2–3	Pa kvartālstigu 4/6 un 4/8 uz dienvidiem līdz Vīķu purva dabiskajai robežai
1.3.	3–4	Pa Vīķu purva dabisko robežu uz dienvidaustrumiem, dienvidiem un rietumiem līdz kvartālstigai 14/15
1.4.	4–5	Uz dienvidrietumiem pa kvartālstigu 14/15 līdz tās dienvidu galam
1.5.	5–6	Uz ziemeļrietumiem pa 14.kvartāla robežu līdz kvartālstigai 4/14
1.6.	6–7	Uz ziemeļrietumiem pa 4.kvartāla dienvidrietumu robežu un kvartālstigu 4/5 līdz kvartālstigai 3/4
1.7.	7–8	Uz ziemeļiem pa kvartālstigu 3/4 līdz tās ziemeļu galam
1.8.	8–1	Uz ziemeļaustrumiem pa 4.kvartāla ziemeļrietumu robežu līdz sākumpunktam

Piezīme. Kvartālu numuri pēc 1989.gada mežu ierīcības datiem.

II. Robežpunktu koordinātas

Nr. p.k.	Robežpunkts	X koordināta	Y koordināta
1.	1	432524	6267829
2.	2	434013	6265760
3.	3	433959	6264835
4.	4	434133	6263731
5.	5	433789	6262841
6.	6	432964	6263781
7.	7	431160	6265145
8.	8	431135	6266405

”.

"60.pielikums
Ministru kabineta
1999.gada 15.jūnija
noteikumiem Nr.212

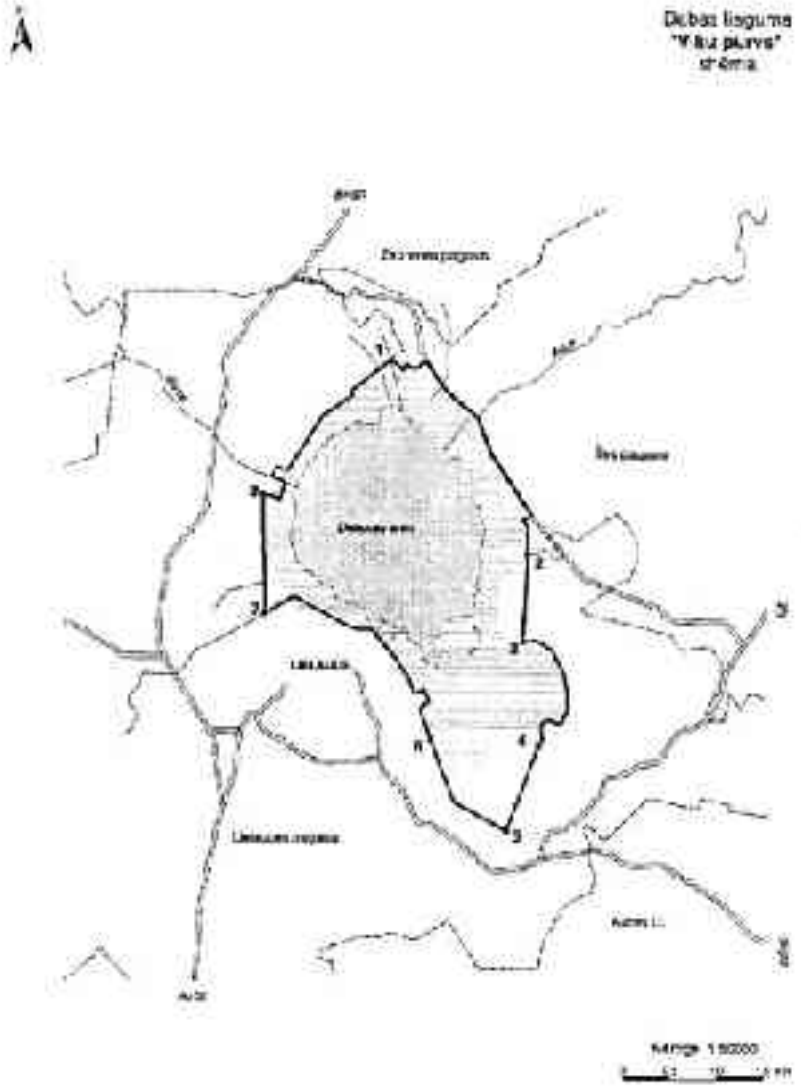

12.pielikums

Robežu apraksts pēc 2002, 2003.gada mežierīcības datiem

Robežu apraksts pēc 2002, 2003.gada mežierīcības datiem. Aprakstā ietverts AS "LVM" 224.kvartāls ar nogabaliem un VMD MPS Kalsnava kvartāli.

1.No 224. kvartāla 2.nogabala ziemeļu stūra uz dienvidaustrumiem līdz 3.nogabala ziemeļaustrumu stūrim.
Pa 224.kvartāla 4.nogabala ziemeļu robežu un 5.nogabala ziemeļu robežu līdz ceļam.

Gar ceļu uz dienvidaustrumiem līdz pagriezienam uz ziemeļaustrumiem. No 19.nogabala dienvidauzstrumu stūra pa nogabala robežu dienvidrietumu virzienā līdz purva malai.

Pa purva malu dienvidu virzienā līdz kvartālstigai 224/6.

2.Pa kvartālstigu 224/6 un 224/8 dienvidu virzienā līdz purva malai.

Pa purva malu dienvidu virzienā līdz kvartālstigai 14/15.

3.Pa kvartālstigu 14/15 dienvidrietumu virzienā līdz grāvim.

4.Pa grāvja malu ziemeļrietumu virzienā līdz grāvja pagriezienam ziemeļu virzienā.
No grāvja pagrieziena vietas ziemeļrietumu virzienā 14.kvartāla ziemeļrietumu stūrim.

5.Pa 224.kvartāla robežu līdz kvartālstigai 224/3.

6.Uz ziemeļiem pa kvartālstigu 224/3 līdz 224.kvartāla 21.nogabala ziemeļrietumu stūrim.
Pa 224.kvartāla 21.nogabala ziemeļu robežu un 10.nogabala rietumu robežu līdz 20.nogabala rietumu stūrim.

7.No 20.nogabala rietumu stūra pa 224.kvartāla robežu ziemeļaustrumu - ziemeļu virzienā līdz purva malai.
Pa purva malu ziemeļaustrumu virzienā līdz 2.nogabala dienvidu stūrim.
Pa 224.kvartāla robežu ziemeļrietumu - ziemeļaustrumu virzienā līdz 2.nogabala ziemeļu stūrim.

II. Robežpunktu koordinātas

Nr. p.k.		Robežpunkts	X koordināta	Y koordināta
1.	1	432524	6267829	
2.	2	434013	6265760	
3.	3	433959	6264835	
4.	4	434133	6263731	
5.	5	433789	6262841	
6.	6	432964	6263781	
7.	7	431160	6265145	
8.	8	431135	6266405	

13.pielikums

Lielauces pagasta padomes saskaņojums

LATVIJAS REPUBLIKA
DOBELES RAJONA
LIELAUCES PAGASTA PADOME

IZRAKSTS

no Lielauces pagasta padomes 29.11.2004. sēdes protokola Nr.11(50)

Dobeles rajona Lielauces pagastā

Sēde notiek plkst.13.00
Sēdi vada padomes priekšsēdētājs *Gunārs BERGMANIS*
Sēdi protokolē pagasta sekretāre *Ingrīda BURKĀNE*

Darba kārtībā:

.....

9. Par dabas lieguma "VĪKU PURVS" dabas aizsardzības plāna projektu.

9.§

Par dabas lieguma "Vīku purvs" dabas aizsardzības plāna projektu
(GBERGMANIS, I.BURKĀNE, A.MELLIS, I.LUCIŅKA, V.VAITIŅŠKIS, V.BIRZIŅŠ)

Atklāti balsojot, ar 6 balsīm - par, padome NOLEMJ:

1. Izteikt projekta izstrādātājiem jautājumi projekta daļu "Nepieciešamie aprobežojumi/ierobežojumi pasākumi", tajā ietverot prasību iegādāties āmiku peldošu pārvietojamās fūzeļu (varētu būt motorlaiva vai tml.) ezera ūdens vajadzībām, lai ezera apsaimniekošanas darbi efektīvāki.
2. Pārējai dabas aizsardzības plāna daļai apstiprināt bez grozījumiem.

Sēdes vadītājs (paraksts) G.BERGMANIS

Protokolēja (paraksts) I.BURKĀNE

IZRAKSTS PAREIZS.

I.BURKĀNE